

H
32

II

140

3.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2018

3.-

1875-İK ÉVI

A. h. 1792

*IX/1-
III*

VII. TÖRVÉNYCZIKK

a földadó szabályozásáról.

(Szentelést nyert 1875. évi márczius 21-én. Kihirdetett az országgyűlés mindkét házában 1875. évi márcziushó 30-án.)

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF,

Isten kegyelméből Austriai Császár, Csehország Királya stb., és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországnak és társországai hű főrendei és képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesítés végett Felségünk elé:

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

A földbirtok arányos megadóztatása czéljából a magyar állam területén fekvő minden földbirtok tiszta jövedelme ezen törvény rendeletei szerint újból kinyomoztatik, és általános földadó-kataszter készittetik.

A földbirtoknak ezen törvény értelmében kinyomozott tiszta jövedelme — kivéve az 52., 53. és 58. §§., illetőleg az utóbbi §-ra való vonatkozásban a 4. és 5. §§.-ok és a 6. §. b) és c) pontjai alatti eseteket — sem egyes vidékekre, sem egyes földrészekre nézve nem jöhet változás alá mindaddig, míg az ország egész területére nézve új földadó szabályozás nem eszközöltetik.

2. §. *6. XI. 1881. l. cz. 28.*

A földadó azon évtől kezdve, melyben a jelen törvény szerinti adó-kivetés életbe lép, a tiszta jövedelem után minden földrészletre egyenlő, külön adótörvény által megállapítandó százalékban vettetik ki.

3. §. *6. XII. l. cz. 38.*

A 2-ik §. szerinti állami földadóhoz a földtehermentesítési alap évi szükségletéhez megkivántató összeg külön százalékban lesz kiszámítandó és hozzá adandó. A határörvidéki részek ebbeli mentessége fenntartatik.

4. §.

A földadó tárgyát képezi minden gazdaságilag használható földterület, a mennyiben nem adómentes (5. §.), habár tényleg más célra fordítottak is.

5. §.

A földadó tárgyát nem képezik:

- a) a közutak, állandó dülöntak, utczák és közterek;
- b) a beépített háztelkek és az udvarok;
- c) szállításra használható és vízművekre szolgáló csatornák;
- d) az 1871. XXXIX. és XL., illetőleg az 1840. X. törvényezikk ol-talma alá helyezett védtöltések és csatornák;
- e) temetkezési helyek;
- f) országos vagy közhatósági kezelés alatt álló kertek, melyek tudományos, közhasznu vagy jótékony intézetek céljára közvetlenül szolgálnak;
- g) a közhatóságok vagy gazdasági, erdészeti és más hasonló egysé-ületek által közczélokra, nem pedig kereskedésre fenntartott, — ugyszintén a tanítási czélokra szolgáló fa- és szőlőiskolák.

6. §.

Ideiglen adómentesek:

- a) az 1868. XXV. törvényezikk 7. és 8. §§-ai alapján ideiglenes adómentességet nyert földrészletek a le nem járt adómentességi idő tartamára; — ezen adómentesség kiterjed a határörvidéki részekben történt telepítések-nél engedett ideiglenes adómentességi esetekre is;

b) oly földterületek, melyek a jelen törvényszerinti adókiivetéskor még földadó tárgyát nem képezték, s utóbb csak rendkívüli költséggel váltak gazdaságilag használhatókká, ezen időponttól fogva 15 évig;

c) erdősítések a másnemű miveltésre tartósan nem használható területeken, jelesen: futóhomokon, köves vagy vizmosásos silány szántóföldeken vagy legelőkön, erdei kopár tisztásokon, az erdősítés befejezésétől kezdve, az erdősítés nehézségéhez és költségéhez mérten 20—40 évig, mely idő letelte után ily területek akkori minőségük szerint megadóztatandók.

A letarolandó erdőtalaj újra befásításával e kedvezmény nem jár.

d) Uj telepítvényeknél a telepítvényhez tartozó földek, ha a telep legalább ötven családból áll: hat, ha ötvennél kevesebb, de legalább 10 családból áll: három évre;

e) oly szőlőterületek, melyeken a tőkék kivestek, vagy rendes forgón kívül kivágattak, és melyek a talaj megforgatása után újból beültetettek, a beültetéstől számítva hat évre.

A változás, melyen az adómentesség alapszik, annak bekövetkeztétől számítandó egy év alatt az adóhivatalnál bejelentendő, különben az adómentességi igény elenyészik.

Az adómentességi időszak a változást követő évvel kezdődik.

7. §.

A földadó a földbirtokot terheli és annak tényleges birtokosa által fizetendő.

II. FEJEZET.

A földbirtok tiszta jövedelmének kiszámítása.

8. §.

A föld tiszta jövedelmének vétetik a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép termésnek értéke, levonván belőle a gazdálkodási rendes költségeket.

A földbirtokkal összekötött jogok, ugyszintén annak valamely iparággal vagy más földbirtokkal való gazdasági összefüggése a tiszta jövedelem kiszámításánál tekintetbe nem vétetnek, de viszont az azon fekvő terhek is figyelmen kívül hagyatnak.

9. §.

A tiszta jövedelem művelési ágak és minőségi osztályok szerint becsülés útján nyomoztatik ki.

10. §.

A művelési ágak következők:

- a) szántóföld,
- b) kert,
- c) rét (kaszáló),
- d) szőlő,
- e) legelő,
- f) erdő és
- g) nádas.

Szántó földek azon földrészetek, melyeken gabonaneműek, kapás vagy kereskedelmi növények, vagy ezek egymást felváltva temetnek, műveltesenek bár e földek szakadatlanul vagy takarmánytermelés, ugarlás vagy másnemű használat közbejöttével.

A kertekhez, tekintet nélkül arra, be vannak-e kerítve vagy sem, a virág-, zöldség- és gyümölcsös kertek tartoznak, feküdjenek bár a lakhelyek körül vagy külön, gyümölcsösök azonban csak azon esetben, ha a terület jövedelmének nagyobb részét a gyümölcs szolgáltatja.

Rét (kaszáló) azon földterület, melynek fütermése évenként rendszeren kaszáltatik.

Szőlők azon területek, melyek szőlőtőkékkel be vannak ültetve.

Legelő azon tér, mely rendszeren legeltetésre szolgál.

Az erdőkhöz az állandóan faizásra szánt területek tartoznak, még pedig a szál- és sarjerdőkön kívül az apróbb fákkal benőtt vessző- és rózsevágásra használható ligetek és füzesek, valamint a lomberdők is, melyeknek lombja takarmányul szolgál.

Nádasoknak azon földrészetek tekintetnek, melyeken rendszeres vágás szerint használni szokott gyékény vagy nád terem.

Az 5. §. b) pontjában említett háztelkeken és udvarokon felül levő belsőségek, akár legyenek bekerítve, akár nem, a használatuknak megfelelő művelési ágba sorozandók.

11. §.

Oly földrészletek, melyek a 10. §-ban felsorolt művelési ágak valamelyike szerint kezelhetnének, de tényleg azok egyike szerint sem használtatnak, azon művelési ágba sorozandók, melybe azelőtt tartoztak, s ha az ki nem nyomozható, a melybe a velők határos vagy legközelebb fekvő hasonló minőségű földrészletek tartoznak.

12. §.

A becslés az egész állam területén egyidejűleg hajtatik végre. E célból a pénzügyminister az országot kerületekre, s ezeket lehetőleg egyenlő becselőjárásokra osztja fel.

13. §.

Rendszerint minden egyes becselőjárásra egy tiszta jövedelmi fokozat készítettik, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető minőségi osztály holdankinti tiszta jövedelmét.

De ha a tiszta jövedelemre befolyással bíró viszonyok egy becselőjárás területén belől annyira különbözők, hogy az egész becselőjárásra ugyanazon egy tiszta jövedelmi fokozat czélszerűen nem alkalmazható, a becselőjárás több osztályozási vidékre osztandó fel, melynek mindenikében külön osztályozás alapján külön tiszta jövedelmi fokozat készítendő.

Minden művelési ágban annyi osztály állítandó fel, a mennyi a tiszta jövedelem tényleges befolyással bíró gazdasági és értékesítési viszonyok különbségei szerint szükséges.

Egy művelési ágban azonban járásonkint, illetőleg osztályozási vidékenkint legfeljebb nyolcz minőségi osztály állítható fel.

14. §.

Az osztályok jelzése végett művelési ágankint az osztály jellegét leginkább kitüntető mintaterék jelöltetnek ki oly számban, hogy minden község határában az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve.

15. §.

A föld tiszta jövedelme a termés, a terményár és a gazdálkodási költségek évi átlagai szerint számíttatik ki.

16. §.

A föld tiszta jövedelmének kiszámításánál a termés és a gazdálkodási költség következő módon veendő fel:

a) Szántóföldek terméseül vétetik a közönséges gazdasági vetésforgások alatt termelt összes termények és ezekből vett haszon értéke, a miből gazdálkodási költség fejében a trágya értéke, s ennek kihordására, továbbá a felügyeletre, szántásra, kapálásra, boronálásra és hengerelésre a termények le- és betaraktására, cséplésére, megkivántató költség, illetőleg szükséges kézi- és igás napszám vagy ezek egyenértéke, s ott, hol az rendszerint előfordul, a gyomirtás költsége, továbbá a vetésre és vetőmagra szükséges kiadás vonandó le.

b) Kertek terméseül vétetik a zöldség, gyümölcs és esetleg fütermés; a miből gazdálkodási költség fejében az ültetésre, művelésre, öntözésre, őrizésre, szedésre és betaraktásra szükséges napszám, és a vetőmagra, illetőleg ültetményekre és trágyázásra szükséges kiadás vonandó le.

Virágos kertek a hasonló talaju és fekvésű haszonkertek módjára becsülendők meg.

c) Rétek (kaszálók) terméseül vétetik az anyaszéna, esetleg a sarju-termés és a legeltetési haszon, a miből művelési költség fejében a kaszálásra, gyűjtésre, behordásra és összerakásra szükségelt gyalog- és igás napszámok költségei vonandók le.

d) Szőlők terméseül vétetik a szőlő, illetőleg must- és törkölytermés, továbbá az összes gyümölcs és más melléktermények értéke, a miből művelési költség fejében az elfedésre, kinyitásra, a kapálásra, metszésre, kötésre, kocsolásra, szüretelésre és őrizésre szükséges napszám, továbbá a trágyázásra, karózásra, tőkésítésre, (homlitás, döntés, bujtás), és a telek épségben tartására szükséges művekre fordított költség vonandó le.

e) Legelők termése és költsége a hasonló fekvésű és talaju rétekkel egybehasonlítva állapítandó meg. Fekvésüknél és taljuknál fogva más művelési ágba nem alkalmas legelők, az azokon eltartható lábasjószág száma, s a szokásos legelési érték szerint vétetnek fel, minek kiszámításánál figyelembe veendő, hogy hány darabot, s évenként mennyi ideig képesek eltartani.

f) Erdők hasznául vétetnek a fatermés (a tű-árt számítva) tekintettel a tartós fatermelés határai között előállítható és a helybeli viszonyok szerint

állandóan értékesíthető famennyiségre, és az erdei mellék-haszonvételek, u. m. a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs; a miből művelési költség fejében az erdőtenyésztésre, ápolásra s az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások vonandók le.

Gesztenye-, eperfa és hasonnemű ültetvények használatuk módja szerint a gyümölcsös kertek, vagy az erdők egyik osztályának módjára becsülendők meg.

g) Nádasok termésüül a nád- és gyékénytermés vétetik, a miből gazdálkodási költség fejében a letakarításra és behordásra szükséges kézi és igás napszámra fordított kiadás vonandó le.

h) Mulató-, dísz- és vadaskertek a talajminőség kellő tekintetbe vételével azon művelési ágba sorozandók, melybe főalkatrészeik szerint tartoznak.

17. §.

A termés évi átlaga a becslőjárás, illetőleg osztályozási vidék nagyobb részében szokásos gazdálkodási rendszer alapján, a fánál a vidékben szokásos erdővágtatási forga (turnus) egész évsorozatának átlaga, — az erdei mellék-haszonvételeknél 25, szőlőknél az utolsó 15 év, — egyéb művelési ágaknál pedig az utolsó 10 év tapasztalatai szerint számíttatik ki.

18. §.

A gazdálkodási költségek kiszámításánál a napszám és anyag értékének átlaga 1867—1872-ig terjedő hat évi időszak közép árai szerint, és pedig a gazdaságban felhasznált termények ára a 19. §. értelmében számíttatik ki.

A munka-ár átlagának kiszámításánál azonban a kivételes körülmények, például vasuti vagy más nagyobb mérvű építkezések által ideiglenesen előidézett áremelkedések számításba nem vétetnek.

Oly földterületeknél, melyeknek jelen termőképességben tartása folytonosan különös költségeket igényel, minők a vízöntés és elhomokosodás elleni gátak, a vizek levezetésére vagy öntözésre szolgáló csatornák, csövek és készülékek, vizmosások, zuhatagok és hószakadások elleni védművek, a határvédek és a telek vagy a telek egy részének művelhető állapotban tartására szükséges töltések, árkok, vagy alagsövezés stb. fenntartására szükséges költségek a rendes gazdálkodási költségekbe számíttandók.

19. §.

A becslésnél, a fa kivételével, a termények árául az 1867—1872-ig terjedő hat évi középárak átlaga 20⁰/₀ levonásával veendő, — a fa árául pedig az 1855—1874-ig terjedő husz évi időszak alatt fennállott középárak átlaga minden levonás nélkül veendő.

Oly terményeknél, melyek eladás végett vásárra vagy valamely gyárhoz vitetnek, az illető piaczi vagy gyári, más terményeknél a helybeli, még pedig a bornál a szüreti árak vétetnek alapul, ha az eladás hordóval együtt történik, a hordó ára levonandó.

20. §.

A megállapított piaczi ár a vitelbér levonásával alkalmaztatik.

A vitelbér leszámítása oly községeknél, melyek rendes piaczaiknál közelebb fekvő hajózható folyókat, csatornákat vagy vasutakat használhatnak, azok állomásáig a tengelyi szállítási ár, azon túl a piaczig vagy gyárig az illető közlekedési vállalatok részére megállapított árszabás szerint történik.

Azon vidékekben, melyek e kiszámítási időszak folyama alatt vasuti összeköttetést nyertek, a szállítási költségek ugy számítandók le, mintha a vasut már az egész idő alatt létezett volna.

21. §.

Az egyes földrészetek tiszta jövedelme térfogatuk szerint a tiszta jövedelmi fokozat megfelelő tétele alapján számítatik ki.

III. FEJEZET.

Végrehajtó közegek.

22. §.

A földadó-kataszteri munkálatok vezetése és igazgatása a pénzügyminis-tert illeti, ki az e törvény végrehajtásához szükséges szabályrendeleteket és utasításokat kiadja.

23. §.

A következő végrehajtó közegeket és a kellő számú segédszemélyzetet a pénzügyminister nevezi ki:

- a) a becslőjárásokban a becslőbiztost, erdőbecslőt és a szükséghez képest mérnököt;
- b) a becslőkerületekben a kataszteri igazgatót, kerületi és erdőbecslési felügyelőt és a szükséghez képest főmérnököt;
- c) a pénzügyminisiteriumban a központi felügyelőket.

24. §.

A 23. §-ban felsorolt közegeken kívül:

- a) minden becslőjárásban egy járási,
- b) minden becslőkerületben egy kerületi és
- c) a központban országos földadó-bizottság alakíttatik.

25. §.

A járási bizottság az elnökön kívül rendszeren tizenöt tagból áll. Előadó a becslőbiztos, illetőleg az erdőbecslő, kik a bizottságban szavazattal bírnak.

26. §.

Az elnököt és a bizottsági tagokat, illetőleg póttagokat a kijelölő választmány közbenjöttével azon törvényhatósági bizottság választja, melynek hatósága alá a becslőjárás tartozik.

A bizottsági tagok a becslőjárás különböző vidékein bíró földbirtokosokból választandók, mely célra a becslőjárás öt, lehetőleg egyenlő eljárásra osztván, minden eljárás után az ottani földbirtokosokból három rendes és három póttag választandó, arra való tekintettel, hogy ezen három bizottsági tag, illetőleg póttag által a nagy-, közép- és kisbirtok képviselve legyen.

Azon kivételes esetekben, ha a becslőjárás egyes részei különböző törvényhatóságok alá tartoznak, az elnököt és a bizottsági tagokat azon törvényhatóság választja, melynek hatósága alá a becslőjárásnak azon része tartozik, melytől a becslőjárás földadójának nagyobb része fizettetik, de ha a kisebb résztől ezen földadónak legalább $\frac{1}{15}$ -de fizettetik, a bizottsági tagokat az érdekelt törvényhatóságok azon arányban választják, melyben az azok alá tartozó részek a becslőjárás földadójához járulnak.

A törvényhatóság a pénzügyminister felhívására, ennek vételétől számítandó négy hét alatt, gyűlést tartani, s e gyűlésben választani köteles,

különben az elnököt és a bizottsági tagokat a főispán, illetőleg a törvényhatóságnak hasonállású főnöke nevezi ki.

A választás, illetőleg kinevezés eredménye a becselőjárásban kihirdetendő.

27. §.

A kerületi földadó-bizottság áll: egy elnökből és kétannyi tagból, a hány járásból a kerület alakított. — Elnöke a kataszteri igazgató, illetőleg annak a pénzügyminister által kinevezett helyettese.

A bizottság tagjai a kerületbeli járási bizottságok mindenikének egy küldöttje, s a kerületnek valamennyi becselőbiztosa. Előadó szavazat nélkül a kerületi felügyelő, illetőleg az erdőbecslési felügyelő.

A járási bizottságok mindjárt megalakulásuk után a kerületi bizottságba egy tagot és egy póttagot választanak.

28. §.

Az országos földadó-bizottság az elnökön kívül kétannyi tagból áll, a hány kerületi földadó-bizottság alakított.

Elnöke a pénzügyminister, vagy általa kinevezett helyettese.

Az országos földadó-bizottság tagjai felében a pénzügyminister által neveztetnek ki. Felerészben pedig a kerületi földadó-bizottságok választott tagjai által választatnak ezen földadó-bizottságok megalakulása után.

A rendes tagokkal egyenlő számban póttagok is neveztetnek ki, illetőleg választatnak.

Előadók szavazat nélkül a központi felügyelők.

29. §.

Ugy a járási, mint kerületi, valamint az országos földadó-bizottságok tagjai az első ülésben, s a mennyiben ezen meg nem jelentek volna, mindenestre működésük megkezdése előtt következő ünnepélyes fogadást kötelesek letenni:

„Én N. N. becsületesemre fogadom, hogy a . . . . . földadó-bizottság tagjává ^{megválasztatván,} _{kinevezetvén,} ezen állásommal járó feladatok teljesítésében lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül fogok eljárni.“

30. §.

A földadó-bizottságok a megjelent tagok számának tekintetbe vétele nélkül határozatképesek. Üléseik nyilvánosak, s azokról rendes jegyzőkönyv vezetetik.

A tagok rendszeren meghívandók. De az egyéni érdekeket közvetlenül érintő osztályba sorozási munkálatok és azok elleni felebbezések elintézésénél, sem a bizottsági üléseken való határozathozatalban, sem vizsgálati kiküldetéseken és véleményadásban nem vehetnek részt, ha oly kérdés merül fel, melyben:

a) saját személyükre nézve érdekeltek lévén, közvetlenül vagy közvetve, kártól tarthatnak vagy hasznot remélhetnek;

b) ha feleség vagy jegyes, fel vagy lemenő ágbeli rokonai vagy oly személyek vannak érdekelve, kik velök negyedizig oldalrokonságban, vagy másodizig sógorságban, továbbá fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak.

Határozataikat a jelenlevők szavazattöbbséggel hozzák.

A szavazatok egyenlő megoszlása esetében az elnök szavazata dönt. Minden bizottságnak jogában áll, szakértőket hallgatni ki.

IV. FEJEZET.

Végrehajtási eljárás.

31. §.

A földadó-kataszteri munkálatok a tényleges állapotnak megfelelőleg igazítandók ki.

E célból minden földrészletnél a tulajdonos neve, a művelési ág és a térfogat a 32., 33., 34. és 35. §§-ok határozatainak utmutatása mellett a jelen állapot szerint teendő ki.

32. §.

A földadó-kataszteri munkálatokban a birtokrészek rendszerint a tényleges birtokosok nevére irandók.

Ha a jelentkezők között a tényleges birtoklás vitás, a birtokrész annak nevére irandó, a ki magát mint telekkönyvi tulajdonos igazolja; — ellen esetben a jelentkezők mindnyájan beirandók.

Oly földrészlet, melynek birtokosa ki nem tudható, egyelőre a községre irandó.

A két utóbbi esetben a birtoklás minősége az észrevételek rovatában kitüntetendő.

A kataszteri munkálatokba iktatott birtoklás magánjogi következményekkel nem bír.

33. §.

A mívelési ág a törvény kihirdetését megelőzőt utolsó három év alatt folytatott gazdálkodási rendszer alapján határozandó meg, kivéve, ha igazoltatik, hogy azon föld ezen mívelési ágban csak kivételesen használható.

34. §.

A fent érintett kiigazítások eszközlése végett, a pénzügyigazgatóság a jelenlegi kataszteri munkálatokat kerülete minden községében négy héten át közszemlére kitéti, s egyuttal a községben helyi szokás szerint közzéteendő hirdetményben a földbirtokosokat felszólítja, hogy a tetteges állapotot, a mennyiben az a földadó kataszter munkálatok alkalmával felvett földkönyvekben foglalt beiktatásoktól eltér, az e végre alakítandó községi bizottságnak jelentsek be. E községi bizottságok a járási bizottságok megválasztása után, az illető szolgabíró által kitüzendő határnapon, annak felügyelete alatt a község képviselő testülete által alakíttatnak meg.

A községi bizottság az említett kataszteri munkálatok beérkezése után azonnal összeülvén, a helyszíneinek meg szemlélésével s az érdekelteknek meghallgatásával, a község adó-telekkönyvét, észrevételeinek külön ivekre leendő feljegyzése mellett, a tényleges állapot szerint hivatalból előlegesen kiigazítja; egyszersmind azon földrészleteket, melyek az adó-telekkönyvekbe fel nem vétettek, vagy terméketlenek közé soroztattak, jelenleg azonban mívelés alatt állanak, — s azokat, melyeknek mívelési ága változott, azon osztályba sorozza, melybe azok az érvényben levő osztályozás és jövedelmi fokozatok szerint tartoznának.

Addig, míg a jelen törvény szerinti adókiivetés életbelép, a földadó az ekképen kiigazított adó-telekkönyvek és birtokivék alapján az 1868: XXV. t.-cikk 7., 8. és 12. §§-ai által biztosított mentességek fenntartása mellett 1876-ik évi január 1-től kezdve fog ideiglenesen kivettetni.

A pénzügyi közegek négyheti idő letelte utánra minden községben határnapot tűznek ki, s arra a községi előljárókat s azok által a községi bizottságot és az érdekelteket meghívják. Ez alkalommal az előleges bejelentések, a községi bizottság által eszközölt előleges kiigazítások, és az ekkor felmerülő nehézségek megvizsgálatnak, s az érdekeltek jelenlétében és közreműködésével elintéztetnek, hogy ez alapon a községnek újabb adó-telekkönyve, illetőleg birtokivei elkészíttethessenek.

A határidők, melyek alatt a községi bizottságok az e §-ban reájuk bízott teendőket végrehajtani kötelesek, a pénzügyminister által rendeleti uton fognak meghatározatni.

Ezen rendeletekben kellő tekintettel leend arra, hogy az adószabályozási munkálatok tárgyalására és elintézésére hivatott községi és járási bizottságoknak ebbeli feladataik alapos teljesítésére elégséges idő engedtessek, de viszont gondoskodni fog arról is, hogy egyik vagy másik bizottság netaláni halogató eljárása által a munkálatok folyamát meg ne akaszthassa, s e czélból minden általuk eszközendő eljárásnak befejezésére zárhatáridőket fog megállapítani azon hatálylyal, hogy a mely bizottság ennek határai közt valamely teendőjét el nem végzi, az nélküle fog a kormány közegei által végrehajtatni

Az ezen §. értelmében készült ideiglenes munkálatok ellen a kincstár és az érdekelt felek részéről felszólamlásnak van helye, mely az ideiglenes adó-telekkönyvek és birtokiveknek a község által 8 napon át eszközendő közszemlére kitétele után 15 nap alatt a járási bizottsághoz beterjesztendő.

Ezen felszólamlások felett a pénzügyminister által a 22. §. értelmében kiadandó eljárási utasítás szerint a járási bizottság elsőfokulag határoz.

A járási bizottság határozatai ellen az adókimetés és beszédés folyamának megakasztása nélkül vagyis birtokon kívül 15 nap alatt felebbezésnek van helye a kerületi bizottsághoz, mely az ügyben végérvényesen határoz.

35. §.

A térfogat kiigazítása, illetőleg a birtokosok arra vonatkozó bejelentései helyességének ellenőrzése ott, hol a részletes kataszteri felmérések már megtétek, ezen felmérési munkálatok, a hol a részletes felmérés még nem eszközöltetett, a tagosítási munkálatok, ezekhez tartozó vagy más földkönyvek és térképek, s a hol ezek sincsenek, a tényleg fennálló földadó-ideiglen behozatala alkalmával készített concretális térképek, s egyéb segédadatok alapján történik.

E czélből közhatóságok és magánosok a birtokukban levő térképeket, földkönyveket, vagy azokból készült kimutatásokat a kiigazítással megbízott közegeknek térítvény mellett kiszolgáltatni, vagy azoknak megtekintésére s lemásolására módot nyújtani tartoznak.

Az állam az átadott okiratok épségben tartása és visszaszolgáltatásáért felelős.

36. §.

A járási bizottság mindjárt megalakulása után, egy járásbecslőt, s ennek akadályoztatása esetére egy helyettes becslőt választ, s ezen járásbecslő, illetőleg helyettese, a 37., 38. §§-ban körülírt teendőkhöz a becslőbiztos által meghíva, azzal együttesen eljár.

A járásbecslőnek és helyettesének akadályoztatása vagy meg nem jelenése, a munka folytatását fel nem tartóztathatja, s ily esetben a becslőbiztos azt maga folytatja és fejezi be.

Ha a becslők valamely tárgyra nézve nem tudnak megegyezni, a bizottságban mind a kettőnek nézete meghallgatandó.

37. §.

A becslők elkészítik a járás gazdasági leírását, melyben mindenesetre elősorolandók a járás kiterjedése, határai, községei, földrajzi fekvése, égalji viszonyai, talajának általános jellege, ennél fogva mivelhetésének könnyű vagy nehéz volta, a rajta előállítható termékek nemei, a nyerhető termékek nagysága, azoknak szokásos árai, a járásban szokásos gazdálkodási rendszer, az ígás és kézi napszámok bére, a talaj termőképességét fokozó és biztosító mesterséges csatornák, védtöltések vagy azokat csökkentő föld árjai, vadvizek vagy vizállások, a közlekedési eszközök és a piaczi viszonyok, a járás népességének arányai, szokott foglalkozási módja, a földbirtok megoszlása kis és nagy gazdaságokra. Kimutatandó továbbá a kis-, közép- és nagybirtokok vagy egyes művelési ághoz tartozó földrészetek után holdankint fizetni szokott évi hasznobér is, mely adatok nem az egyes birtokok jövedelmezőségének megállapítására, hanem azon czélből használandók, hogy a járások és majdan a kerületek közötti arány megítélésénél tájékozóul szolgáljanak.

A leírás adatainak helyességét a járásbizottság megvizsgálja, megállapítja, s az így megállapított járásleírás alapján eldönti, vajjon több osztályozási vidékre legyen-e a járás elkülönítendő, s ha igen, hányra.

38. §.

A becslők a bizottság által átvizsgált s megállapított járásleírás adatai (37. §.) alapján a minőségi osztályok s a tiszta jövedelmi fokozatok felállítására iránt javaslatot dolgoznak ki.

A minőségi osztályok művelési ágankint a vidéken szokásos gazdálkodási rendszer mellett nyerhető holdankinti tiszta jövedelem nagyobb vagy kisebb foka szerint állítandók fel.

Ehhez képest megállapítandók a járásban, illetőleg osztályozási vidéken található legjövedelmezőbb, legesekélyebb jövedelmű és a szükséghez képest a többi közbeeső osztályok.

A tiszta jövedelmi fokozatok egyes tételei oly módon szabandók meg, hogy:

a 2 krtól 20 krig terjedő tételek	2 krral;
a 20 krtól 1 frtig	5 „
az 1 frttól 4 frtig	10 „
a 4 frttól 10 frtig	25 „

a 10 frton felül terjedők pedig 50 krral oszthatók legyenek.

Ha a kinyomozott összeg a fentebbi módon nem osztható, a legközelebbi kisebb vagy nagyobb, de a fentebbi módon osztható összeg veendő a szerint, a mint a kinyomozott összegtől kevésbé tér el. Egyenlő eltérés esetében a kisebb összeg veendő.

39. §.

A tervezett tiszta jövedelmi fokozat alapján a becslők megnevezik azon községi határokat, illetőleg dűlőket, melyekben az egyes minőségi osztályok előfordulnak, s az azokat jelző mintatereteket kitűzik.

E mintateret talajminőségük és helyi fekvésük leírásával külön jegyzékben is kimutatandók.

Azután községről-községre minden határbeli földterületeket a minőségüknek megfelelő s a mintateret által képviselt osztályokba besorozzák.

Az osztálybasorozás a községi bizottságnak, (34. §.) és ha az illető földbirtokos jelen van, vagy magát képviselteti, ennek is meghallgatásával a helyszínén hajtandó végre.

E célból a sorozás napja, az egyes községeknek a becslőbiztos által előre tudtul adandó és a községekben közhírré teendő, hogy az érdekelt birtokosok a sorozásnál jelen lehessenek.

A községi bizottság köteles a sorozásnál megjelenni, s a szükséges felvilágosításokat a becslőknek megadni.

Az osztálybasorozásnál következő szabályok lesznek szem előtt tartandók :

a) ha egy dűlőnek egész területe ugyanazon talajminőséggel és tulajdonsággal bír, az egész dűlő egy osztályba sorozandó;

b) ha a dűlőnek talajminősége és tulajdonságai különbözők, a különböző részek a minőségüknek megfelelő osztályokba sorozandók;

c) egy kataszteri holdig terjedő földrészletek, habár talajminőségük és tulajdonságaik különbözők is, egy és pedig azon osztályba sorozandók, melyben eltérő tulajdonságaiknak aránya kellő kiegyenlítést talál;

d) az ideiglenes adómentességgel bíró földrészletek (6. §.) szintén sorozás alá esnek;

e) ha a 18. §. értelmében egyes földterületeknek termőképességben tartása a rendes gazdálkodási költségeken felül különös költségekkel jár, ily területek a nagyobb gazdálkodási költség betudása fejében a tiszta jövedelmi fokozat, illetőleg minőségi osztályoknak egyik kisebb tételű osztályába is sorozhatók.

Az osztálybasorozás eredménye külön táblázatban összeállítandó és abban az egyes osztályokba sorozott területek térfogata községenként, és a járás, illetőleg osztályozási vidék szerint összeadandó és kimutatandó.

Az ekként kitöltött minőségi osztályokat képviselő mintaterek határozott jelzőkkel látandók el, és ezeknek holléte a járásban közhírré teendő.

A becslők munkálataikat a járás-bizottság elé terjesztik.

40. §. *1. az 18. §-hoz*

A járási bizottság a 39. §. értelmében eléje terjesztett munkálatot megvizsgálván, mind a tiszta jövedelmi fokozatok, mind az osztályba sorozási munkálat felett, különös tekintettel az egyes tételek arányosságára, határoz, s ha az előterjesztett munkálaton változtatásokat tesz, azokat jegyzőkönyvileg indokolja.

Ha a becslők valamelyike vagy bármely bizottsági tag kívánja, helyszini vizsgálat tartandó, melyen a becslőbiztos és a vele működött járásbecslő jelen lenni köteles.

A megállapított munkát a jegyzőkönyvvel s az összes iratokkal együtt, a bizottsági elnök által a kataszteri igazgatónak azonnal megküldendő, ki azokat a kerületi bizottság előadóinak véleménye kíséretében a kerületi bizottság elé terjeszti.

41. §. *L. 17. XI. H. 5.*

A kerületi földadó-bizottság a kerületében fekvő járások jövedelmi fokozatainak és osztálybasorozási munkálatainak helyességét megvizsgálja, s azokat egymással helyes arányba hozza.

E célból választott tagjaiból megalakulása után azonnal egy küldöttséget nevez, mely a kerületi és erdő-becslési felügyelőkkel együtt a kerületet járásonként beutazza, s a szükséges adatokat összegyűjti.

Ezen beutazás úgy intézendő, hogy a küldöttség a minőségi osztályoknak és azokra alapított jövedelmi becslésnek, úgy a minőségi osztályokat jelző egyes mintatereknek helyes vagy helytelen megállapítása felől (38. §.) a helyszínén szerezhessen meggyőződést.

42. §. *L. 12. XI. H. 6.*

A kerületi bizottság, a küldöttség javaslatának tekintetbe vételével, a járási fokozatokat és osztálybasorozási munkálatokat megállapítja, s a szomszédos kerületi bizottságoknak, valamint a kerületben levő járási bizottságoknak oly felhívással küldi meg, hogy netaláni észrevételeiket legfeljebb 50 nap alatt közöljék.

A járási bizottságok a megállapított összes munkálatokat s a mintateretek jegyzékét a községeknek oly felhívással küldik meg, hogy a felállított minőségi osztályok száma, valamint a fokozattételek, s végre a földek osztálybasorozásának helyessége iránt, úgy az általuk, mint netalán egyesek által beadott kifogásokat, 25 nap alatt a járási bizottságnak írásban adják be.

A kerületi bizottság a beérkezett észrevételeket újabb tárgyalás alá veszi, ha szükségesnek látná, helyszini vizsgálatot rendel el, és a megállapított s kellőleg indokolt fokozatokat és osztálybasorozási munkálatokat az összes iratokkal a pénzügyministerhez felterjeszti.

43. §. *L. 12. XI. H. 7.*

A pénzügyminister a felérkezett tiszta jövedelmi fokozatokat és osztálybasorozási munkálatokat kapcsolatosan megvizsgáltatja, s reájuk vonatkozó javaslatával együtt az országos földadó-bizottság elé terjeszti.

Az országos földadó-bizottság a tiszta jövedelmi fokozatok és osztálybasorozási munkálatok megállapíthatására már előzőleg adatokat gyűjt.

E célból megalakulása után választott tagjaiból azonnal küldöttséget nevez, mely a központi felügyelőkkel együtt a becslési munkálatok tartama alatt az ország különböző vidékeit beutazza, s a szükséges adatokat összegyűjti.

A kerületi bizottságoknak ez utazás folyta alatt beérkező jelentése használat végett e küldöttség tagjainak megküldetnek, s ha az utazások bevégezte után az országos földadó-bizottság a beérkező jelentések folytán egyes vidékekre nézve szükségesnek találja, azokat újból beutaztatja.

E küldöttség tagjai a járási és kerületi bizottságok tanácskozásaiban részt vehetnek, de szavazatuk nincs.

A küldöttség az összes tiszta jövedelmi fokozatok és osztálybasorozási munkálatok megállapítására nézve javaslatot terjeszt az országos földadó-bizottság elé, mely e javaslat és a pénzügyminister véleményének tekintetbe vételével a tiszta jövedelmi fokozatokat és a földek osztálybasorozását, ez utóbbit azonban az egyéni felszólalások fentartásával az állam egész területére nézve járásonkint megállapítja.

44. §. *L. cz. XL. §. 8.*

Ha az országos földadó-bizottság a kerületi földadó-bizottság által javaslatba hozott járási tiszta jövedelmi fokozatokat, vagy a földek osztálybasorozását tetemesen megváltoztatja, ezen változásokról, az azokra vonatkozó munkálatok megküldése mellett, az illető járási bizottságokat oly felhívással értesíti, hogy a változásra vonatkozó véleményeiket és netáni kifogásaikat 30 nap alatt a kerületi bizottságnak írásban adják be.

A kerületi bizottság a járási bizottságok kifogásait tárgyalás alá veszi, s észrevételeivel együtt az országos bizottsághoz felterjeszti.

Az országos bizottság kellő tekintettel a kifogásokra és észrevételekre, az összes munkálatokat a 43. §-ban kitett fentartás mellett végleg megállapítja.

45. §. *L. cz. XL. §. 9.*

Az országos bizottság határozatai alapján a telekkönyvekbe és birtoklevelekbe minden egyes földrészlet osztálya bejegyeztetvén, a járási bizottságok útján minden községnek a reá vonatkozók megküldetnek, és a községi elől-

járóság azokat a község vagy a bíró házában kiteszi, egyszemélyesen a helyi szokás szerint közzéteendő hirdetményben a községi földbirtokosokat fölhívja, hogy netalán felszólalásaikat a 47. §-ban kitett időben és módon adják be.

Ezen határidő a becslőbiztos által a járás minden községeire nézve egyenlően szabandó meg.

A közszemlére kitett sorozási munkálatok épségben és tisztántartásaért a községi előljáróság felelős és az ebbeli mulasztása miatt netalán szükségessé válható munkaujtás költségeit viselni tartozik.

46. §. *L. XL. l. c. 108*

Felszólalásnak van helye:

a) ha oly földrészlet, mely földadó tárgyát nem képezi, mint adóköteles soroztatott, vagy ha adóköteles földrészlet, kihagyatott (4. és 5. §-ok);

b) ha valamely földrészlet többször, vagy ha nem a saját községe telekkönyvébe iktattatott be, ugyszintén, ha a tulajdonos hibásan van bejegyezve;

c) ha a térfogat hibásan tétetett ki;

d) ha a földrészlet nem a megfelelő művelési ág alá foglaltatott;

e) ha a földrészlet nem a megfelelő minőségi osztályba soroztatott;

f) ha a földrészlet a járáson belül fekvő határozottan megjelölendő más földrészlettel összehasonlítva egyenlőtlenül soroztatott.

47. §. *L. XL. l. c. 118*

A felszólalások azon községi előljárásánál jelentendők be, melynek határában a felszólalás tárgyát képező földrészlet fekszik, vagy ha pusztán feküdnék, a melyhez a pusztta a törvény értelmében tartozik, körjegyzőséghez tartozó községekben a felszólalás a körjegyzőség székhelyén is történhetik.

A felszólalások a községekben történt kihirdetést (45. §.) követő 30 nap alatt a községi előljárásánál személyesen, rendes meghatalmazott vagy az előljáróság előtt kijelölt megbízott által szóval vagy írásban jelentendők be.

A községi előljáróság a szóval tett bejelentésekről jegyzőkönyvet vesz fel, az írásbelieket pedig abba, tárgyuk rövid megjelölésével bejegyzi.

A fennebbi 30 nap letelte után a járási bizottság a községi előljáróságoktól a felszólalásokat, e célra kirendelt tagjai által 15 nap alatt összezedeti. A kik annak megérkezte alkalmával még felszólalásokat jelentenek be,

azoknak szóval vagy írásban tett felszólalásait e kirendelt bizottsági tag elfogadja és bejegyzi.

Az előjáróság e kiküldöttnek a felszólalásokkal együtt a telekkönyveket és birtókiveket is átadja, s mind a nála bejelentettekre, mind azokra, melyek az összesedésre kiküldött bizottsági tag előtt történtek, jogosítva van észrevételeit megtehetni.

A bizottsági kiküldött a felszólalási eseteket, a helyszínének meg szemlélésével és a felek felvilágosításával s megnyugtatóásával kiegyenlíteni törekszik, s eljárását bevégezve, arról kimerítő jelentést tesz.

Ha felszólalás nem történt, a bizottság elnöke erről is értesítendő.

48. §. *L. XL. t. cz. 12 §*

A felszólalások felett a járási bizottság a becslőbiztos véleményének meghallgatása után határoz és ha szükségét látja, a helyszínén tartandó vizgálatra küldöttséget nevez, melynek elnöke a bizottsági elnök vagy helyettese, tagjai a becslő-biztos és a bizottság egy tagja. A vizgálatra a községi előjáróság, a felszólaló és a kérdéses földrészlet tulajdonosa meghívandók.

A vizsgálat eredménye a felszólaló és a földtulajdonos netaláni nyilatkozatával a bizottság elé terjesztendő, mely a felszólalás felett határoz.

A hozott határozatok a felszólalónak és a földrészlet tulajdonosának vevény mellett kézbesítendőek.

49. §. *L. XL. t. cz. 13 §*

A felszólalások feletti határozatok ellen, akár az érdekelt fél, akár a becslőbiztos, a kerületi bizottsághoz felebbezhet.

A felebbezések a kézbesítés napját követő tizenöt nap alatt a járási bizottságnak írásban beadandók, mely a határidők letelte után a felebbezéseket az összes iratokkal a kerületi bizottsághoz azonnal felterjeszti.

50. §. *L. t. cz. XL § 14*

A kerületi bizottság a felebbezett ügyek fölött határoz.

E határozat a feleknek vevény mellett kézbesítettik.

Ellene csak azon esetben van helye a további felebbezésnek, ha a kerületi bizottság határozata a járási bizottságétól eltér, s ez esetben a felek a kézbesítéstől számított 15 nap alatt, s ugyanazon idő alatt a becslő biztos

vagy a kerületi felügyelő is felelbezhethnek. E felelbezesek a járási bizottság elnökénél nyujtandók be.

Ha ez idő alatt egyik részről sem nyujtatik be felelbezes, az ügy befejezettnek tekintendő.

51. §. *L. XL. L. cz. 15. §.*

A kerületi bizottság határozata ellen a járási bizottság elnökéhez benyujtott felelbezesek, az iratokkal együtt a pénzügyministerhez terjesztendők, ki azokat saját véleménye kíséretében az országos bizottsághoz teszi át.

Az országos bizottság a felülvizsgálatni kért ügyet véglegesen eldönti s az egész ország sorozási munkálatait véglegesen megállapítja.

52. §.

A pénzügyminister intézkedik a tiszta jövedelemnek földrészetenkint való kiszámítása, a földadó-kataszterbe való bejegyzése és községenkiinti összeállítása iránt.

A netalán becsuszott kiszámítási és bejegyzési hibák, ugyszintén a 46. §. a), b), c) pontjai alatti esetek bármikor ismertessenek is fel, hivatalból, vagy a felek bejelentésére mindenkor kiigazítandók.

53. §.

Ha valamely határban a részletes kataszteri felmérés vagy tagosítás jelen törvény hatályba lépte után történik meg, s a birtok térfogatában különbség mutatkozik, ezen különbség az adó-telekkönyvbe felveendő és az adóztatásnál érvényesítendő.

Az ekként bekövetkező adónövekedés vagy leszállítás a tagosítás folytani birtokbavételt, illetőleg a kataszteri felmérést követő évnek kezdetével áll be.

Ellenben ártérben fekvő birtokoknál, melyek a jelen törvényszerinti adókiivetés életbe léptetése után, az 1871: XXXIX. és XL. törvényczikk értelmében készített és kezelt védművek által, akár egyes birtokos, akár érdektársulatok költségén ármentesítettek, azon kataszteri jövedelem, mely az egyes földrészetekre az ármentesítés előtt megállapítva volt, a védművek elkészítésétől számítva 15 évig változás alá nem jöhet, habár ezen 15 év alatt az ország egész területére új földadó-szabályozás eszközöltetnék.

54. §.

A megelőző 53. §. esetében a térfogatbani különbség folytán előállott változás felvétele hivatalból, vagy az érdekelt fél szorgalmazása folytán indítandó meg.

E czélból az illető közigazgatási vagy birói hatóságok a pénzügyigazgatóságokat értesíteni tartoznak.

55. §.

A 6. és 53. §. eseteiben szükségessé vált kataszteri mivelet, a jelen törvényben megállapított elvek szerint küldöttség által hajtatik végre, mely áll a pénzügyigazgatóság által kiküldött becső-biztosból és az illető törvényhatóság által a pénzügyigazgatóság megkeresésére, a törvényhatósági földbirtokosok közül választandó két tagból.

A küldöttség munkálata felett a pénzügyi igazgatóság határoz, s ennek megtörténtével a megállapított munkálatot az illető községnek megküldi.

A község előjárósága azt közszemlére kiteszi (45. §.) s erről az érdekelteket helyi szokás szerint közzéteendő hirdetmény útján oly felhívással értesíti, hogy a felszólalások nála szóval vagy írásban, a közzétételt követő 30 nap alatt nyujtandók be. (46. és 47. §§.)

A község előjárósága tartozik a beérkezett felszólalásokat a fentebbi határidő lejárta után azonnal a pénzügyigazgatósághoz beküldeni, mely azok felett határoz s határozatát az érdekelteknek kézbesítetteti.

A pénzügyigazgatóság határozata, a kézbesítést követő 15 nap alatt, a pénzügyministerhez felebbezhető, ki az ügyet véglegesen eldönti.

56. §.

Az ezen törvényben meghatározott eljáráshoz szükségelt iratok és beadványok bélyegmentesek.

A bizottságokhoz vagy azok elnökeihez intézett beadványok és a bizottságok tagjainak hivatalos levelezései posta-díjmentesek.

57. §.

A földadó szabályozásának költségeit az állam viseli.

A községekben teljesítendő írásbeli munkálatok végzésére szükséges irodai helyiségeket, egyéb helyszíni munkák végzéséhez pedig a szükséges gyalog-napszámokat, anyagokat, kocsikat, és a hol kell, ladikokat a községek ingyen tartoznak adni.

V. FEJEZET.

A földadó-kataszter nyilvántartása.

58. §.

A következő változások a földadó-kataszterben nyilvántartandók:

- a)* ha valamely községben a tagosítás vagy birtokrendezés végrehajtatott;
- b)* ha valamely községben a részletes kataszteri felmérés megtörtént;
- c)* ha a község határára nézve változás jött létre;
- d)* ha valamely földrészlet a 4. és 5. §§-ok értelmében földadó tárgya lenni megszűnt;
- e)* ha valamely földrészlet, mely eddig földadó tárgyát nem képezte, adókötelessé vált (4. §.);
- f)* ha valamely földrészlet ideiglenes adómentességet nyert (6. §.);
- g)* ha valamely földrészletnek ideiglenes adómentessége megszűnt;
- h)* ha a földrészlet tulajdonosa változott.

Az *a)* és *b)* alatti esetekben, az egész határra nézve, esetleg pedig ha a tagosítás és birtokrendezés a határnak csak egy részére terjedt ki, ezen részre nézve új kataszteri telekkönyv készitendő, melyben a földrészletek az új felosztás szerint az új birtokos nevére irandók, és azoknak térfigyelt mérnöki munkálat alapján veendő fel.

59. §.

Az 58. §. *c)* esetébeni változást az érdekelt községek előljárói az illető adóhivatalnál a *d)*, *e)*, *h)* esetekbeni változást pedig az illető földrészlet tulajdonosa és pedig: a *h)* alatti esetben az 1868: XXI. törvénycikk 91. §-ában megszabott büntetés terhe alatt a községi előljáróságnál, 3 hónap alatt bejelenteni kötelesek.

A községi előljáróság ezen bejelentésekről további 30 nap alatt az adóhivatalt értesíteni tartozik.

Az 58. §. *c)*, *d)* és *e)* eseteiben, az eljárás rendes közigazgatási uton az illető községi előljáróság közbejöttével történik.

60. §.

Az adókötelezettség, a változást követő évnek kezdetével áll be, az adómentesség pedig, ha valamely adóköteles földrészlet adó tárgya lenni megszűnt, a bejelentést követő hónappal veszi kezdetét.

61. §.

Ha az 58. §. *c), e), f), g), h)* pontjainak esetében a változások bejelentése elmulasztatnék, azok hivatalból jegyzendők be.

62. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényezikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, czennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyoleczszáz hetvenötödik évi márcziushó huszonegyedikén.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

(P. II.)

Br. Wenckheim Béla, s. k.

Utasítás

a földadó-kataszteri munkálatoknak a tényleges állapot szerinti kiigazítására az 1875 : VII. törvényczikk szerint hivatott községi előljárók, községi, járási és kerületi földadó-bizottságok, valamint pénzügyministeri közegek számára.

1. §.

A földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvényczikk 1. §-a értelmében a földbirtok arányos megadóztatása céljából a magyar állam területén fekvő minden földbirtok tiszta jövedelme újból kinyomozandó és általános földadó-kataszter készítendő.

E célra minden megadóztatandó földbirtok annak tényleges birtokosa, jelenlegi mívelési ága, és valóságos térfogata szerint fölveendő, és a kataszteri munkálatokba bevezetendő ; illetőleg ezen bejegyzések előbb a fennálló kataszteri munkálatokban a kipuhatalandó tényleges állapot szerint kiigazítandók, és csak azután vezetendők be az új kataszteri munkálatokba, mert köztudomás szerint a fennálló s kivált a régebben készített telekkönyvekben sok tétel ma már a valóságnak meg nem felel.

Igy például sok esetben a telekkönyvbe beirt birtokos változott, vagy a birtok több birtokos közt fölosztatott, vagy legelőnek, erdőnek, vagy haszonvehetlennek beirt telek átalakult, s most tényleg szántóföld, kert, rét vagy szőlővé változott át. Sok helyen fölmérési adatok hiányában a térfogat is hibásan lett fölvéve, sőt sok községben a birtokrendezés és tagosítás is hajtatott végre, a nélkül, hogy annak nyomán a kataszteri telekkönyv is átídomittatott volna.

A tényleges állapothoz képest fenálló minden eltérésnek kiderítése, és az új kataszteri munkálatoknak annak idején helyes elkészíthetése végett

a földadó szabályozásáról szóló törvénycikk 34. §. szerint első sorban a jelenleg fenálló kataszteri munkálatok vizsgálándók felül és igazítandók ki, még pedig az említett 34. §-ban megjelölt azon további célra is, hogy az így kiigazított kataszteri munkálatok alapján addig is, míg a fentebbi törvény szerint megállapítandó új adókiivetés életbe lép, a mostani földadó is már az 1876-ik évi január 1-től kezdve kivettethessék.

A fenálló kataszteri munkálatok ezen fölülvizsgálásánál és kiigazításánál követendő rendszeres eljárás a jelen utasítás következő szakaszai által szabályoztatik, s azért a törvény értelmében az ebbeli közreműködésre hivatott községi előljáróságok, községi bizottságok, járási és kerületi földadó-bizottságok, kataszteri mérnökök, becslőbiztosok, kerületi felügyelők és kataszteri igazgatók, valamint az utóbbiak által ez ügyben kirendelt egyéb közegek ezen utasítás végrehajtására s szabályrendeleteinek szoros megtartására köteleztetnek.

2. §.

A fentebb jelzett részletes kiigazítás eszközlése végett minden község előljáróságának már megküldettek a saját községi határára vonatkozó földadó-kataszteri munkálatok oly meghagyással, hogy azokat négy héten át közszemlére kitévén, egyszersmid a községbeli földbirtokosokat fölhívja, hogy a tetteges állapotot, a mennyiben az a mostani adótelekkönyvekben foglalt beiktatásoktól eltér, az e végre alakított községi bizottságnak jelentsék be.

A községekben közszemlére kiteendő fentebb említett kataszteri munkálatok a következők :

- A) a községhatár leírása ;
- B) a dülők leírása ;
- C) a községi határban előforduló mivelési ágak jegyzéke ;
- D) az osztályozási jegyzőkönyv ;
- E) a kataszteri telekkönyv ;
- F) a betűsorozatos névjegyzék ; továbbá

G) azon községekre nézve, hol a község határa kataszteri mérnök által részletesen fölméretett, az ugynevezett birtokrészleti jegyzőkönyv.

3. §.

A községi bizottság a jelen utasítás vételével azonnal összeülvén, a kataszteri munkálatokat a községi előljáróságtól átveszi, és mindenekelőtt

további működésének irányát és sorrendjét a következőkben taglalt esetekhez képest állapítja meg :

a) Ha a községben az urbéri rendezés vagy tagosítás már végrehajtott, a községi bizottság mindenekelőtt megvizsgálja: vajjon a hozzá érkezett kataszteri telekkönyv már az urbéri rendezés vagy tagosítás szerint készült-e, vagy nem?

Ha a végrehajtott urbéri rendezés vagy tagosítás alapján az új kataszteri telekkönyv még nem készült el, a községi bizottság e körülményről az I. minta 1-ső példája szerint azonnal jegyzőkönyvet vesz föl, s egyuttal a kataszteri igazgatónak tesz jelentést, ki haladéktalanul intézkedik, hogy ezen községben a kataszteri telekkönyv az 1868 : XXV. tv. cikk 9. és 12-ik §-ai, s a jelen utasítás értelmében az urbéri rendezés vagy tagosítás által előidézett változások és a tényleges állapot szerint mielőbb elkészítettessék.

b) Ha a községi határ urbéri rendezés vagy tagosítás alá egyáltalában nem esik, vagy az urbéri rendezés vagy tagosítás abban már végrehajtott, s a telekkönyv már e szerint átalakított, vagy ha az urbéri rendezés vagy tagosítás még meg sem indított, vagy ha megindított, de annak befejezése és a birtok kihasítása a folyó 1875. évben meg nem történik, a községi bizottság azonnal az A), B), C), D), E) és F) alatt felsorolt előmunkálatokat vizsgálat alá veszi, és ebbeli határozatát az I. szám alatti minta 3-ik pontja szerint vezető jegyzőkönyvbe, illetőleg a részletes változásokat a II. számú minta szerint külön ívekbe iktatja.

c) Oly községekben pedig, a hol az állandó kataszteri részletes fölmérések már foganatosítottak, az annak alapján elkészített birtokrészleti jegyzőkönyv fog vizsgálat alá vétetni, a hozandó határozat az I. minta 2-ik példája szerint jegyzőkönyvbe foglaltatni, és a birtokrészleti jegyzőkönyvbe minden földrészlet után azon osztály beírni, melybe e földrészlet a régi kataszteri telekkönyvből kivehető osztályozás szerint eddig is tartozott (lásd a 6. §.); megjegyeztetik azonban, hogy ott, a hol a kataszteri részletes fölmérés után megtörtént határrendezés folytán már új adómunkálatok készültek, ezek s nem a birtokrészleti jegyzőkönyv veendő kiigazítás alapjául.

d) Oly községekben, a hol a kataszteri adómunkáknak kiigazítása a tetes változások miatt több időbe s munkába kerülne, mint új adómunkálatoknak elkészítése, a községi bizottságnak szabadságában áll, a földadó-munkálatokat a jelenlegi tényleges állapot szerint az e részben fenálló törvény

és szabályok megtartásával egészen újból készíttetni. Ez esetben ebbeli határozatát az I. sz. minta 4. példája szerint jegyzőkönyvbe foglalva, a kataszteri igazgatósághoz bejelenteni tartozik.

A b) és c) alatti esetekben a kiigazítási munkálatok azonnal megkezdendők, s azoknál a következő §§-okban részletezett eljárás követendő.

4. §.

Ha a határleírás fölvétele óta a község határa változott, a községi bizottság ezen változás mibenlétét az I. minta 2. és 3. példái szerint fölvett saját jegyzőkönyvébe fölveszi, és azonkívül a régi határleíráshoz függelékét készít, melyben, hivatkozással a határváltozásról fölvett hivatalos okmányra, a megváltozott határvonal oly módon leirandó, mint a határok a régi határleírásban leirattak.

A tényleges állapotnak megfelelőleg kiigazítandók hasonló eljárás mellett az említett többi előmunkálatok is, jelesen a dülők leírása, a művelési ágak jegyzéke, és az osztályozási jegyzőkönyv, a mennyiben annak szüksége a telekkönyv földrésztelenként és a helyszínén eszközölt megvizsgálásánál kiderül.

5. §.

A kataszteri telekkönyv megvizsgálására áttérvén, a községi bizottság előbb a községbeli birtokosokat, és a községhez tartozó pusztai birtokok tulajdonosait, hivatkozással az 1875: VII. t.-cz. 35. §. ebbeli rendeletére, fölhívja, hogy a birtokaikban lévő felmérési adatokat, térképet vagy főkönyvet, a községi bizottság hivatalos használatára ép állapotban leendő megtérítés mellett átengedjék, vagy a helyszínelésre elhozzák, és ha a község maga ily térképek és földkönyvek birtokában van, a községi bizottság ezeket a községi előjáráságtól elkéri.

A községi bizottság egyuttal a helyi szokás szerint kihirdeti, hogy a kataszteri telekkönyvnek helyszíni megvizsgálását s annak a tényálláshoz képesti kiigazítását megkezdi; mivel azonban a telekkönyv átvizsgálása és esetleges kiigazítása csakis azon sorrendben történhetik meg, a melyben a dülők és földrésztetek a telekkönyvben bejegyezve vannak, a községi bizottság mindig egy nappal előbb ki fogja hirdetni, hogy következő napon mely dülők fognak megvizsgálás alá vétetni, s felhívja az illető birtokosokat, kiknek azon

dülőkben birtokuk van, hogy a kitűzött napon a helyszínén előtte jelenjenek meg avégből, hogy birtokaiknak a kataszteri telekkönyvben helyes vagy helytelen bejegyzéséről meggyőződést szerezvén, a helytelen bejegyzés esetében, annak kiigazítását eszközöltessék. A községi bizottság egyébiránt a szükséges kiigazításokat akkor is köteles megtenni, ha a meghívottak közül senki sem jelennek meg előtte.

6. §.

A kitűzött időben a községi bizottság elnöke a helyszínén megnyitja a tárgyalást, akár megjelentek a meghívott birtokosok, akár nem, s a bizottság jegyzője felolvassa a telekkönyvben, illetőleg a birtokrészleti jegyzőkönyvben foglalt első helyrajzi számtól kezdve sorban minden földrészlet után a birtokos nevét és lakhelyét, a földrészlet művelési ágát és térfogatát, egyzersmind ott, hol a felolvasás a birtokrészleti jegyzőkönyvből történik, abba azon osztályt is bejegyzi, mely a régi telekkönyvben az illető birtokrészletre be van jegyezve. Ha felolvasott adatok helyességére nézve akár a földrészlet birtokosa, akár más jelenlevő bizottsági tag vagy földbirtokos alapos kifogást tesz, a bizottság ezen kifogás felett a törvény által e tekintetben megszabott s alább elősorolt utmutatás szerint határoz; a bizottsági jegyző pedig a határozatot az illető földrészlet helyrajzi száma alatt a II. minta szerint vezetendő külön ivékbe bejegyzi.

7. §.

A birtokos bejegyzését illetőleg az 1875: VII. t.-cz. 32. §-a értelmében a következő eljárás követendő:

a) ha akár a jelenlevő tulajdonos vagy szomszédjai felszólalásából, akár a községi bizottság tudomása szerint kiderül, hogy a szóban forgó földrészletnél nem a tényleges birtokos neve van beírva, a külön iven az illető helyrajzi szám alatt a jelenlegi birtokos neve irandó be, (lásd a II. mintán a 217. helyrajzi szám alatti példát.)

b) ha a jelentkezők közt a tényleges birtoklás vitás, a birtokrész annak nevére irandó, a ki magát mint telekkönyvi tulajdonos igazolja; ellen esetben a jelentkezők mindnyájan beirandók, és az észrevétel rovatában a birtoklás minősége ezen szóval jegyzendő be: „vitás“, (lásd a II. számú mintán a 229. helyrajzi szám alatti példát);

c) oly földrészlet, melynek birtokosa ki nem tudható, egyelőre a községre irandó és az észrevételek rovatában ezen megjegyzés teendő: „birtokosa ki nem tudható“, (lásd a II. számú minta 246. helyrajzi számát.)

8. §.

A házak a földadó tárgyát nem képezvén, a lakosztályok száma a jelen alkalommal nem tárgya a vizsgálatnak.

Ellenben minden földrészlet, mely a község határában tényleg fekszik, vizsgálat alá veendő, és ha kiderül, hogy valamely földrészlet a kataszteri telekkönyvben bármi okból eddig fel nem vétetett, ezen földrészlet a helyszini vizsgálat alkalmával a külön ivbe, még pedig a folyó sorozat szerinti helyrajzi szám alatt tört számmal a tényleges birtokos nevével (7. §.) a használat szerinti miveltési ággal (9. §. a) b) osztálylyal (9. §. c) és térfogatával (10. §.) veendő fel, (lásd a II. sz. minta a $\frac{897}{1}$. helyrajzi szám alatti példát.)

9. §.

Ha a telekkönyvben a fölolvastott helyrajzi szám alatt bejegyzett földrészlet tényleges miveltési ága jelenleg más, mint a mely alatt az a kataszteri telekkönyvben vagy birtokrészleti jegyzőkönyvben be van írva, vagy ha a telekkönyvben terméketlennek beirt terület jelenleg miveltés alatt áll, a külön ivben a földrészlet helyrajzi száma alatt a tényleges birtokos neve, a földrészlet jelenlegi miveltési ága, és azon minőségi osztály, a melybe a földrészlet ezen miveltési ágra nézve a községben fenálló tiszta jövedelmi fokozat szerint tartozik, a földrészlet tényleges térfogatával az 1875. évi VII. t.-cz. 33. és 34. §§-ai értelmében a következő szabályok szerint irandó be:

a) a miveltési ág a törvény kihirdetését megelőzőt utolsó 3 év alatt folytatott gazdálkodási rendszer alapján határozandó meg, kivéve, ha igazolattatik, hogy azon föld ezen miveltési ágban csak kivételesen használható, (lásd a példát a II. számú mintán 279., 295/1., 295/2., 310., 419., 459., 507/1., 507/2., 507/3., 507/4., 557., 579., 610/1., 610/2., 610/3., 610/4. helyrajzi szám alatt);

b) ha a községben lévő valamelyik miveltési ágban sorozva volt minden földrészlet miveltési ága változott, úgy hogy abban egy földrészlet sem maradt meg, a miveltési ágak jegyzékében és az osztályozási jegyzőkönyv-

ben, valamint az azokhoz csatolandó függelékekben e változás följegyzendő, illetőleg a mivelési ág megszűnése jelzendő;

c) a mivelési ágban változott földrészlet az új mivelési ág azon osztályába sorozandó, melynek az osztályozási jegyzőkönyvben kimutatott minta teréhez talajminőség tekintetében leginkább hasonlít; s ezen összehasonlítás czéljára a mintaterék a helyszínen megsejmelendőek;

d) ha ez alkalommal kiderül, hogy egyik vagy másik mintatér a mivelési ágban szintén változott, s azért a mivelési ág illető osztályának jelzésére már nem alkalmazható, hasonló talaju új mintatér állítandó föl, s ez az osztályozási jegyzőkönyvben s az ahhoz csatolandó függelékben jelzendő;

e) ha egy vagy több földrészlet oly mivelési ágba ment át, mely a községben eddig nem állott fenn, és melyre ennél fogva az osztályozási jegyzőkönyvben sem osztály, sem mintatér nem állítottatott föl, sem tiszta jövedelmi fokozat nincs megállapítva, ha például egy községben a kataszter behozatalakor szülő nem létezett, jelenleg pedig van, az itt keletkezett mivelési ágra nézve a szomszéd községek valamelyikében hasonló s minőségben előforduló ezen mivelési ágra nézve önálló tiszta jövedelmi fokozat alkalmazandó, az osztályok után mintaterék a községben kitűzendők, s minderről az osztályozási jegyzőkönyvben és az ahhoz csatolandó függelékben, valamint a községi bizottság saját jegyzőkönyvében a községi bizottság ebbeli határozata följegyzendő;

f) oly földrészlet, mely az eddigi adótelekkönyvben mint terméketlen terület van fölvéve, jelenleg pedig valamely mivelési ág szerint használatik, a külön íven azon mivelési ág és osztály szerint mutatandó ki, a melyben az a fentebbi c) pontban jelzett utmutatás szerint sorozandó; a jegyzetek rovatában e földrészlet előbbi állapota beirandó, és azon esetben, ha az 1868: XXV. t.-cz. 7. és 8. §-ai értelmében az illető földrészletet ideiglenes adómentesség illeti meg, ezen körülmény az észrevételi rovatban e szóval: „ideiglen adómentes“ jelzendő, (lásd a II. mintán 557. h. r. szám alatti példát.)

g) ha a községben a részletes kataszteri fölmérés megtörtént, és ha a birtokrészleti jegyzőkönyvben valamely földrészletnél nem a régi telekkönyvben följegyzett, hanem a változás folytán már jelenleg önálló mivelési ág van bejegyezve, ahhoz csak az ujon megállapított osztály irandó be, de e változás a külön íven is följegyzendő, (lásd a II. mintán 720., 749. hr. szám alatti példát) magától értetvén, hogy az esetben, ha a birtokrészleti jegyző-

könyvbe fölvelt mivvelési ág a mostani ténylegestől eltér, akkor ez utóbbi veendő föl az illető osztályzattal együtt a külön ivbe.

10. §.

Az 1875. évi VII. t.-cz. 35. §-a értelmében a térfogat kiigazítása, illetőleg a birtokosok arra vonatkozó bejelentései helyességének ellenőrzése ott, hol a részletes kataszteri fölmérések már megtétettek, ezen fölmérési munkálatok, a hol a részletes fölmérés még nem eszközöltetett, a tagosítási munkálatok, ezekhez tartozó vagy más földkönyvek és térképek, s a hol ezek sincsenek, a kataszteri concretalis térképek s egyéb segédadatok alapján történik.

E célból közhatóságok és magánosok a birtokukban lévő térképeket, földkönyveket vagy azokból készült kimutatásokat a kiigazítással megbízott közegeknek térítvény mellett kiszolgáltatni, vagy azoknak megtekintésére s lemásolására módot nyujtani tartoznak.

Az állam az átadott okiratok épségben tartása és visszaszolgáltatasáért felelős, ha ezek állami közegek által vétettek át.

A törvénynek fenebb idézett rendelete szerint tehát a kataszteri telekkönyvben valamely földrészletre irt térfogat csak biztos fölmérési adatok alapján változtatható meg, illetőleg igazitható ki, s ennélfogva puszta bevallás alapján valamely földrészlet térfogatának leszállítása egyáltaljában meg nem engedhető.

Ezen elvek szem előtt tartása mellett a kiigazítási eljárás a következő szabályok szerint történik:

a) a hol a helytelen térfogat helyett a helyes térfogat a fent elősorolt módon biztosan megállapitható, ez utóbbi a külön iven az illető földrészlet helyrajzi száma alatt beirandó s a jegyzetek rovatában az előbbi térfogat is bejegyzendő, (lásd a II. számú mintán a 816. hr.-számot);

b) a hol valamely földrészlet térfogata a felek bejelentései vagy a községi bizottság meggyőződése szerint helytelenül van a telekkönyvben beirva, de a helyes térfogat mérési adatok hiányában biztosan nem mutatható ki, a külön iven egyelőre azon térfogat jegyzendő be, mely helyesebbnek tartatik, de a jegyzetek rovatában, valamint egy külön kimutatásban följegyzendő, hogy ezen földrészlet térfogata nem mérési adaton alapul, és még fölmérendő, ezen jegyzék azután a vizsgálatra kiküldött becslobiztosnak, vagy a kataszteri igazgató által kirendelt más kataszteri közegnek átadandó a végett, hogy a

kérdéses területnek mérnök általi fölméretése iránt intézkedhessék, esetleg ez iránt a kataszteri igazgatóhoz jelentést tehessen, (lásd a mintán 837. h. r. szám alatti példát) ;

c) a hol valamely földrészlet felosztatott, a külön iven az ujon alakult részek az egész földrészlet helyrajzi száma alatt ugyan, de mindegyik részt ezen helyrajzi szám alá (törtszám alakjában) bejegyzett folyó számmal is jelezve, a megfelelő térfogattal beirandó (lásd a II. sz. mintán $\frac{895}{1}$ $\frac{895}{2}$ $\frac{895}{3}$ h. r. számok alatti példákat.)

11. §.

A fentebbi szakaszban érintett kataszteri munkálatok elkészítésére, azoknak minőségéhez és terjedelméhez képest a királyi becslő biztos az illető községi bizottságnak 4—6 hétig terjedő határidőt tűz ki, mely idő alatt a községi bizottság a munkálatokat elkészíteni köteles.

A határidő leteltével a már kész munkálatoknak felülvizsgálatára a kir. becslő-biztos szintén határnapot tűz ki, és arra a községi előljárókat, ő általuk a községi bizottságot, és az érdekelteket a végett hívja meg, hogy jelenlétükben a községi bizottság által eszközölt előleges kiigazításokat, esetleg az akkor fölmerülő nehézségeket megvizsgálja és elintézza.

Azon esetben, ha a községi bizottság a kiigazítási munkálatokat a kitűzött határidőre el nem készítené, azoknak a község költségére leendő elkészíttetése iránt a kataszteri igazgató intézkedik.

12. §.

A 11. §. szerint kitűzött határnapra a kir. becslő-biztos a községben megjelenvén, a községi bizottság által eszközölt előleges kiigazításokat, jelesen az esetleg az A), B), C), D) alatt elsorolt előmunkálatokban, és a kataszteri telekkönyvhez készített külön ivekre bejegyzett változásokat a községi bizottság és az érdekeltek jelenlétében s azok meghallgatásával a helyszínén, tekintettel az 1868 : XXV. t.-czikkben és az 1875 : VII. t.-cz. 31., 35. §-aiban foglalt rendeletekre, megvizsgálja, esetleg a törvény rendeleteinek megfelelőleg módosítja és megállapítja, és az így megállapított változásokat az illető rovatokban vörös tintával kitüntetvén, és az ekkép kiegészített külön ivre a fől szólalási határidőt is reá vezetvén, azt keltezi és saját, valamint a községi bizottság aláírásával ellátva, a községi előljáróságnak adja át.

A községi előljáróság az 1875: VII. t.-cz. 34. §-a értelmében köteles a neki átadott külön iveket az ideiglenes adótelevkönyvvel és a birtok ivekkel együtt 8 napon át közszemlére kitenni azon czélra, hogy azt az illető birtokosok megtekinthessék, és hogy az, a kinek az ezen ivekben foglalt tételek ellen alapos kifogása van, azok ellen fölszólalhasson.

A közszemlére kitett munkálatok épségben és tisztán tartásáért a községi előljáróság felelős, és az ebbeli mulasztása miatt netalán szükségessé vált munkaujtás költségeit viselni tartozik, s ez okból meg nem engedhető, hogy a televkönyv, vagy birtokivek, vagy a külön ivék bárkinek is kiadassanak.

A fölszólalás a 8 napi határidő lefolyása napjától számítandó további 15 nap alatt a községi bizottságnál írásban vagy szóval bejelentendő, mely azt rövid szavakkal, a külön iv illető rovatában netaláni észrevételeivel bejegyzi, s a 15 napi időszak lefolyásával, az ekép kitöltött és a bizottsági elnök által aláírt külön iveket az ideiglenes kataszteri adótelevkönyvvel és a birtok-ivekkel, valamint az írásbeli fölszólalásokkal a községi előljáróság utján a járási földadóbizottság elnökének megküldi.

Ha fölszólalás nem jelentetett be, arról is a járási földadóbizottság elnökének jelentés teendő, és a kataszteri munkálatok a külön ivvel a kataszteri igazgatónak megküldendők.

A kincstár érdekeinek szempontjából fölszólalásra hasonlókép följogosított kir. becselő-biztos fölszólalását közvetlenül a járási földadó-bizottságnak adja át.

13. §.

A járási földadó-bizottság elnöke a fölszólalások tárgyalására a bizottságot a kir. becselő-biztossal egyetértve, oly időre hívja össze, a mikor a kir. becselő-biztos körutját a községeknél egészben vagy részben befejezte, ennek folytán a bizottság tárgyalásaiban való megjelenésében akadályozva nem lesz.

14. §.

A járási földadóbizottság az elébe terjesztett fölszólalások fölött előzetes helyszínelés nélkül az 1868. XXV. t.-czikk és az 1875: VII. t.-cz. 32—35. §-ai értelmében, illetőleg a jelen utasítás 7., 8., 9. és 10. §-ai által megállapított határokon belül határoz.

Ennélfogva a járási földadóbizottság oly fölszólalásnak vagy kérelemnek tárgyalásába nem bocsátkozhatik, mely:

1. a fennálló kataszterben az illető községre nézve megállapított tiszta jövedelmi fokozat megváltoztatását szorgalmazza; vagy

2. a kataszteri telekkönyvnek oly tétele ellen van irányozva, mely a községi bizottság, illetőleg a kataszteri kir. becslő-biztos által eszközölt kiigazítás alá nem esett, hanem változatlanul megtartatott; és

3. mely nem a rendes határidőben nyújtatott be.

Mind a három esetben a fölszólalás föltétlenül visszautasítandó.

15. §.

A járási földadóbizottság határozatai az azokról vezetendő jegyzőkönyvbe, és kivonatilag az illető külön ivbe az e célra nyitott rovat alatt beiktatandók.

A lezárt és az elnök és becslő-biztos által aláírt jegyzőkönyv a külön ivekkel és a kataszteri munkálatokkal együtt a kataszteri igazgatónak további intézkedés végett megküldendő; a fölszólalást elutasító határozatok pedig kivonatban az illető községi előljárásnak a 15 napi föllebbezési határidő kitűzése mellett azon meghagyással küldetnek meg, hogy azokról az érdekelt feleket oly figyelmeztetés mellett értesitse, hogy ha ezen határozatokban meg nem nyugodnak, azok elleni föllebbezéseiket a kitűzött 15 napi határidő alatt a kerületi földadóbizottságnál benyújthatják, de az elkésztett föllebbezések figyelmen kívül fognak hagyatni.

A kir. becslő-biztos a járási földadó-bizottság határozatai ellen ugyanazon határidő alatt a kerületi bizottsághoz föllebbezhet.

16. §.

A kataszteri igazgató a kiigazításokat tartalmazó, esetleg a járási földadóbizottság határozataival kiegészített külön iveknek beérkezéskor azonnal intézkedik, hogy a kiigazítások eredményei kellően egybeállítva s kiszámítva az 1876. évi január 1-től kezdve esedékes földadó megszabásánál, előírásánál és kivetésénél érvényesíttessenek; valamint intézkedik arról is, hogy a külön ivekben foglalt kiigazítások alapján az új kataszteri munkálatok elkészíttessenek.

17. §.

A járási földadóbizottság határozatai ellen metalán benyújtott föllebbezések fölött a kerületi földadóbizottság a fentebbi 14. §-ban körülirt törvényes határokon belül végérvényesen határoz.

A mennyiben az ebbeli határozatok által a 16. §. szerint ugy az 1876. évi január 1-től esedékes földadó alapja, mint az uj kataszteri munkalat némely tétele változást szenvedne, a kataszteri igazgató e változásoknak mindkét irányban való érvényesítése iránt intézkedik.

Budapesten, 1875. évi május 29-én.

Széll Kálmán,
m. kir. pénzügyminister.

1851

/1866/

I. minta.

N. N. község földadóbizottsága által az 1875. évi VII. t.-cz. 34. §-a értelmében a kataszteri adótelekkönyv megvizsgálása folytán annak kiigazítása iránt hozott határozatok

j e g y z ő k ö n y v e :

Jelenlevők: N. N., bizottsági elnök.
 N. N., bizottsági jegyző.
 N. N. }
 N. N. } bizottsági tagok.
 N. N. }

Folyó 1875. évi . . . . . hó . . . . . napján tárgyalás alá vétetett a kir. pénzügyigazgatóság 1875. évi . . . . . szám alatt kelt rendelete, mely szerint az ezen községre vonatkozó következő kataszteri munkalatok, u. m.: *A*) a határleírás, *B*) a dülök leírása, *C*) a mivelési ágak jegyzéke, *D*) az osztályozási jegyzőkönyv, *E*) a jelenleg használatban levő kataszteri adótelekkönyv, és *F*) a betűsorozatos névjegyzék, valamint a kataszteri felmérési birtokrészleti jegyzőkönyv, a fent hivatkozott törvényczikk 32., 33., 34. és 35. §§-ai szerinti megvizsgálás és kiigazítás végett megküldettek, — továbbá felolvasatván a Nm. kir. pénzügyministerium által 1875. évi 29294. sz. alatt kiadott utasításnak ide vonatkozó 1—3. §-ai, ezeknek értelmében a 3. §. ide alkalmazott *a*) pontja folytán határozottatott:

1-ső példa. A községi bizottság a tényleg használatban levő kataszteri telekkönyvet, a vizsgálat és kiigazítás alapjául nem veheti, mivel az urbéri rendezés és tagosítás e község határában már végrehajtatott, de a kataszteri adótelekkönyv ennek alapján még nem alakítottatott át, ennél fogva a bizottság az adótelekkönyvnek a tagosítási mérnöki földkönyv alapján leendő elkészítését, az utasítás hivatolt 3. §-a értelmében elhatározta, s erről a bizott-

sági elnök útján a kataszteri igazgatóságot oly megkereséssel értesíti, hogy a földadó sorozati új munkálatok elkészítése iránt az 1868. évi XXV. t.-cz. 9. §-a alapján intézkedni méltóztassék.

Kelt . . . . .

N. N., bizottsági elnök.

N. N., „ jegyző.

N. N., s. ab. bizottsági tagok.

2-ik példa. A községi bizottság nem a tényleg használatban levő adótelekkönyvet, hanem miután ezen község határa 18 . . . évben az állandó kataszteri felmérés alkalmával részletesen felmértetett, a kataszteri felmérési birtok részleti jegyzőkönyvet veszi a vizsgálat s kiigazítás alapjául, s ebbeli működésének eredményeit, illetőleg a közbejött változásokat, az utasítás ide vonatkozó §-ai értelmében készítendő függelékek s külön ívek által határozta felvételni, s ez iránybani eljárását haladéktalanul megkezdve fogamatba veszi.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

Folytatólag.

A községi bizottság a birtokrészleti jegyzőkönyvben e mai napon az 1. számtól 500-ig terjedő részleteket vizsgálta át, — azokra nézve az osztályt a régi adótelekkönyvből beírta, az előfordult név, és mivvelésági változtatásokat pedig a külön ívre feljegyezte.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

Folytatólag.

A községi bizottság e mai napon 500-tól 1400-ig terjedő részleteket vizsgálta meg, azoknak osztályát a régi adótelekkönyvből beírta, a talált név- és mivvelésági változásokat pedig a külön ívre feljegyezte.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

Folytatólag.

E mai napon a községi bizottság a még hátra volt, s 1401-től 2327-ig terjedő birtokrészleteket átvizsgálását befejezte, azokra nézve az osztályozást a

régi adótelekkönyvből bevezette, s az előfordult név- s mivelésági változásokat a külön ivre feljegyezte.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

Folytatólag.

A községi bizottság e mai napon átnézte az *A. B. C. D.* betűk alatti 4 db előmunkát, az *A.* s *C.* betűkre semmi változás sem fordulván elő, azok változatlanul megtartattak, — a *B.* s *D.* betűk alattiaknál találtató változásokról pedig egy külön felvett függelék mellékeltetett az említett jegyzőkönyvekhez; vagy: a *B* s *D* betűk alatti jegyzőkönyvek az azokban előfordult tetemes változások miatt függelék-ivek által kiegészíthetők nem lévén, azok a jelenlegi tényállás kifejezésével újból készítették.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

Folytatás.

A községi bizottság az előbbieket szerint az utasításban foglalt teendőit e mai napon bevégezvén, erről a járási becslőbiztost az általa eszközölné vizsgálat megtartása céljából értesíti.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

3-ik példa. A községi bizottság a tényleges használatban levő kataszteri telekkönyvet, — miután e községben sem tagosítási munkálatok nem folynak, sem pedig az állandó kataszteri felmérések még meg nem történtek — az utasítás értelmében szükségelt vizsgálat s kiigazítás alapjául elfogadja s ehhez képest működését haladéktalanul meg fogja kezdeni.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat. sat.

Folytatás.

A községi bizottság az adótelekkönyvben e mai napon 1-től 700-ig terjedő helyrajzi számot átvizsgálta, s azoknál a birtokos neve s a mivelési ágaknál, valamint a területnél előfordult változásokat a külön ivbe felvette.

Kelt . . . . .

N. N., bizottsági elnök
sat.

Folytatás.

E mai napon az adótelekkönyvben a 701-től 1500-ig foglalt helyrajzi számok lettek átvizsgálva, s a birtokos személyében s a mivelési ágaknál előfordult változások a külön ivbe felvéve.

Kelt . . . . .

N. N., bizottsági elnök
sat.*Folytatás.*

A községi bizottság az adótelekkönyvben még hátra volt, s 1501-től 2127-ig terjedő helyrajzi számok vizsgálatát bevégezte, s az előfordult változásokat a külön ivbe szabályszerűleg felvette.

Kelt . . . . .

N. N., bizottsági elnök
sat.*Folytatás.*

A községi bizottság e mai napon átvizsgálta az *A. B. C. D.* betűk alatti 4 db előmunkálatot, a *C.* betűnél nem fordult elő változás, az *A. B.* s *D.* betűnél találtató változásokról pedig külön-külön függelékek vétettek fel, s mellékeltek az említett jegyzőkönyvekhez.

A fentebbiekben előadottak szerint, az utasításban foglalt teendőit a községi bizottság e mai napon egészben bevégezvén, erről a járási becsőbiztost a bizottsági munkálatok megvizsgálása végett értesíti.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat. sat.

4-ik példa. A községi bizottság a tényleg használatban levő kataszteri adótelekkönyvet átnézvén, azt az abban találtató igen számos névváltoztatások, birtokfelosztások s mivelésági átalakulások, valamint térfogati hiányosságok miatt nem látja czélszerűleg elfogadhatónak az utasítás értelmében rendelt külön iveken eszközendő kügazítások alapjául: mivel a külön iveken foganatosítandó eljárás több időbe kerülne s terhesebb munkát okozna, mint ha a földadómunkálatok újból készítettének; ennél fogva a községi bizottság elhatározta, a külön ivék felvétele helyett a földadómunkálatokat a jelenlegi tényleges állapot szerint újból elkészíttetni, s ennek engedélyezése végett a kataszteri igazgatóságot — a bizottsági elnök útján — haladéktalanul megkeresni.

Kelt . . . . .

N. N., elnök
sat.

II. minta.

..... kataszteri igazgatóság.
 ..... megye. .... becslőjárás.

J e g y z é k e

N. N. adó-község földadótelevkönyvében előforduló azon változásoknak, melyeket az aláirt községi földadó-bizottság a kataszteri adótelevkönyv át- vizsgálása folytán a bent elősorolt helyrajzi számoknál az eddigi tételek helyébe kiigazításul javaslatkép megállapított.

A dűllő	A helyrajzi szám	Az 1875. évben felvett tényleges állapot szerint				Észrevételek és jegyzetek.	
		a birtokos	művelési ág	osztály	térfogat 1.600 □		
neve	száma	n e v e	neme	száma	hold	□-öl	
Belső-telek	217	Siker János	.	.	.	.	név-változtatás.
	229	Magyar Gábor Német Mihály	.	.	.	.	vítas és tulajdonjog.
	246	N. N. község	.	.	.	.	birtokosa nem tudatik.
	279	Ágris Ferencz	udvartér	.	.	350	rét. I. osztály volt.
	295/1	Mikecz Kálmán	rét	első	1	.	egészben I. oszt. rét volt.
	295/2	" "	láz sudvar	—	.	600	egy része udvar lett.
	310	Kelemen György	rét	első	.	500	terméketlen volt.
Alsó-rét	419	Vizi Illés	szántó	másod	2	100	rét II. oszt. volt.
	459	Kelő Pál	rét	másod	3	.	vizálló volt.
Nagy-ág	507/1	Szeges Kanut	szántó	első	87	.	I. osztályu legelő volt az egész.
	507/2	" "	kert	első	2	.	
	507/3	" "	major	terméketlen	3	.	
	507/4	" "	legelő	első	20	.	terméketlen volt s ártérben fekszik, ideiglen adómentes 1879-ig.
	557	N. község közös	rét	a) másod b) harmad	50 50	.	
579	Drágos Dániel	szántó	első	40	.	erdő I. oszt. volt.	
Tisza-oldal	610/1	Ádám János	szántó	másod	1	.	közlegelő volt I. oszt.
	610/2	Bogó Miklós	szántó	másod	1	800	
	610/3	Csiki Sándor	szántó	másod	2	.	
	610/4	Dákos Gerő (stb.)	szántó	másod	1	400	
Patak-völgy	720	Pályi István	szőlő	másod	.	800	az adótelekkönyvben legelő, I. osztály.
	749	Sima Péter	szántó	másod	.	600	az adótelekkönyvben szőlő, II. osztály.
	816	Göndör Gáspár	szántó	másod	4	600	eddig 2 ⁶⁰⁰ / _{1.600} h. volt.
	837	Kétes Tamás	rét	másod	5	800	előbb 3 hold volt, de még felméréndő, s külön jegyzékbe vétetett.
	895/1	Kobza Péter	rét	első	2	.	három részre oszlott.
	895/2	Cseh János	rét	első	1	400	
	895/3	Czibur Vendel	rét	első	.	1.200	
	891/1	Esztor István	szőlő	első	.	600	

A tulajdonos által bejelentett felszólalások	A felszólalásokra a járási bizottság által hozott határozatok	A kerületi földadó-bizottság által a felszólalásokra hozott határozat
<p>legelő első osztályába kéri vétetni. — Drágos m. p.</p> <p>szőlő 3-ik osztályába kéri vétetni. — Pályi s. k.</p>	<p>rendesen szántatik, s a legjobb minőségű föld</p> <p>talajminősége s töke állásával a 2-ik oszt. szőlő próbatérhez hasonló</p>	<p>a felszólalásnak helyt nem ad.</p> <p>mint alaptalant elutasítja.</p>

E külön íveken foglalt változások alólirott becselő-biztos által a községi bizottság s az érdekelt felek jelenlétében az 1875. évi t.-cz. 31—35. §§-ai alapján szabályszerűleg megvizsgáltatván, az ez alkalommal tett módosítások az illető rovatoknál láthatólag bejegyeztettek oly megjegyzéssel, hogy azok ellenében az illető birtokosok által emelhető felszólalások benyújtására törvényszerűleg engedélyezett 8 napi határidő, f. évi..... hó.....napján lejár.

Kelt Nyiregyházán, 1875. évi..... hó.....napján.

N. N. becselő-biztos.

N. N.	} községi bizottsági tagok.
N. N.	
N. N.	

1851

/1866/

Ügyviteli szabályrendelet

a földadó szabályozásáról szóló 1875. VII. törvénycikk értelmében alakított kataszteri földadó-bizottságok részére.

I. rész.

A földadóbizottságok általában.

1. §.

A járási és kerületi földadó-bizottság összehívását ülésenként, az országos földadó-bizottság összehívását pedig esetenként a pénzügyminister rendeli el s ebbeli rendeletéről a járási bizottság elnökét, valamint a kerületi bizottság tagjait a kerületi kataszteri igazgató útján, az országos bizottság tagjait pedig külön meghívó-levéllel értesíti. A pénzügyminister a már egybehívott bizottságok üléseit külön rendelettel felfüggesztheti vagy elhalaszthatja. (1875. VII. t.-cz. 22. §.)

A bizottsági tagok és póttagok ülésre hívása. 1—3. §§.

2. §.

A járási és kerületi bizottság elnöke, mihelyt a pénzügyminister rendelete kezéhez érkezik, a bizottság tagjait külön meghívó-levél által ülésre összehívja.

A meghívó-levélben az ülés helye, az ülés megnyitásának ideje és a tanácskozás tárgya világosan kiteendő.

3. §.

Ha a bizottsági ülésre kitűzött helyen és időben valamelyik bizottsági tag meg nem jelent, az elnök a megfelelő bizottsági póttagot a 2. §. értelmében kiállítandó meghívó levél által haladéktalanul ülésre hívja.

Addig is, míg az így behívott póttag megjelenhetnék, az ülések szakadatlanul folytatandók.

4. §.

A bizottságok alakulása, elnöki vezetése, tanácskozási és ügyrendje. Az elnök és tagok jogai és kötelességei. 4—10. §§.

A földadó-bizottság a megjelent tagok számának tekintetbe vétele nélkül határozatképes. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

A bizottsági elnök az ülést az összejövetelre kitűzött helyen és időben a hiányzó tagokra való tekintet nélkül, mindenesetre megnyitja.

5. §.

A bizottság ülései nyilvánosak s azokról rendes jegyzőkönyv vezetendő. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

A jegyzőkönyvben a megjelent tagok naponként névszerint felsorolandók.

A jegyzőkönyv minden nap lezárandó s az elnök, előadó, illetőleg jegyző által aláírandó.

6. §.

A bizottság tagjai, a kerületi bizottságnál azonban csak a választott tagok az első ülésben, s a mennyiben a tagok ezen meg nem jelentek volna, mindenesetre működésük megkezdése előtt következő ünnepélyes fogadást kötelesek letenni:

„Én N. N. becsületesre fogadom, hogy a ..... földadó-bizottság tagjává megválasztatván (kineveztetvén), ezen állással járó feladatok teljesítésében lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül fogok eljárni.“ (1875. VII. t.-cz. 29. §.)

Minden tag azon ülés jegyzőkönyvét, melyben ez ünnepélyes fogadást letette, aláírni tartozik.

7. §.

Minden bizottsági ülészak kezdetén az elnök az első ülés megnyitása után azonnal megállapítja a pénzügyminister által elintézésre kitűzött tárgyak tárgyalási sorrendjét.

E sorrend jegyzőkönyvbe vezetendő.

Az elnök a tárgyakat e sorrendben bocsátja tanácskozás alá.

8. §.

Az elnök a tanácskozás megkezdése előtt figyelmeztetni köteles a tagokat, hogy az egyéni érdekeket közvetlenül érintő osztálybasorozási munkálatok és az azok elleni felebezések elintézésénél sem a bizottsági üléseken való határozathozatalban, sem vizsgálati kiküldetésekből és véleményadásban nem vehetnek részt azok:

a) kik a felmerült kérdésben saját személyükre nézve érdekeltek lévén, közvetlenül vagy közvetve kártól tarthatnak vagy hasznot remélhetnek;

b) kiknek a felmerült kérdésben feleségük vagy jegyesük, fel- vagy lemenő ágbeli rokonaik vagy oly személyek vannak érdekelve, kik velük negyedizigleni oldalrokonságban vagy másodizigleni sógorságban, továbbá fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

9. §.

Határozataikat a jelenlevők szavazattöbbséggel hozzák. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

Ha szavazás szüksége áll be, az elnök felteszi a kérdést szavazásra. Szavazásra első sorban mindig az előadó javaslata bocsátandó.

Ha ez el nem fogadtatik, az ehhez legközelebb álló javaslat bocsátatik szavazásra.

Ha egészben egy javaslat sem nyeri meg a szavazatok többségét, akkor az előadó javaslatában foglalt egyes kérdések részletenként bocsátatnak szavazás alá.

Ha a szavazattöbbség így sem jön létre: akkor a fokonként legközelebb álló javaslatokban foglalt egyes kérdések tüzetnek ki egymásután szavazásra.

10. §.

A szavazatjog a bizottság tagjaitól, kivéven a 8. §. cse-
teit, semmi szín alatt meg nem vonható.

Póttag csak akkor szavazhat, ha meghívás folytán je-
lent meg.

Az elnök a többség szavazata szerint köteles a határo-
zatot kimondani. A szavazatok egyenlő megoszlása esetében
az elnök szavazata dönt. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

A jegyzőkönyvbe a szavazók névszerint bevezetendők,
valamint a határozat is indokaival együtt beiktatandó.

11. §.

Szakértők alkalm-
zásának feltételei.
11—16 §§.

Minden bizottságnak jogában áll szakértőket hallgatni
ki. (1875. VII. t.-cz. 30. §.)

Szakértő csak különös szakképzettséget igénylő kérdé-
désekben alkalmazható. Olyan kérdésekben, melyek a multa
vonatkozó tapasztalás körébe tartoznak, minők a tényleges
termékek, művelési költségek, piaczi, gyári, termény- és mun-
kaárak stb., továbbá mérnöki munkálatokra vonatkozó kérdé-
sekben szakértő alkalmazásának helye nincs. Járási bizottság
egyéb járások területén s kerületi bizottság egyéb kerületek
területén szakértőt nem alkalmazhat.

12. §.

Ha a bizottság szakértő meghallgatását látja szükségesnek,
köteles a kérdést, melyet szakértői véleményezés tárgyául kitüz,
minden félreértés kikerülésével szoroson meghatározni s a
helyszínét, hol a szakértői szemle tartandó, a község, dülők,
illetőleg egyéni birtokok megnevezésével szabatosan körülír. i.

Erről, valamint a szakértői szemlére kitüzött határidőről,
ugy a szakértő nevéről és állásáról azon község, melynek
határában a helyszíne fekszik, és ha a szakértőt járási bizott-

ság alkalmazza, a kataszteri kerületi igazgató a bizottság elnöke által a jegyzőkönyv másolatának közlésével, haladéktalanul értesítendő.

13. §.

A szakértői szemléhez a bizottság egy küldöttet kinevezni köteles.

A szemlénél a járási becslőbiztosnak, az érdeklett községek előljáráóságának, illetőleg az érdeklett birtokosoknak, továbbá a kerületi igazgató által esetleg alkalmazott állami szakközegnek a kitűzött kérdésre és a helyszínére vonatkozó észrevételeik jegyzőkönyvbe veendőek.

14. §.

A szakértő véleményét írásba foglalni s abban a 13. §-ban érintett jegyzőkönyvi észrevételeket figyelembe venni s ezek elfogadását vagy el nem fogadását részletesen indokolni tartozik.

Az ekként készült szakértői vélemény a járási becslőbiztosnak észrevételezés végett a bizottsági elnök által kiadatik, s ugyan e célból az érdeklett járási bizottság elé terjesztetik.

A szakértői vélemény, a rá vonatkozó észrevételekkel és szemle-jegyzőkönyvvel együtt, a bizottság irataihoz kapcsolatik.

15. §.

A szakértői vélemény a kitűzött kérdés eldöntésére határozó befolyással nem bír.

Mekkora súly tulajdonittassék a szakértői véleménynek: azt a járási, kerületi és országos földadó-bizottságok esetenként határozzák meg.

16. §.

A 11—15. §§-okban megszabott feltételek mellett alkalmazott szakértő díjait az állam viseli.

E díjak azonban a szakértőt alkalmazó földadó-bizottság saját tagjai részére a jelen ügyviteli szabályrendeletben meghatározott uapidíjknál magasabbra semmi esetben nem emelhetők.

17. §.

Küldöttségek utasítással el nem láthatók.

Küldöttségeiknek a földadó-bizottságok arra nézve, hogy miként véleményezzenek, nem adhatnak utasítást.

18. §.

A bizottságok tagjainak felelőssége.
18—19. §§.

A bizottságok, illetőleg azok elnökei és tagjai a kezükre bizott iratokért s egyéb tárgyakért az azok megrogálása vagy elvesztése által okozott károk és költségek erejéig felelősek.

19. §.

A bizottságok által hozott oly határozatok, melyek alaki eljárás tekintetében a törvénybe vagy a pénzügyminister által kiadott utasításokba és szabályrendeletekbe ütköznek, a pénzügyminister által mindenkor megsemmisíthetők.

Azok, kik ily határozatok hozatala által munkahátráltatást, s ez által az államnak illetéktelen kiadásokat okoznak, a kiadások megtérítésére köteleztetnek.

II. Rész.

A járási földadó-bizottságok.

20. §.

A járási bizottság ülésének helye.

A járási földadó-bizottság első ülésének helye, a megnyiben a bizottság tagjai ez iránt előzőleg meg nem állapodtak, az elnök által a becselő-járásnak oly községébe (városába) teendő, mely közlekedés szempontjából a becselő-járásnak megközelítőleg központját képezi.

A további ülések helyét a bizottság tagjai egyetértőleg megállapíthatják.

Szavazás utján való határozatnak e tárgyban helye nincs. Ha a bizottság tagjai egyetértő megállapodásra nem juthat-

nak, az ülések helyét, tekintettel a becselő-járás központjára, egyszer s mindenkorra a bizottsági elnök határozza meg.

Az elnök feladata egyuttal alkalmas tanácskozási s a szükséghez képest időnkénti iroda-helyiségről gondoskodni.

21. §.

A bizottság előadója, a járási becselőbiztos, illetőleg A járási bizottság erdőbecslő, kik a bizottságban szavazattal birnak. (1875. előadója és jegyzője. VII. t. cz. 25. §.)

Jegyzőt a bizottság saját tagjaiból maga választ. Szükség esetén a becselőbiztos, esetleg erdőbecslő vagy járási becselő vezeti a jegyzőkönyvet. Mihelyt a jegyző megválasztatott, illetőleg helyettesített, a bizottság az elnök által alakultnak nyilvánítatik.

22. §.

Állandó helyettes elnököt, a mennyiben ez iránt azon Helyettes elnök. törvényhatóság, mely a bizottság elnökét választá, nem rendelkezett, mindjárt az első ülésben saját tagjai közül a bizottság maga választ.

Az állandó helyettes elnök neve és lakhelye a bizottság által a kataszteri kerületi igazgatónak bejelentendő.

Ha az elnök feladata teljesítésében akadályozva van: erről a helyettes elnököt értesíteni s neki egyuttal azon időre, míg az akadály tart, az összes iratokat s egyéb tárgyakat átadni köteles.

Ha az ülés folyamában véletlenül mind az elnök, mind a helyettes elnök feladata teljesítésében akadályozva van, a bizottság saját tagjai közül a folytatólagos ülés vezetésére ideiglenes elnököt választ.

23. §.

A járási bizottság meghalt, lemondott, vagy a járás Póttagok behívása és kiegészítése. területéről végleg elköltözött tagjainak helyébe a megfelelő

póttagok lépnek, ezek helyett pedig új bizottsági póttagok választandók, illetőleg nevezendők ki.

Ily üresedés esetén, a bizottsági elnök a választásra jogosított törvényhatóság főnökét haladéktalanul értesíteni, s annak figyelmét új bizottsági póttag választására, esetleg ki-nevezésére felhívni tartozik.

24. §.

A járási bizottság
első ülésének teendői.

Mihelyt a bizottság megalakult s tagjai az ünnepélyes fogadást letették, haladéktalanul választ :

- a) a kerületi földadó-bizottságba egy tagot s ennek akadályoztatása esetére egy póttagot. (1875 : VII. t.-cz. 27. §.)
- b) egy járási becslőt s ennek akadályoztatása esetére egy helyettes becslőt (1875 : VII. t.-cz. 36. §.) és esetleg
- c) a 22. §. értelmében egy állandó helyettes bizottsági elnököt.

A kerületi földadó-bizottsági tag és járási becsló, illetőleg helyetteseik a járási bizottság tagjai közül is választhatók.

25. §.

A járási földadó-bizottság elnöke vagy tagja megtartja helyét, illetőleg minőségét, habár a kerületi vagy országos földadó-bizottság tagjául választatott.

Távollétében helyettes elnök, illetőleg póttag helyettesíti.

26. §.

A járási becsló vá-
lasztása, feladata,
felelőssége.
26—29. §§.

A járásbecslő, vagy akadályoztatása esetén annak helyettese a becslőbiztos által hozzá intézett írásbeli meghívásra mindazon miveleteknél, melyek a járás gazdasági leírásának a minőségi osztályok és tisztajövedelmi fokozatok felállításának, a mintatermek kitűzésének s megjelölésének, és végre az osztálybasorozásnak, illetőleg az ezekre vonatkozó helyszíni vizsgálatnak céljából teljesítendőek, a becslőbiztossal együttesen megjelenhet, s azon miveletek teljesítésében ugyan a becslő-

biztossal együttesen résztvehet. (1875 : VII. törv.-czikk 36., 40. §§.)

Munkálata, mely nem a becslőbiztossal való együttes eljárás alkalmával készítettett, bizottsági tanácskozás tárgyát nem képezheti.

27. §.

A járásbecslőnek, illetőleg helyettesének akadályoztatása vagy meg nem jelenése a munka folytatását fel nem tartóztatja, s ily esetben a becslőbiztos azt maga folytatja s fejezi be. (1875 : VII. t.-cz. 36. §.)

A járásbecslő, illetőleg helyettese azon napokról, melyeket a becslőbiztossal való együttes eljárásban töltött el, naplót vezetni köteles.

Ebbe a naptári nap s a község, a mikor és a hol a mivelet teljesítettett, valamint röviden a munka neme is megjegyzendő. E naplót a becslőbiztos naponként aláírni tartozik.

Ily naplóval nem igazolt napokra a járásbecslőnek napdíj és fuvar nem utalványozható.

28. §.

Ha a becslőbiztos és járásbecslő valamely tárgyra nézve nem tudnak megegyezni, a bizottságban mind a kettőnek nézete meghallgatandó. (1875 : VII. t.-cz. 36. §.)

Ha a nézetkülönbség a külső miveletek vagy azokra vonatkozó számítások alkalmával merül fel: a járásbecslő külön nézetét írásba foglalni s erre a becslőbiztos saját észrevételeit munkálatában megtenni tartozik. Ha pedig a nézetkülönbség bizottsági tanácskozás folyamán merül fel, mind a becslőbiztosnak, mind a járásbecslőnek nézete jegyzőkönyvbe vezetendő. A járásbecslőnek, ha nem bizottsági tag, szavazata nincs.

29. §.

Illemsértő magaviselet vagy törvény- és szabályellenes eljárás esetén a járásbecslő a bizottság által egyszerűen elbocsátható, s ez esetben mással helyettesítendő.

A megválasztott becslőnek vagy helyettesének neve, állása és lakhelye a bizottsági elnök által a kataszteri kerületi igazgatónak bejelentetik.

30. §.

Tanácskozási rend.

A tanácskozási rendre felügyelni az elnök feladata.

Azon bizottsági tagtól, ki illemsértő nyilatkozatot tesz, ismételt figyelmeztetés után a szót elvonhatja.

A szólni kívánókat a szólásra való jelentkezés sorrendjében bocsátja szólásra.

A járási becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő azonban, ha hozzá felvilágosítás-adás céljából kérdés intéztetik, sorrenden kívül is meghallgatandó.

31. §.

Ha az elnökön és becslőbiztoson kívül több tag az ülésen meg nem jelenik.

Ha az elnökön és becslőbiztoson kívül más bizottsági tag az ülésre meg nem jelent, a kettőnek megegyező határozata a bizottság határozatának tekintetik.

Meg nem egyezés esetében a kérdéses tárgy a rá vonatkozó iratokkal és jegyzőkönyvvel együtt eldöntés végett haladéktalanul a kataszteri kerületi igazgatóhoz, illetőleg kerületi bizottsághoz terjesztendő.

Az ilyenmü felterjesztés felebbezésnek tekintetik.

32. §.

Az országos bizottság küldöttségének a járási bizottság ülésében részvéte.

Ha az országos földadóbizottság küldöttségének tagjai a járási bizottság tanácskozásában részt vesznek: e körülmény a jegyzőkönyvben megemlítendő.

A küldöttség kívánatára az egész becslőjárásra vonatkozó munkálatok s a bizottság jegyzőkönyvei és egyéb iratai, valamint térképei is, a küldöttségnek megtekintésre rövid uton átadandók.

33. §.

A járási bizottság feladata:

A járási bizottság feladatai.

a) a földadó kataszteri munkálatok kiigazítása elleni felszólalásokat elsőfokulag eldönteni. (1875. VII. t.-cz. 34. §.)

b) a járásleírás adatainak helyességét megvizsgálni és megállapítani. (1875. VII. t.-cz. 37. §.)

c) a megállapított járásleírás alapján a járás területét egy vagy több osztályozási vidékre elkülöníteni. (1875. VII. t.-cz. 37. §.)

d) a járási becslőbiztos által készített tiszta jövedelmi fokozatot s osztálybasorozási munkát megvizsgálni s elsőfokulag megállapítani. (1875. VII. t.-cz. 40. §.)

e) a kerületi bizottság által felülvizsgált s megállapított tiszta jövedelmi fokozatra s osztálybasorozási munkálatra vonatkozólag észrevételeket tenni. (1875. VII. t.-cz. 42. §.)

f) az országos bizottság által elsőizben felülvizsgált s megállapított tiszta jövedelmi fokozatra s osztálybasorozási munkálatra véleményt adni. (1875. VII. t.-cz. 44. §.); végre

g) az egyéni felszólalások összeszedése iránt intézkedni, s azok fölött egyttal elsőfokulag határozni. (1875. VII. t.-cz. 47. és 48. §§.)

34. §.

A bizottsági elnök a földadókataszteri munkálatok kiigazítása tárgyában beadott felszólalások tárgyalására a bizottságot az összehívást elrendelő pénzügyministeri rendelet vétele után, a becslőbiztossal egyetértve, oly időre hívja össze, a mikor a becslőbiztos körutját a községekben bevégezve a bizottság tárgyalásaiban résztvehet.

A kataszteri munkálatok kiigazítására vonatkozó felszólalások elintézése. 34., 35. §§.

35. §.

A felszólalások az 1875. évi május 29-én 29.294. sz. a. kelt pénzügyministeri utasítás 14-ik és következő §§-ai értelmében intézendők el. Ehhez képest a bizottság oly felszólalásnak vagy kérelemnek tárgyalásába nem bocsátkozhatik, mely:

1. a fennálló kataszterben az illető községre nézve megállapított tiszta jövedelmi fokozat megváltoztatását szorgalmazza; vagy

2. a kataszteri telekkönyvnek oly tétele ellen van irányozva, mely a községi bizottság, illetőleg a járási becslőbiztos által eszközölt kiigazítás alá nem esett, hanem változatlanul megtartatott; és

3. mely nem a rendes határidőben adatott be.

Mind a három esetben a felszólalás föltétlenül visszautasítandó. (Pénzügyministeri utasítás 14. §.)

A járási bizottság határozatai az azokról vezetendő jegyzőkönyvbe és kivonatilag az illető külön ivbe az e célra nyitott rovat alatt beiktatandók.

A lezárt és az elnök és becslő-biztos által aláírt jegyzőkönyv a külön ivekkel és a kataszteri munkálatokkal együtt a kataszteri kerületi igazgatónak további intézkedés végett megküldendő; a fölszólalást elutasító határozatok pedig kivonatban az illető községi előljárásnak, a 15 napi fölebbezési határidő kitűzése mellett azon meghagyással küldetnek meg, hogy azokról az érdeklét feleket oly figyelmeztetés mellett értesitse, hogy ha ezen határozatokban meg nem nyugodnak, azok elleni fölebbezéseiket a kitűzött 15 napi határidő alatt a kerületi földadó-bizottságnál benyujthatják, de az elkésett fölebbezések figyelmen kívül fognak hagyatni.

A kir. becslő-biztos a járási bizottság határozatai ellen ugyanazon határidő alatt a kerületi bizottsághoz fölebbezhet. (Pénzügyministeri utasítás 15. §.)

36. §.

A járásleírás adatainak s az osztályozási vidékeknek megállapítása.
36—39. §§.

A járásleírás adatainak — ugy, a miként azokat munkálatában a becslő-biztos előterjeszté — helyességét a bizottság pontonként megvizsgálja, megállapítja s az így megállapított járásleírás alapján eldönti, vajjon több osztályozási vidékre legyen-e a járás elkülönítendő, s ha igen, hányra? (1875. VII. t.-cz. 37. §.)

37. §.

A bizottságnak a becslő-biztosétól a járásleírás adataira nézve eltérő véleménye részletesen indokolandó.

A vélemény-eltérés különösen a termékek és termésátlagok mérvére, a terményárakra, a szokásos gazdálkodási rendszerre, az igás és kézi napszámok bérére s a piaci árakra, általában a termékek és művelési költségek átlagára vonatkozólag művelési áganként számszerűleg világosan kiteendők.

Az ekként készült munkálat észrevételezés végett a becslő-biztosnak kiadandó. Ennek észrevételei a munkálattal együtt a becselő-biztos jelentéséhez kapcsolandók.

38. §.

Különösen ügyeljen a bizottság, hogy az osztályozási vidékek akként állapitassanak meg és különitessenek el, hogy az által majdan az osztályozás, a mintaterék kijelölése és az osztályba-sorozás miveletei lehetőleg könnyitessenek.

Egy községhatár semmi esetre két osztályozási vidékbe ne szakitassék ketté, az osztályozási vidékek összefüggő területet képezzenek és község határonként szorosán megjelöltesse.

39. §.

Ha a bizottság a becslő-biztos javaslatát főbb részeiben el nem fogadná: köteles azon javaslat helyett hasonló alakban és rendszerességgel új javaslatot kimunkálni.

Ha a becselő-biztos javaslatából csak egyes, de összefüggő részletek vétetnek kifogás alá, hasonló alaku és rendszerű javaslatok csak a részletek helyett készítendők.

Az ekként készült, illetőleg módosított munkálat a becselő-biztosnak haladéktalanul kiadandó.

Ily munkálat hiányában a további miveletek alapját a becselő-biztos munkálata képezendi.

40. §.

A bizottság a becselőbiztosnak a tisztajövedelmi fokozatok felállítása s az osztálybasorozás teljesítése tárgyában készült A tisztajövedelmi fokozatok s osztálybasorozási munkálatok tárgyalása. munkálata felett, különös tekintettel az egyes tételek arányosságára, határoz, s ha az előterjesztett munkálaton változ-

tatásokat tesz, azokat jegyzőkönyvileg indokolja. (1875. VII. t.-cz. 40. §.)

Ha a változtatások csak kisebb részleteket érintenek, akkor azok külön íven, illetőleg a munkát ivateinek illető rovataiban jegyzendőek fel.

Ha ellenben a változtatások a munkát egészét, vagy annak csak egyes de összefüggő részeit általában érintik: akkor a munkát vagy annak el nem fogadott része helyett a becslő-biztoséhoz hasonló alakú s rendszerű munkát készítendő.

41. §.

Ha a becslők valamelyike vagy bármely bizottsági tag kívánja, helyszíni vizsgálat tartandó, melyen a becslő-biztos és a vele működött járás-becsllő jelen lenni köteles. (1875. VII. t.-cz. 40. §.)

E vizsgálatra a bizottság legfeljebb három tagból álló küldöttséget alakít. E küldöttség az érdekelt községet és birtokosokat meghallgatni s jelentését a bizottsághoz írásban beadni tartozik.

A bizottság a helyszíni vizsgálat eredményét figyelembe veszi s annak elfogadását vagy el nem fogadását jegyzőkönyvileg indokolja.

A helyszíni vizsgálat a szomszéd járás területére ki nem terjeszthető.

42. §.

A bizottság által megállapított munkát a rá vonatkozó jegyzőkönyvekkel és iratokkal együtt iratjegyzék mellett a bizottsági elnök által a katasteri kerületi igazgatónak haladéktalanul megküldendő. (1875. VII. t.-cz. 40. §.)

43. §.

A járási bizottság azon összes tisztajövedelmi fokozatokat és osztálybasorozási munkálatokat, melyek a kerületi bizottság által megállapítva hozzá beküldettek, a mintaterek jegyzékével

együtt a községeknek oly felhívással küldi meg, hogy a felállított minőségi osztályok száma, valamint a tisztajövedelmi fokozattételek, végre a földek osztálybasorozásának helyessége iránt ugy az általuk, mint netalán egyesek által beadott kifogásokat a munkálat vételétől számított 25 nap alatt a járási bizottságnak írásban adják be.

Ezen kifogásokat a bizottság egyenkint tárgyalás alá veszi, ezekre, valamint a szomszédjárások munkálataira vonatkozólag véleményét részletesen megállapítja, s véleményének kapcsában az összes munkálatokat a kerületi bizottsághoz iratjegyzék mellett felterjeszti.

E felterjesztésnek azon naptól kezdve, a mikor a munkálatok a kerületi bizottságtól hozzá érkeztek, 50 nap alatt meg kell történni. (1875. VII. t. cz. 42. §.)

44. §.

Ha a községek sem észrevételeiket, sem a munkálatokat a 43. §. szerint kitűzött 25 nap alatt be nem adnák, a munkálatok összeszedését a bizottság saját küldöttei által az illető község költségén eszközli.

E költség a bizottság által állapittatik meg, s közigazgatási uton hajtatik be.

45. §.

A bizottság az országos földadóbizottság által fölülvizsgált tisztajövedelmi fokozatra s osztályba sorozási munkálatokra vonatkozó véleményét s netaláni kifogásait azon naptól számítva, a mikor a munkálatok kezéhez érkeztek, 30 nap alatt a kerületi bizottsághoz írásban beadni köteles. (1875. VII. törvényezikk 44. §.)

46. §.

Mihelyt az országos földadóbizottság határozatai alapján minden egyes földrészlet osztálya a telekkönyvekbe és birtok-^{Az egyéni felszólalások beszédése, különdítségi és bizottsági elintézése.} elintézése, a bizottság minden községnek a rá vo- 46—50. §§.

natkozó telekkönyveket és birtokiveket azon felhívással küldi meg, hogy a községi előjáróság azokat a község vagy a biró házánál kitenni s egyuttal a helyi szokás szerint közzéteendő hirdetményben a községi földbirtokosokat netaláni felszólalásainak 30 nap alatti beadására felhívni köteles. (1875. VII. t.-cz. 45., 47. §§.)

Egyuttal a netaláni felszólalások békés kiegyenlítésére s esetleg összeszedésére saját tagjaiból küldöttket rendel ki s mindegyik küldöttnek az illető községeket kijelöli.

Ha saját tagjai erre nem vállalkoznának, vagy a kiküldetést hanyagul teljesítenék, e munkát teljesítésére a becslőbiztos alkalmazandó.

47. §.

A kiküldött a 46. §. szerint kitüzött 30 nap lejártával az illető községbe kimegy, ott a már beadott felszólalásokat összeszedi, a hozzá megérkezte után írásban benyújtott felszólalásokat elfogadja, a szóval előterjesztetteket pedig jegyzékbe veszi s a községi előjáróságtól a telekkönyveket és birtokiveket átveszi.

Ezután a felszólalókat a községi előjáróság utján maga elé idézvén, a felszólalásokra a megjelentek előtt észrevételeit élő szóval előadja s őket a helyszínének meg szemlélésével felvilágosítani s megnyugtadni törekszik.

Eljárásáról a bizottság elnökének írásbeli kimerítő jelentést tesz még akkor is, ha felszólalások be nem adattak, vagy azok felvilágosításai folytán netalán visszavétettek. (1875. VII. t.-cz. 47. §.)

48. §.

A felszólalások felett a járási bizottság a becslőbiztos véleményének meghallgatása után határoz s ha szükségét látja, a helyszínén tartandó vizsgálatra küldöttséget nevez, melynek elnöke a bizottsági elnök vagy helyettese, tagjai a becslőbiztos és a bizottság egy tagja. A vizsgálatra a községi előljá-

róság, a felszólaló és a kérdéses földrészlet tulajdonosa meghívandók.

A vizsgálat eredménye a felszólaló és a földtulajdonos netaláni nyilatkozatával a bizottság elé terjesztendő, mely a folszólalás felett határoz.

A hozott határozatok a felszólalónak és a földrészlet tulajdonosának vevény mellett kézbesítendők. (1875. VII. t.-cz. 48. §.)

49. §.

A kézbesítés napját követő 15 nap alatt netalán beadott főlebbezések a bizottság által az összes iratokkal együtt iratjegyzék mellett a kerületi bizottsághoz azonnal fölterjesztendők (1875. VII. t.-cz. 49. §.)

Az elkésetten beadott főlebbezések figyelmen kívül hagyatnak.

50. §.

A kerületi bizottság határozatai a feleknek a bizottsági elnök útján vevény mellett kézbesítettnek.

Az e határozatok ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a járási bizottsági elnökhöz benyújtott főlebbezések a rájuk vonatkozó iratokkal együtt iratjegyzék kíséretében az elnök által további eljárás végett a kerületi igazgatóhoz fölterjesztendők, ki azokat felszerelve a pénzügyministerhez felküldi. (1875. VII. t.-cz. 50., 51. §§)

51. §.

A földadó-bizottságok végzése a feleknek a járási földadó-bizottság elnökének megkeresésére az illető község előljárósága útján kézbesítettnek.

A földadó-bizottságok végzéseinek kézbesítése.

52. §.

A járási bizottsági elnök felügyelete alatt a bizottsági iratokról rendes iktatókönyv vezetendő.

A járási bizottsági iratok iktatása.

Az elnök a hozzá érkezett iratokra az érkezés napját feljegyezni s azoknak rendszeres beiktatásáról gondoskodni köteles.

Az iratok küllapjára az iktató számon kívül az elintézés napja, esetleg az illető község neve följegyzendő.

Az irodai munkánál időnkint a becslő-biztos segédkezet nyújtani köteles; a munka rendkívüli felhalmozódása esetében azonban az elnök javaslatára a kerületi kataszteri igazgató a szükséges segédszemélyzet alkalmazásáról intézkedik.

III. Rész.

A kerületi földadó-bizottságok.

53. §.

A kerületi bizottság előadója és jegyzője.

A kerületi bizottság előadója a kerületi felügyelő, illetőleg az erdőbecslési felügyelő. (1875. VII. t.-cz. 27. §.)

Jegyzőt a bizottság saját kebeléből maga választ. — Szükség esetén, a jegyzőkönyv vezetéséről a bizottsági elnök gondoskodik.

54. §.

Az országos földadó-bizottsági tag választása.

Mihelyt a bizottság megalakul, választott tagjai azonnal az országos földadó-bizottságba egy rendes és egy póttagot választanak. (1875. VII. t.-cz. 28. §.)

E célból a kataszteri kerületi igazgató elnöklete alatt a választott tagok külön alakulnak s szükség esetén, a kijelölt egyének fölött szavaznak.

A külön alakulásról és esetleg szavazásról jegyzőkönyv veendő fel, melybe a választás eredménye s a választottak neve s lakhelye megjegyzendő.

E jegyzőkönyv hiteles kivonata a pénzügyministerhez a bizottsági elnök által fölterjesztetik.

55. §.

A választott tagokból s járási becslőbiztosokból együtt ^{A kerületi bizottság küldöttségének alakítása, feladata, munkálatai 55—57. §§.} a kerületi bizottság az alakulás után választott tagjai-
ból azonnal küldöttséget nevez, mely a kerületi és erdőbecslési felügyelőkkel együtt a kerületet járásonként beutazza s a szükséges adatokat összegyűjti. (1875. VII. t.-cz. 41. §.)

A szükséghez képest annyi küldöttség alakítható, a mennyi kerületi felügyelő a kerületben alkalmazva van. Egy küldöttségbe háromnál több tag nem jelölhető ki.

A küldöttség a kerületi felügyelők hozzájárulásával maga választja elnökét. — Jegyzője a kerületi felügyelő.

56. §.

A küldöttség a szükséghez képest járásonként tételről-tételre megvizsgálja a járárs-leírás adatait s a tiszta jövedelmi fokozatok tételeit úgy, a miként azok a becslőbiztos, illetőleg járási bizottság által megállapítottak.

Ezen vizsgálat alapján a járásonkinti esetleg osztályozási vidékenkinti minőségi osztályoknak s azokra alapított jövedelmi becslésnek, valamint a mintatereknek helyes vagy helytelen megállapítása felől meggyőződést szerez. (1875. VII. t.-cz. 41. §.)

E célból mindenütt a helyszinén megjelenni köteles és úgy a kerületi és járási bizottságtól, mint a becslőbiztosok és erdőbecslőktől is a kéznél levő adatokat megtekintés végett átvenni joga van.

Ha a küldöttség kívánja, melléje a járási bizottság egy küldöttet kinevezni köteles.

A küldöttség felhívására a községek a szükséges adatokat és felvilágosításokat megadni kötelesek.

57. §.

Jelentését a küldöttség írásba foglalni s azt a kerületi bizottsághoz beterjeszteni tartozik. E jelentésben:

a) a teljesített utazás sorrendje, a községek, dülők és mintaterék érintésével felveendő;

b) részletesen felsorolandók azon észrevételek és netaláni kifogások, melyeket a küldöttség a becslőbiztos, illetőleg járási bizottság, becslési munkálataira tenni szükségesnek lát. E kifogások indokolandók;

c) községenként, dülönként s birtokrészletenként külön és a szükséghez képest számszerűleg kimunkálandó azon javaslat, melyet a küldöttség a becslő-biztos, illetőleg járási bizottság munkálata vagy annak egyes részei helyett elfogadásra ajánl.

A kerületi, illetőleg erdő-becslési felügyelőknek netalán ellenkező nézete írásban kidolgozva a jelentés mellé kapcsolandó.

58. §.

A tiszta jövedelmi fokozatok s osztályba sorozási munkálatoknak, a kerületi bizottság által megállapítása. 58—62. §§.

A kerületi bizottság a küldöttség javaslatának tekintetbe vételével a járási tiszta jövedelmi fokozatokat és osztályba sorozási munkálatokat megvizsgálja, s azokat a helyes arányra való különös tekintettel megállapítja. (1875. VII. t.-cz. 41., 42. §§.)

Azon indokok, melyek alapján a küldöttség javaslata egészben vagy részben elfogadtatott vagy elvettetett, jegyzőkönyvbe vezetendők, s kivonatilag az iratok mellé teendőek.

Ha a járási bizottság munkálata egészben vagy részben el nem fogadtatott, az el nem fogadott rész helyébe, ugyan oly részletességgel kidolgozott munkálat helyezendő.

Ha a kerületi bizottság a járási bizottságtól eltérőleg új mintaterék kijelölését határozta el: e mintaterék külön jegyzékbe veendőek.

59. §.

Az 58. §. értelmében készült összes munkálatokat a bizottság a szomszéd kerületi bizottságoknak, valamint a kerületben levő járási bizottságoknak oly felhívással küldi meg, hogy netaláni észrevételeiket legfeljebb 50 nap alatt közöljék.

A beérkezett észrevételeket újabb tárgyalás alá veszi, s ha szükségesnek látná helyszini vizsgálatot rendel el. (1875. VII. t.-cz. 42. §.)

A helyszini vizsgálatra a már megalakitott vagy esetleg új küldöttség rendelhető ki.

A küldöttség az illető járási bizottságot egy kiküldött kinevezésére megkeresheti, esetleg az érdekllett községet és birtokosokat, valamint becselő-biztost rövid uton meghallgatja.

Jelentése az 57. §-nak megfelelőleg készítendő.

60. §.

Helyszini szemlét a bizottság szomszéd kerületben el nem rendelhet.

Ha ily szemle elrendelésének szüksége fenforog : ez iránti javaslata különivre vezetve s tüzetesen indokolva a munkálatok mellé kapcsolandó.

61. §.

A tiszta jövedelmi fokozatokat és osztálybasorozási munkálatokat a bizottság a beérkezett észrevételek, illetőleg helyszini szemle s küldöttségi jelentés tekintetbevételével újra megállapítja és kellőleg indokolja s az összes iratokkal együtt a pénzügyministerhez felterjeszti. (1875. VII. t.-cz. 42. §.)

Felterjesztésében a szomszéd-kerülettel fenforgó vitás kérdést s esetleg ugyanott helyszini szemle elrendelésének szükségét különösen megjegyzi.

62. §.

A kerületi bizottság a járási bizottságok azon észrevételeit s netaláni kifogásait, melyek az országos földadó-bizottság által első fokon megvizsgált tiszta jövedelmi fokozatok s osztálybasorozási munkálatokra vonatkozólag tétettek, beérkezés után haladéktalanul tárgyalás alá veszi s észrevételeivel az országos bizottsághoz felterjeszti. (1875 : VII. t.-cz. 44. §.)

63. §.

A felebezett felszólalásoknak a kerületi bizottság által elintézése.

A kerületi bizottság a felebbezett felszólalási ügyek felett határoz.

Határozata a feleknek, valamint a kerületi felügyelőnek vevény mellett kézbesítetik.

E határozat ellen, ha ez a járási bizottság határozatával egyez, további felebbezésnek helye nincs.

Eltérő határozat esetén beadott fölebbezési kérvényt a bizottsági elnök a vonatkozó iratokkal együtt a pénzügyministerhez felterjeszti. (1875 : VII. t.-cz. 50. és 51. §§.)

IV. rész.

Az országos földadó-bizottság.

64. §.

Az országos bizottság elnöke, előadója, vagy jegyzője.

Az országos földadó-bizottság elnöke a pénzügyminister, általa kinevezett helyettese.

Előadói szavazat nélkül a központi felügyelők. (1875 : VII. t.-cz., 28. §.)

A jegyzőkönyv vezetéséről a pénzügyminister intézkedik.

65. §.

Az országos bizottság küldöttségének alakítása, feladata, munkálatai. 65—67. §§.

Az országos bizottság azonnal, mihelyt megalakul, választott tagjaiból küldöttséget nevez. (1875 : VII. t.-cz., 43. §.)

Küldöttség annyi alakítandó, a hány központi felügyelő működik.

A küldöttség a központi felügyelők hozzájárulásával maga választja elnökét. Jegyzője a központi felügyelő.

66. §.

A küldöttség a központi felügyelőkkel együtt a becslési munkálatok tartama alatt az ország különböző vidékeit beutazza, s a szükséges adatokat összegyűjti.

Tagjai a járási és kerületi bizottságok tanácskozásaiban részt vehetnek, de ott szavazatuk nincs.

A kerületi bizottságoknak az utazás folyta alatt beérkező jelentései használat végett a küldöttség tagjainak megküldetnek.

Az utazások bevégezte után az országos földadó-bizottság azon vidékeket, melyekre nézve a beérkező jelentések nyomán szükségesnek véli, újra beutaztatja. (1875: VII. t.-cz. 43. §)

67. §.

A küldöttség az adatok összegyűjtésében, az egyes vidékek tiszta jövedelmi viszonyainak tanulmányozásában s jelentésének, illetőleg javaslatainak összeállításában azon elvek szerint jár el, melyek az 56., 57. §§-okban foglaltatnak.

68. §.

Az országos földadó-bizottság a küldöttségi javaslatoknak s a pénzügyminister véleményének tekintetbe vételével a tiszta jövedelmi fokozatok, s osztályba sorozási munkálatok végleges megállapítása. jövedelmi fokozatokat s a földek osztályba sorozását — ez utóbbit az egyéni felszólalások fenntartásával — az egész állam területére járásonként megállapítja.

Az ekként megállapított munkálatokat a járási, illetőleg kerületi bizottságok észrevételeit azok iránt ujlag meghallgatván, véglegesen megállapítja, összeállítja, és az egyes földrészletek osztályának a telekkönyvekbe és birtokivekbe bejegyzését elrendeli. (1875: VII. t.-cz., 44., 45. §§.)

69. §.

Az országos földadó-bizottság azon felszólalási ügyeket, melyekre nézve a kerületi bizottságok határozatai ellen kellő időben felebbezések nyújtattak be, véglegesen eldönti, s az egész ország sorozási munkálatait véglegesen megállapítja. (1875: VII. t.-cz., 51. §.)

V. rész.

A földadó-bizottságok személyi illetményei.

70. §.

Napidíjak.
70—71. §§.

A földadó-bizottságokhoz választott, illetőleg kinevezett elnökök és tagok díjai a következők:

- a) a járási bizottság elnöke részére naponként 5 frt;
- b) a járási bizottság tagjainak és a járás-becslőnek napidija naponként 3 frt;
- c) a kerületi bizottság tagjainak napidija naponként 5 frt;
- d) az országos bizottsági tagnak napidija naponként 10 frt.

71. §.

Ezen napidíj az illetőknek csak azon napokra jár, a melyeket a bizottsági ülésen vagy kiküldetésben, az oda és visszautazás napjait is beleértve, tényleg eltöltöttek.

72. §.

Szállítási díjak.
72—73. §§.

A járási és kerületi bizottság tagjai s esetleg szakértői felszámíthatják a napidíjakon felül gőzhajón az I-ső és vasutakon a II-ik helyosztály díjait, valamint tengelyen leendő utazások alkalmával mértföldenként 1 frtot; de mindkét esetben csak a járás, illetőleg kerület határán belül.

Végre a szállástól a gőzhajó vagy vasuti indulási állomásig s onnan vissza bérkocsi-díj fejében felszámíthatnak Budapesten 2—2 frtot, egyéb helyeken 1—1 frtot.

73. §.

Az országos bizottság kiküldöttjei s esetleg szakértői felszámíthatnak tengelyen teendő utazások alkalmával mértföld-

denként 2 frtot, vasutakon s gőzhajókon az I-ső helyosztály után járó díjakat s bérkocsi-díj fejében az indóházakhoz s onnan vissza Budapesten 2—2 frtot, egyéb helyeken 1—1 frtot.

74. §.

A járásbecslő, ha nem bizottsági tag is, a járási bizottsági tagok számára megállapított napidíjak és utazási költségek felszámítására van jogosítva, az utóbbiakra azonban csak akkor, ha a becslőbiztossal együtt gőzhajón vagy vasuton, vagy egyedül ugyan, de lakhelyétől a hivatalos eljárás helyére vagy onnan haza utazik.

A járásbecslő illetményei számítása.

75. §.

A bizottságok tagjai minden ülészak végével az érdembe hozott napidíjakról és utazási költségekről szóló számláikat és pedig a járási bizottság tagjai az elnök útján, a kerületi bizottság tagjai pedig közvetlenül a kataszteri kerületi igazgatónak, végre az országos bizottság tagjai a pénzügyministernek nyújtják be, mely számlák szakszerű megvizsgálása után a megállapított díjak az illető részére, és pedig napidíjnál bélyegzett nyugtára utalványoztatnak. Az utalványozást járási és kerületi bizottságok tagjai, kiküldöttjei, illetőleg szakértői részére a kataszteri igazgató, az országos bizottság tagjai s kiküldöttjei, illetőleg szakértői részére a pénzügyministerium teljesíti.

A számlák felszerelése és benyújtása.
75—76. §§.

A kiküldött bizottsági tagok, illetőleg szakértők az utazás bevégeztével vagy annak tartama alatt is hasonló uton nyújtják be utazási számláikat. E számlákban a teljesített foglalkozás minősége és terjedelme is a helyszínének megjelölésével röviden kiteendő.

76. §.

A bizottsági tagok a járásbecslő, illetőleg a járási bizottságnál időnként alkalmazott irodai személyek által benyújtott számlák a felszámított idő igazolásául az illető elnök által láttamozandók.

*

A járásbecslő által benyújtott számlához ezen kívül annak naplója is melléklendő.

77. §.

Irodaszerek költségei. Járásbi bizottságoknál az irodai szerek költségeit a bizottsági elnök által benyújtandó okmányolt számla alapján az elnök bélyegtelen nyugtájára a kataszteri kerületi igazgató utalványozza.

78. §.

Járásbi bizottsági nyomtatványok.

A járásbi bizottságok elnökeit a 2. §-ban érintett meghívó levél űrlapjaival s az iktatókönyvhöz szükséges nyomtatványokkal a kataszteri kerületi igazgató látja el.

79. §.

Portomentesség.

A bizottsági elnökök s tagok postán portomenteséget élveznek, ha levél és iratküldeményeik a feladó nevéen és a „hivatalból“ feliraton kívül „kataszteri ügyben“ megjelöléssel vannak ellátva. (1875. VII. t.-cz. 56. §.)

Budapest, 1876. évi január hó 10-én.

Szell Kálmán,
m. k. pénzügyminister.

1851

1866

ERDŐBECSLÉSI UTASÍTÁS

a földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvény-
cikk végrehajtásához.

(Kiadott 1876. évi 24.163. szám alatt.)

Bevezetés.

A földadózabályozásról szóló 1875. évi VII. törvénycikk végrehaj-
tásánál a kataszteri erdőbecslők feladata, a földbirtok arányos meg-
adóztatása céljából a magyar állam területén fekvő erdők tiszta
jövedelmét, e törvény rendeletei szerint kinyomozni.

„Az erdőkhöz az állandóan faizásra szánt területek tar-
toznak“, (1875. VII. t.-cz. 10. §.) e szerint nemcsak a tényleg fával benőtt,
hanem a dolog természeténél fogva mindazon területek, melyek állandóan
fatermelésre vannak szánva, az erdőkhöz tartoznak; így a letarolt
vágások egyáltalában, és akkor is, ha azok az újraerdősítés céljából ideig-
lenesen s csak néhány éven át mezőgazdasági művelés alá vétetnek, továbbá
az erdei kopár tisztások (6. §. c), melyek se nem szántatnak, se nem
kaszáltatnak; nemkülönben azon erdei tisztások, melyek ugyan ideig-
lenesen szántatnak vagy kaszáltatnak, de az erdőállományhoz tartozván, és
az illető üzemtervben foglaltatván, csak a szomszédos állabok letarolása után,
ezekkel együttesen fognak újra erdősítettetni.

Az erdő tiszta jövedelmének vétetik a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép fatermésnek értéke (a tőárt számítva), tekintettel a tartós átlagos fatermés határai között előállitható és a helybeli viszonyok szerint állandóan értékesíthető famennyiségekre, és az erdei mellékhaszonvételek, u. m.: a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs; a miből az erdőtenyésztésre, ápolásra, s az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások átlaga vonandó le. (1875. VII. t.-cz. 8. §., 15. §. és 16. §. 7.)

Ezen tiszta jövedelem a földadó szabályozásáról szóló törvény értelmében nem számítatik ki minden erdőrésztletre nézve külön-külön, hanem az idézett törvény 13. és 38. §§. nyomán oly módon állapittatik meg, hogy minden egyes becselőjárásra, illetőleg osztályozási vidékre nézve, egy tiszta jövedelmi fokozat készittetik, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló erdőknek, nyolcznál többre nem terjedhető minőségi osztály szerénti, kisebb-nagyobb tiszta jövedelmét holdanként.

Miután a tiszta jövedelmi fokozat felállított, és ennek közvetlen jellegzése céljából minden község területén legalább annyi mintatér tűzetett ki, a hány erdőminőségi, vagyis tiszta jövedelmi osztály ott található: minden egyes erdőrésztlet, a tiszta jövedelmére befolyó összes tényezők egybevetése után, a minőségének, vagyis tiszta jövedelmének megfelelő, s az illető mintatér által képviselt osztályba sorozandó. (1875. VII. t.-cz. 14. és 39. §§.)

Ezekhez képest a kataszteri erdőbecslő feladata a következő három részre oszlik:

A) a becselőjárás erdeinek tiszta jövedelmére befolyó tényezők részletes megismerése alapján, a becselőjárás erdeinek gazdasági leírása;

B) a becselőjárás, illetőleg osztályozási vidék tiszta jövedelmi fokozatának felállítása;

C) az egyes erdőrésztleteknek a megfelelő minőségi (tiszta jövedelmi) osztályokba való sorozása.

A. RÉSZ.

A becslőjárás erdeinek gazdasági leírása.

Hogy az erdőbecslő képes legyen a járás területén fekvő összes erdők tiszta jövedelmi fokozatát helyesen felállítani, és ezen erdőket a megfelelő tiszta jövedelmi osztályokba sorozni; föltétlenül szükséges, hogy a járás részletes beutazása alkalmával annak erdészeti viszonyaival és állapotaival tüzeten megismerkedjék, és egyuttal mindazon adatokat összegyűjtse, melyek az erdők tiszta jövedelmének kiszámítására szükségesek.

A járás ezen beutazása alkalmával, helyrajzi tájékozás céljából, az erdőbecslő a kat. igazgatóságtól kikérendő, ugynevezett „megyei térképeket“ fogja használni.

A járás erdészeti viszonyai és a tiszta jövedelem tényezői, a becslőjárás erdeinek gazdasági leírásában (1875: VII. t.-cz. 37. §.), a források megnevezése mellett, a következő fejezetek és pontok szerint kimerítően tárgyalandók:

1. FEJEZET.

Az erdők kiterjedése és ennek aránya a járás összes területéhez és népességéhez.

Kimutatandó a járásban fekvő erdőterület összege kat. holdakban; továbbá az erdőterületnek aránya a járás összes területéhez százalékokban; végül hogy a járás egy lakosára átlagosan hány hold erdő esik.

2. FEJEZET.

Az erdők fekvése és csoportulása földrajzi tekintetben.

E czim alatt leírandó, hogy az erdők a síkságon, a dombos vagy hegyes vidéken és körülbelül mily arányban, mily csoportokban és a járás mely részeiben terülnek el?

A hegyek alakzata, hajlása a világrészek felé, lejtőinek meredeksége; az erdővel benőtt legmélyebb és legmagasabb főpontok tengerszin fölötti magassága.

A nevezetesebb hegylánczok és hegycsúcsok, továbbá a fővölgyek, nemkülönb a fának szállítására használt vagy használható folyók és patakok neve és iránya feljegyzendők.

Hányadrésze az összes erdőknek foglal el oly talajt, a mely fekvésénél fogva mezőgazdasági művelésre is kétség kívül állandóan használható volna?

3. FEJEZET.

Égalji viszonyok, tekintettel az erdőtenyésztésre.

E tekintetben felsorolandó:

Melyek az uralkodó szelek; okoznak-e az erdőben károkat; hó- és zuzmaratörések, s ezek további következményeképp rovarpusztítások fordulnak-e elő?

Gyakoriak-e a légköri csapadékok? a kútak, források és patakok az év minden szakában elegendő vízdúsak-e?

Uralkodnak-e a késői és korai fagyok? sat.

4. FEJEZET.

Az erdők talajviszonyai föld- és talajtani szempontból.

Felemlitendők az előforduló földtani képletek és kőzetek azon csoportok szerint, melyek az erdők fekvésére nézve a 2-ik fejezet alatt jelezettek.

Az erdőtalaj leírásánál felsorolandók az előforduló talajnemek, ezeknek minősége, mélysége, termékenysége sat.

5. FEJEZET.

A f a n e m e k.

Az uralkodó fanemek elősorolása után, ezek megközelítő kiterjedése a járás összes erdőterületéhez arányítva, százalékokban kifejezendő.

Ha a fanemek nem tisztán, hanem elegyesen fordulnának elő, hozzávetőleg az elegyarány is kiteendő. Az alárendelt és szórványosan előforduló fanemek csak általában lesznek megnevezendők.

Felreértések kikerülése végett a főfanemek magyar, (Horvát-Szlavonországban: horvát) német és botanikus neve kiteendő.

Felemlitendő továbbá az uralkodó fanemeknek kiterjedése a járásban azon csoportok szerint, a melyek földrajzi tekintetben a 2-ik fejezet első kikezdése szerint megkülönböztetendők.

Végül az uralkodó fanemek növekvésének minősége, tekintettel a 2., 3. és 4. fejezet alatt ecsetelt termőhelyi viszonyokra nézve, általánosságban leírandó.

6. FEJEZET.

Üzem módok, fordák és erdőtenyésztési állapotok.

A járásban fekvő erdőbirtokok melyikeinél folytatatik üzemtervre fektetett rendszeres gazdálkodás?

A jelen utasítás 2-ik fejezete első bekezdése szerint leírandó csoportok területén fekvő, rendszeresen kezelt erdők, tekintettel az uralkodó fanemekre, mily üzem módban és fordában használatnak? s a rendszer nélkül kezelt erdőknek tényleges használata, mily üzem módnak és fordának felel meg?

Az üzem módokra nézve megkülönböztetendő:

a) a szálerdő, mely természetes vagy mesterséges uton magról keletkezett, magról ujittatik fel, s a mely az illető fanem magzó koránál rendszeren magasabb fordában használatik.

A szálerdő nem egyéb, mint magról kelt és magról ujított szálerdő, mely azonban nem vágásonkint taroltatik le és ujittatik fel, hanem a melyből a vágható kóru, vagy a birtokos által szükségelt fiatalabb fák is, egyenkint vagy kisebb csoportokban vágatnak ki, s ennél fogva egy és ugyanazon területen minden kóru fák egymással keverve találhatók.

b) a sarjerdő általában az, mely akár magról, akár sarjadzás által keletkezett; mindég sarjadzása által ujittatik fel, s a mely az illető fanem sarjadzási képességének korát túl nem haladó fordában használatik.

A sarjerdő-üzemnek különféle nemei vannak, melyek többnyire rendeltetésük vagy használatuk szerint neveztetnek el; ilyenek: a cserhántó-üzem, a fonó vessző-üzem, a botfa-üzem és a nyeselő-üzem.

A botfa- és nyeselő-üzem többnyire az állandó legelőkön, szántóföldeken és utak szélein vagy vizek partjain álló fáknál alkalmaztatik, a hol, mint nem erdőtalajon folytatott mellékes üzem, az erdőbecslő eljárásának tárgyát nem képezheti, hacsak ilyen üzem módban kezelt területek külön telek-könyvi földrészletet nem képeznek.

c) a középérdő, mely rendszeresen kezelve alig fog találkozni, a szál- és sarjerdőnek ugyanazon területen való egyesítéséből származik.

Ezen fejezet alatt továbbá feljegyzendő, hogy a járás különböző részeiben miként történik a vágások felujtása és az előforduló hézagok és tisztások tatarozása, s hogy egyáltalában mily gond és szorgalom fordítatik az erdőmivelésre.

7. FEJEZET.

Az erdők fatermésének nagysága, üzem módok, fanemek és választékok szerint, az előforduló termőhelyeken.

E czim alatt felsorolandó, hogy a járás területén előforduló különféle fanemű szálerdők, sarjerdők sat. a helyi viszonyok közt szokásos forda évsorozatának átlagában (1875. VII. t.-cz. 17. §.) közönséges gazdálkodás mellett (1875. VII. t.-cz. 8. §.) s a tartós fatermés határai között állandóan értékesíthető, (1875. VII. t.-cz. 16. §. f.) — hány tömör köbméter fát képesek évenként és holdankint tartósan szolgáltatni; azaz, hogy azon erdők mily termőhelyi jósággal birnak.

A szóban levő törvény szavaiból világosan kitűnik, hogy az erdőknek tartós, vagyis azon szabályszerű közép fatermése veendő fel, melyet az illető erdő talaja, sajátlagos termőhelyi viszonyai között, de közönséges gazdálkodás mellett állandóan szolgáltatni képes. Ebből kifolyólag a fatermés meghatározásánál az erdő jelenlegi állapota, t. i. annak korosztályi viszonya, jó vagy rossz kezelésből eredő fabősége, illetőleg hiánya sat. tekintetbe nem jöhet, hanem az üzem mód és fanem mellett, egyedül és kizárólag a termőhelyi jóság mérvadó. Így például, ha egy I. osztályu termőhelyen álló, de folytonos felhasználás, hanyag felujtás és kimélet nélküli legeltetés folytán rossz állapotba jutott erdő, holdankint és évenként tényleg csak 1 köbméter fatermést szolgáltat is, de termőhelyi jóságánál fogva megfelelő kezelés (közönséges gazdálkodás) mellett évenként és holdankint 3 köbméter átlagos fatermést volna képes szolgáltatni: a tiszta jövedelem kiszámításának alapjául nem egy, hanem három köbméter fatermés lenne felveendő.

Az erdő átlagos (a rendszeres állapotnak megfelelő) fatermésének meghatározásánál azonban szem előtt tartando a törvény azon rendelete, mely szerint fatermésül a közönséges gazdálkodás mellett általában és nagyban elérhető közép fatermés, nem pedig az egyes esetekben kisebb területen és

kivételesen elérhető legnagyobb átlagnövedék veendő fel. Az áterdöléseknél nyerhető fának mennyisége, az átlagos fatermésbe befoglalandó lévén, külön kimutatandó nem lesz.

Az átlagos fatermés nagyságának megállapítása után kinyomozandó, hogy a fatermés a helyi viszonyok között állandóan s egészben-e, vagy mily részben értékesíthető. Lehetnek ugyanis egyes járásokban oly erdőterületek, melyeknek tartós fatermését, fogyasztók és kelendőség hiányában, vagy a közlekedés nehézsége és drágasága miatt csak bizonyos részben lehet értékesíteni. Ily esetekben az összes tartós fatermés kimutatandó ugyan, de az annak idején eszközendő osztályba sorozásnál annak csak azon része veendő számításba, a mely a helyi viszonyok között állandóan értékesíthető.

E célból előleges tájékozás végett már a járás erdőgazdaságának leírásában hozzávetőleg kitüntetendő, hogy a járás erdei melyikének fatermése és mi okból nem értékesíthető egészben, hanem csak bizonyos részben? A dolog természetében fekszik, hogy az állandóan értékesíthető fának tömegét, kevésbé a multból, hanem inkább a jelenből, és a fa értékesíthetésére befolyással bíró viszonyok jövődöbeli alakulásának okszerű megbecsüléséből lehet levezetni.

Megjegyzendő itt, hogy értékesítés alatt nem csak az eladást, hanem a tényleges felhasználást kell érteni. A mit tehát a birtokos saját céljaira, gyáraiban sat. felhasznál, épen ugy mint azon fatömeget is, melyet kegyuri célokra, vagy szolgálmány fejében akár ingyen, akár vizontszolgálat fejében kiszolgált, értékesített fának kell tekinteni.

Miután a kinyomozott fatermés értékét csak akkor lehet helyesen kiszámítani, ha azon választékok, melyekre a fatermés feloszlik, és azok arányai ismeretesek: feljegyzendő, hogy a fatermés mily választékokból áll. E tekintetben megkülönböztetendő:

a) a tönkfa, mely 15 centiméternyi átmérőnél vastagabb darabokból áll, s a mely a fanemek és a helyi értékesítési viszonyok különfélesége szerint egészben vagy részben;

α) haszonfára (épületi és szerszámfa);

β) hasábfára használható fel;

b) a dorongfa, mely 5—15 centiméternyi vastag darabokat tartalmaz;

c) a rőzsefa, mely magában foglalja a fának 5 centiméternél vékonyabb ágait és galyait;

d) a tusakfa a fának azon földfeletti és földalatti részéből áll, mely a törzsnek levágása után, mint tuskó és gyökér a földdel összeköttetésben visszamarad.

Feljegyzendő tehát, hogy ezen választékok közül a járás különböző részeiben, melyek és mily arányban használatnak és értékesítettnek; s mely választékok nem értékesíthetők. — Megjegyzendő, hogy a tönkfának felosztása hasznofára és hasábfára nem a fának méreteitől függ, hanem ez irányban a fanemnek műtani célokra való alkalmassága mellett, a tényleges fogyasztás és használat mértéke határoz. Így például a bükk-, a gyertyán- vagy a nyárfából nyerhető tönkfának aránylag csak igen kis része értékesíthető hasznofául; mert ezen fanemek épületfának kevésbé alkalmasak és csak szükségből használatnak; ellenben a tölgyekből és fenyőfákból nyerhető tönkfának mindig és sokkal nagyobb része, sőt egész tömege is felhasználható épület- és szerszámfának, ha a viszonyok különben az értékesítést lehetővé teszik. — Ehhez képest az erdőbecslő feladata azon arányt is helyesen kipuhatolni és pontosan feljegyezni, a mely az értékesíthető hasznofa és hasábfá között a járás különféle erdeiben, a tényleges viszonyoknak megfelel.

Miután az előrebocsátottak értelmében előbb az átlagos fatermés, azután ennek a helyi viszonyok között értékesíthető része, és végül az értékesíthető fatömegnek választékaránya meg lett állapítva: kinyomozandók és feljegyzendők azon apadékok is, melyek a fának levágásából, feldolgozásából és szállításából származnak; a mennyiben a tiszta jövedelem kiszámításánál csak azon fatömeg vehető fel, a mely valóban értékesítettik, nem pedig azon faapadás is, mely a fának feldolgozása és szállítása alkalmával menthetlenül veszendőbe megy.

Az erdők közép fatermésének kinyomozásánál és megállapításánál az itt következő fatermési tábla használandó, melyben a főüzemmódokban és a szokásos fordákban kezelt erdők uralkodó fanemeinek, közönséges gazdaság mellett elérhető közép fatermésai, öt termőhelyi jóság szerint vannak ki-mutatva.

A kataszteri erdőbecslésnél használandó fatermési tábla,

mely a magyar birodalom területén fekvő különféle üzemmódban és fordában kezelt erdők uralkodó fane-
meinek, közönséges gazdálkodás mellett elérhető, holdankénti évi közép fatermését mutatja.

Üzemmód, fanem és fordá	Átlagos fatermés, évenként és holdanként, az át- erdőlési hozammal együtt, de rózsse és tusakfa nélkül					A kimutatott átlagos fater- mésből esik		A rőzsfa tusakfa	Az értékesíthe- tő fatőmagnél előforduló						
	I.	II.	III.	IV.	V.	tönk- fára	dorong- fára	A ha értékesíto- tik, az átlagos fatermésnek alábbi száza- lékaival veendő fel	feldol- gozási és usz- tatási kéreg tatási	apadás					
	legjobb kőb- láb méter	jó kőb- láb méter	közép- szerű kőb- láb méter	gyöngye kőb- láb méter	rosz kőb- láb méter										
Szálerdő.															
Tölgyek, 120—180 éves fordá	95	3 0	79	2 5	64	2 0	48	1 5	32	1 0	75—55	25—45	5	15	13
Bükk, 90—140 éves fordá	100	3 2	82	2 6	64	2 0	45	1 4	25	0 8	80—55	20—45	8	12	8
Lucz- és jegenyefenyő, 80—120 éves f.	159	5 0	180	4 1	101	3 2	72	2 3	43	1 4	90—80	10—20	3	12	12
Erdei-, fekete- és vörös fenyő, 60—120 é. f.	114	3 6	95	3 0	76	2 4	57	1 8	38	1 2	90—80	10—20	4	11	16
Éger- és nyárfa, 40—80 éves fordá	89	2 8	73	2 3	57	1 8	41	1 3	25	0 8	75—65	25—35	5	5	10
Sarjerdő.															
Tölgy, bükk, gyertyán, 10—60 éves fordá	76	2 4	63	2 0	51	1 6	38	1 2	25	0 8	35—0	65—100	10—30	.	9
Nyár, fűz, éger, nyír, 15—40 éves fordá	139	4 4	114	3 6	89	2 8	63	2 0	38	1 2	40—0	60—100	10—30	.	12

Ezen táblák magyarázatául a következők jegyzendők meg:

A száraló üzem fatermése, a szálerdő tételei szerint állapítandó meg.

Ha közép erdő fordulna elő, erre nézve kipuhatólandó, hogy annak sarjerdőt képező aljfái és szálerdőt képviselő felfái, a terület hányad részét foglalják el. A fatermés azután a kipuhatólt arányszámok szerint a szál- és sarjerdő illető tételeiből számíttatik ki. Például: egy II. termőhelyi jóságú tölgy közép erdőben a felfák 0.4 és az aljfák 0.6 területet foglalnak el; minthogy pedig a II. osztályu tölgy szálerdő 2.5 és a II. osztályu tölgy sarjerdő 2.0 köbméter átlagos termést ad; a szóban lévő tölgy középerdőnek közép fatermése lesz $(2.5 \times 0.4 + 2.0 \times 0.6) = 2.2$ köbméter.

A gyertyánfa szálerdőkre, ha esetleg tisztán vagy más fanemekkel túlnyomó mértékben keverve fordulnának elő, a bükk szálerdő illető tételei alkalmazhatók.

Az alárendelt és természetöknél fogva az uralkodó fanemekkel csak kisebb mennyiségben kevert fanemek, u. m. a juhar, kőris, rezgő-nyárfasat. az uralkodó fanemekhez tartozóknak tekintendők, a melyeknek termésébe azok fatömege betudandó.

Valamely erdő termőhelyi jóságának meghatározása aként történik, hogy annak területén egy a vágható, vagy közel vágható korban álló oly rész szemeltetik ki, a mely nem a lehető legjobb és csak kisebb területen, ugyszólván esetlegesen előforduló, hanem a közönséges, de rendszeres és észszerű gazdaság mellett nagyban elérhető minőséggel, vagy is állabjósággal bír. Ezen kiszemelt résznek felbecsülendő holdankénti fatömege, osztva az állab korával, adja az átlagos fatermést, mely a termési tábla illető tételeivel összehasonlítva megmutatja, hogy a kérdéses erdő melyik termőhelyi osztályba tartozik. Például: egy bükkerdőnek, megfelelő zárattal bíró 120 éves része 156 köbméter fatömeeggel bír; az átlagos fatermés $156 : 120 = 1.3$ köbméter; minthogy pedig ezen szám a bükktermési tábla IV. osztályát (1.4 kbm.) leginkább megközelíti, ennél fogva az egész erdő a IV. termőhelyi osztályba tartozik.

Ott, a hol csak némiképp rendszeres gazdaság üzetik, az erdőbecslő a birtokos kezénél lévő termési táblákból, becslési munkálatokból és számadásokból, a legrövidebb uton és rendszeren eléggé megbízható adatokat nyerend az illető erdők faterméséről, ennek választékarányáról, az értékesíthető fatermés nagyságáról s egyáltalában minden a tiszta jövedelem kiszámítására szükséges tényezőkről.

$$1 \text{ km}^3 = 0,00158 \text{ km}^3 \quad ; \text{ km}^3 = 2,666 \text{ km}^3$$

Ámbár az átlagos fatermés csak tömör köbméterekben fejezendő ki, mégis tekintettel arra, hogy a métermért k használata csak a jelen évben vette kezdetét, s így a fatermésre vonatkozó azon adatok, melyek az erdőbirtokosok részéről az erdőbecslők rendelkezésére bocsáttatnak, a régi mértékben t. i. köblábakban, vagy bizonyos számú tömör köblábat tartalmazó ür-, vagy pedig 100 tömör köblábat tartalmazó normál-öleekben lesznek kifejezve: szükségesnek látszott a termési táblában az illető faterméseket, könnyebb eligazodás végett, köblábakban is kitenni.

Azon fatermések, melyek a termési táblákban ki vannak mutatva, magukban foglalják a fatermés azon részét is, mely áterdülés útján használatik ki, értve a tönkfát és dorongfát, ellenben kizárva a rözse- és tusakfát, mely utóbbi két választék csak kivételesen értékesítetik. ~~F~~

A tönk- és dorongfa választékok arányaira nézve a táblában kimutatott határok általában véve, s egyedüli tekintettel a termőhelyi jóságra, aként értendők, hogy a legjobb termőhelyen aránylag legtöbb tönkfa és legkevesebb dorongfa; ellenben a legrosszabb termőhelyen aránylag legkevesebb tönkfa és legtöbb dorongfa van. Itt azonban figyelembe veendő a többi körülmények is, melyek a nevezett két választék arányára ugyanazon termőhelyen módosítólag hatnak, így például, ha valamely termőhelyen ugyanazon koru és ugyanannyi fatömeggel bíró két állab fordul elő, és az egyik kisebb számú, de sokkal vastagabb, a másikon pedig jóval nagyobb számú, de vékonyabb törzsek vannak, akkor az előbbi aránylag több tönkfát, az utóbbi pedig aránylag több dorongfát fog adni, mint a mennyi a táblában csupán a termőhelyre való tekintettel kimutatott százalékok szerint esne.

A hol a rözsefát vagy a tusakfát rendszeren és egyáltalában, nem pedig csak kivételesen használják és értékesítik; ott ezen választékok fejében, a táblában foglalt átlagos fatermésből, még annyi százalékot kell a tönk- és dorongfa tömegéhez adni, a mennyi a tábla illető rovatában ki van tüntetve.

Az összes értékesíthető fatermésből végre levonandó, feldolgozási és kéregpadás fejében annyi százalék, a mennyi a termési tábla utolsó előtti rovatában van jegyezve. Ha a fa, nem tengelyen, hanem a mint ez a magas hegységi erdőkben történni szokott, csúsztatás és vizen való usztatás által szállítatik a fogyasztás helyére, akkor még ezen veszteség fejében, a vízi út távolsága és vadsága szerint, további 6—22 százalékot kell levonni.

Magától értetik, hogy ha valamely erdőből csak a haszonfa értéke-

sítottik, a tisztajövedelem kinyomozásánál a fatermésnek csupán haszonfa választéka jöhet számításba.

Az értékesíthető közép fatermés kimutatása hiánt az előbbieken adott utasítás bővebb megvilágítására szolgáljanak a következő példák:

1-ső példa. Egy III. oszt. bükkerdőből, melyben szórványosan juhar, kőris és szilfák, továbbá 0.2 részben keverve jegenyefenyők fordulnak elő, kelendőség hiányában a fatermés 40 százalékánál többet, még pedig haszonfában és hasábfában nem lehet értékesíteni; számítsák ki az értékesíthető fatermés fanemek és választékok szerint:

$$\begin{array}{r} \text{bükk } 2.0 \times 0.8 \times 0.4 = 0.64 \text{ köbméter} \\ \text{j.-fenyő } 3.2 \times 0.2 \times 0.4 = 0.26 \text{ „} \\ \hline \text{összesen } 0.90 \text{ köbméter} \end{array}$$

választékok szerint:

bükk, juhar, kőris, szil

$$\begin{array}{r} \text{haszonfa } 0.64 \times 0.10 = \dots\dots\dots 0.064 \text{ köbméter} \\ \text{hasábfá } 0.64 \times 0.90 = \dots\dots\dots 0.576 \text{ „} \\ \hline \text{0.64 köbméter} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{jegenyefenyő haszonfa } 0.26 \times 1.00 = \dots\dots\dots 0.26 \text{ „} \\ \hline \text{együtt } 0.90 \text{ köbméter.} \end{array}$$

A feldolgozási és kéregapadás, valamint a szállítási veszteség fejében ezen esetben semmi sem vonatik le, a mennyiben az összes fatermésnek ugyanis már 60 százaléka számításán kívül hagyatott, s a felvett 40⁰/₀ csupán az értékesíthető kész fatömegre vonatkozik.

2-ik példa. Egy 50 éves fordában kezelt III. t. oszt. tölgy sarjerdőből minden választékot lehet értékesíteni; mennyi ennek fatermése választékok szerint:

$$\begin{array}{r} \text{tönkfá: } 20\% \times 1.6 \text{ km.} = 0.32 \text{ köbméter} \\ \text{a tönkfának } 40\% \text{ épületfa } 0.32 \times 0.4 = 0.128 \text{ köbméter} \\ \text{„ } 60\% \text{ hasábfá } 0.32 \times 0.6 = 0.192 \text{ „} \\ \text{dorongfa } 80\% \times 1.6 \text{ km} = \dots\dots\dots 1.280 \text{ „} \\ \text{rőzsefa } 15\% \times 1.6 \text{ „} = \dots\dots\dots 0.240 \text{ „} \\ \text{tusakfa } - 0 \dots\dots\dots - \text{ „} \\ \hline \text{összesen } 1.840 \text{ köbméter} \end{array}$$

ebből feldolgozási és kéregapadás fejében levonandó

$$9\% \times 1.84 \dots\dots\dots 0.166 \text{ „}$$

Marad a tiszta jövedelem kiszámításánál alapul ve-

$$\text{endő fatermés } \dots\dots\dots 1.674 \text{ köbméter.}$$

8. FEJEZET.

A fakelendőségi viszonyok, s a fának értékesítését előmozdító közlekedési eszközök.

E czim alatt a járás fakelendőségi és faüzleti viszonyai részletesen leírandók. Nevezetesen kiemelendő:

hogya a járás összes fatermését egészben vagy hányad részben fogyasztják el a járás lakói?

mily választékokból áll a járásban vagy ennek környékén nem értékesíthető fatömeg?

a termésfölöslegnek a járásban nem értékesíthető választékai, eladatnak-e az ország távolabbi vidékeire vagy a külföldre? könnyen, nehezen vagy éppen nem?

ha a járás fatermése a helyi szükséglet fedezésére nem elegendő, honnan szereztetik be a hiányzó faválaszték?

vannak-e a járásban fafogyasztó intézetek, gyárak, kohók, fűrészművek st.

a járás erdei mily versenynyel küzdenek, a tüzelőszerpótlék, p. kőszén vagy a más vidékről szállított fa ellen?

van-e a járásban a fakereskedésnek és mily jelentősége?

mily módon történnek a faeladások?

a járás mely községeiben állanak még fenn az erdei szolgálmányok?

A közlekedési eszközök, a menyiben a fa értékesítésére befolyással vannak, kellőképen méltánylandók. Különösen:

vannak-e fausztatásra vagy tutajozásra használt, vagy használható patakok és folyók?

a községi, megyei és országutak állapota és iránya van-e befolyással a fának értékesítésére?

a fának távolabbi szállítására, mely vasutak vagy hajózható folyók vehetők igénybe, és melyek a legközelebbi vasuti és gőzhajó állomások?

Az előbbieket szerint ecsetelendő viszonyok alapján azután általánosságban kimondandó, hogy a járás fakelendőségi és faértékesítési viszonyai a járás különböző részein jók, közepszerűek vagy rosszak; továbbá, hogy ezen állapot milyen volt a múltban, miként és miért változott, s hogy ennek a közel jövőben való javulása avagy hanyatlása várható-e és miért?

9. FEJEZET.

Faárak (tőárak).

A becslésnél a fának tőára (1875. VII. t.-cz. 16. §. f) vagyis azon értéke vétetik számításba, melylyel az tövön állva az erdön bir.

Azon esetre, ha egyes helyeken a fának megállapított tőára nem volna, akkor a raktári vagy piaczi árból, a vágási és szállítási költségek levonása által lesz a tőár levezetendő. A vágási és szállítási költségek állanak : a vágásnál és szállításnál használt munkások béreiből és nyugbéreiből, ezeknek természetben adott élelmi szerek értékéből, a bér részét képező földjárandóságok haszonértékéből, a szállítási eszközök, utak sat. tatarozására, karbantartására és őrzésére fordított költségekből. A szállítási eszközök felállítására fordított beruházási összegek, vagy ezek kamatai és törlesztési részletei, a vágási és szállítási költségekbe nem számíthatók.

A becslésnél a fa árúal az 1855—1874-ig terjedő huszévi időszak alatt fennállott középárak átlaga minden levonás nélkül veendő. (1875. VII. t.-cz. 19. §.)

Az erdőbecslő egyik legfontosabb feladata, az imént jelölt közép tőárak átlagának megállapításához szükséges adatokat a járás területéről összegyűjteni. E czélból a járás nagyobb erdőbirtokosaihoz és a városok hatóságaihoz, a járásban fekvő állami, alapítványi sat. erdők igazgatóihoz, erdőmestereihez vagy erdészeihez fog fordulni, s ezektől, a nevezett húsz évi időszak alatt fennállott tőáraknak, vagy ezek hiányában a raktári és piaczi áraknak, a vágási és szállítási költségek részletes kimutatásával való közlését kikérendi.

Az így nyert adatokat a további használat előtt tüzetes vizsgálat alá kell venni, s a kétes tételek felvilágosítását szorgalmazni. Azon adatok, melyeknek helyessége vagy megfelelő volta iránt az erdőbecslő teljesen megnyugtatta nincs, a középár számítás alapjául nem vehetők. Fősúly fektetendő azon adatokra, melyeket az állami, vagy állami kezelés alatt álló erdők közegei, hivatalosan szolgáltatnak; ezek után pedig a nagyobb erdőbirtosok hivatalai által, hivatalosan és hiteles alakban közlött faárak veendők figyelembe; mert ezen birtokosok fatermésük nagyobb részét eladván, az általuk évről-évre megállapított árak, a fának az illető járásra vonatkozó forgalmi értékét nagyban és leghivebben tüntetik elő.

Az így gyűjtött és óvatosan kiszemelt adatok az idecsatolt I. számú minta szerint, melyből úgy mint minden, a jelen utasításban előírt többi

mintákból is, a szükséges mennyiségű nyomtatott űrlapokat az erdőbecslők az illető kat. igazgatóságok útján veendő, állítandók össze. Ezen minta rovatai elég világosan lévén szövegezve, további magyarázatot nem igényelnének, mindazonáltal a „mértékegység“ rovatára nézve megjegyeztetik, hogy ebbe azon mértékegységek, például: 3, 4, 5, 6 sat. láb hosszú hasábokból, 6 sat. láb szélesen, 6 vagy 7 láb sat. magasan rakott ölek jegyzendők fel, melyekre az illető ár adatok vonatkoznak. Hogy azonban ezen különféle ür- vagy tömör-köbégységre vonatkozó árakból, a tömör-köbméterenkinti középárakat könnyen kiszámítani lehessen, szükséges már ezen kimutatásban, a feljegyzendő mértékegységek tömör köbtartalmát bécsi köblábokban is kifejezni. Hogy a különféle méretű és űrtartalmu ölek, hány tömör köbláb fát tartalmaznak, erre nézve a rendszeresen kezelt erdők birtokosai többnyire tapasztalati adatokkal bírnak, ilyen hiányában, tekintet nélkül a fanemre és a hasábok hosszára, a következő átlagos százalékok alkalmazandók:

hasábfánál, a tömör köbtartalom, az ürfogatnak .	66,
dorongfánál	54,
rőzsefánál	42 és
tusakfánál	50 százalékát teszi.

Például: ha egy ugynevezett bécsi öl dorongfának hasábhossza 3 láb, szélessége 6 láb és magassága $6\frac{1}{2}$ láb, akkor ennek űrtartalma $= 3 \times 6 \times 6.5 = 117$ ürköbláb; ennek pedig tömör fatartalma a fenti adat szerint csak $54\frac{0}{10}$ lévén, a tömtartalom teendő $(117 \times 0.54) = 63$ köblábat.

Megtörténhetik, hogy az egyik vagy másik birtokos által szolgáltatott faárak egy vagy több évről hiányzanak, ily esetben az illető év üresen marad. Magától értetik, hogy ekkor az illető árak összege nem 20-al, hanem csak annyival osztandó, a hány évnek ára az összegben foglalva van.

Az I. számú mintának utolsóelőtti rovatába, a husz évi tőárak egyenes átlaga irandó, mely ezután tömör köbméterekre átszámítva, a legutolsó rovatba jegyzendő. Ezen átszámítás megvilágítására szolgáljon a következő példa: egy bécsi öl dorongfának tömör fatartalma 63 köbláb, és egy ilyen öl fának 20 évi átlagos ára 2 frt 24 kr, tehát köblábankint tizedes törtre kikerekítve 3.6 kr. Miután pedig egy köbméter 31.7 köblábat tartalmaz, lesz egy köbméter tömör fának átlagos tőára $(31.7 \times 3.6) = 1$ frt 14 kr. Időkimelés és számítási hibák kikerülése végett ezen és más az erdőbecslési szakba vágó átszámításoknál a hivatalos használatra kiadott, és a pénzügyministerium államépületi felügye-

lőségénél (Budapest I.) példányonként 2 frt 10 krért kapható „Erdészeti segédtablák“ alkalmazandók.

A járás különféle részeiből gyűjtött, s az I. sz. mintában egymásután felsorolt árak, s ezeknek átlagai, fanemek és választékok szerint, a dolog természeténél fogva minden uradalomra nézve többé-kevésbé különbözők lesznek, minthogy pedig a járás erdeinek becslésénél középárakat kell alkalmazni, ezeknek kiszámítása az idecsatolt II. számú minta szerint esz- közlendő.

Az I. sz. mintából e célra átvendők a II. sz. minta megfelelő rova- taiba, az illető uradalom, erdőhivatal sat. neve, továbbá azoknak az illető fanem által elfoglalt erdő területe egészre kikerekített holdakban, és az egyes választékok tőára köbméterenkint. Ez megtörténvén, minden egyes tőár, az illető területtel szoroztatik; azután minden fanemre és válsztékra nézve a terület és tőárnak egymással való sokszorozása által képezett szorzat, a minta illető rovatába bejegyeztetik; végül minden választékra nézve a területek és tőarak szorzatainak összege, a területek összege által osztatván, az eredmény az illető választék átlagainak közepesét mutatandja, mely a minta legutolsó rovatába jegyzendő be. Például: a luczfenyő épületfára nézve, 20 évi átlagban, tömör köbméterenkint kipuhatolt tőarak lennének a követ- kezők: 7.342 holdnyi területen X uradalomban 190 kr, 12.463 holdnyi területen Y erdőhivatalnál 215 kr, 16.755 holdnyi területen Z városi erdőben 174 kr, a tőarak és területek szorzatainak összege, a területek összege által osztandó lévén, a következő számtani művelet viendő véghez:

$$X) 7.342 \text{ hold} \times 190 \text{ kr} = 1,394.980$$

$$Y) 12.463 \text{ „} \times 215 \text{ „} = 2,679.545$$

$$Z) 16.755 \text{ „} \times 174 \text{ „} = 2,915.370$$

$$\text{összeg } 36.560 \text{ hold} \qquad 6,989.895 \text{ és végül}$$

6,989.895 : 36.560 = 191 krajczár, vagyis egy tömör köbméter luczfenyő épületfának közép tőára az egész járásban 1 frt 91 kr.

Ezen II. sz. mintának utolsó rovata minden egyes fanemre és választékra nézve, már a helyes közép tőarakat tartalmazván, ezek innen egyszerűen és közvetlenül a VII. számmal jelölt minta szerint készült űrlapok illető részébe irandók át.

A tőaráknál mutatkozó törtrészek számtanilag egész krajczárookra egyenlitendők ki.

10. FEJEZET.

Az erdei mellékhaszonvételek minősége és értéke.

A földadó szabályozásáról szóló törvény (16. §. *f*) szerint a fatermésen kívül az erdők hasznául csak a következő erdei mellékhaszonvételek, u. m. : a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs vétetnek; tehát a többi esetleges mellékhaszonvételek, például erdei alom, lombtakarmány, gomba és erdei gyümölcs, kőbányák, agyag-, kavics- és homokgödrök, az újraerdősítés céljából ideiglenesen mezőgazdasági köztes használat alatt álló vágások és tisztások jövedelme sat., továbbá a vadászat és halászat mint a földbirtokkal összekötött jog (1875. VII. t.-cz. 8. §.) a katasztrális tiszta jövedelem kiszámításánál tekintetbe nem jönnek.

A számba veendő mellékhaszonvételek, minőségük, terjedelmük és jelentőségükre való figyelemmel, nemkülönbén azoknak a járásban szokásos értékesítési módjaik leirandók.

Az erdei mellékhaszonvételek átlagos évi és holdankinti középértékének megállapítása gyakran nehézségekbe fog ütközni, a midőn az erdőbecslő megfelelő adatok hiányában kényszerítve lesz saját legjobb belátása szerint az adatok hiányát, a járás idevágó viszonyainak tüzetes tanulmányozása után, becslés által pótolni.

A számbaveendő erdei mellékhaszonvételek — az üzem módok, de leginkább az erdők fekvése és a fanemek szerint, eltérők lesznek; ennél fogva szükséges leendő a szóban levő mellékhaszonvételeket tovább részletezni; így a legelő értékét a lapályos és dombos vidék erdeire nézve külön, és a magasb hegységi erdőkre nézve ismét külön kellend felvenni. A makkoltatás értéke a tölgyerdőkben rendszeren különbözni fog a bükkesek makkoltatásának értékétől. A kéreghasználat a tölgyerdőkben más értékű, mint a fenyves erdőkben, míg a gubacstermés, mely csak a kocsános-tölgyerdőkben fordul elő, megkülönböztetést nem kíván.

A legelő értékét legbiztosabban a járásban fekvő állami, városi vagy rendezett gazdasággal bíró magán erdők számadásai alapján lehet meghatározni; e célból az illető birtokosok felhivandók, hogy erdejök illető területét, és az ezen területen használt erdei legelőnek értékét, az 1850—1874. évi 25 éves időszakra, évről évre mutassák ki. Ha az erdei legelő, mint az állami erdőkben szokás, bérlet útján értékesítettik; akkor a 25 évi bérösszeg

átlagra megbízható adat; de ha a birtokos az erdei legelőt bérbe nem adja, hanem azt saját baromtenyésztésére használja, akkor az erdei legelő értékének a birtokos által önkényesen történő meghatározása, megfelelő adatul nem szolgálhat; ily esetben a becslő inkább az illető erdei legelőn tartott marhák számából s a járásban egy marha után fizetni szokott legeltetési bérből fogja kiszámítani az illető erdőterület holdankénti legeltetési értékét. Például: egy 2000 holdas erdőnek birtokosa az erdei legelőt saját marhatenyésztésére használja, s így az erdei legelő holdankénti értékére nézve számadásaiból biztos adatot nem szolgáltat, de igen is megmondhatja, hogy nyáron át rendszeren az erdei legelőn tartott marhaállománya példaképpen áll: 85 darab szarvasmarhából, 16 anyakanczából, 11 csikóból, és 600 db juhból. Mint-hogy pedig a járásban tett puhatolódzások szerint 1 szarvasmarha nyári legelő bére 1 frt, egy lóé 2 frt, egy csikóé 1 frt, egy juhé 40 kr, s így ezen marha állomány egy nyári legeltetési bére összesen 368 frt, ezen összegnek az erdőterülettel való osztásából ($368 \text{ frt} : 2000 \text{ hold} = 18\frac{4}{10} \text{ kr}$) kiderül, hogy a szóban levő erdőnek egy nyári legelő értéke holdanként $18\frac{4}{10}$ krajczárt tesz. Ha a birtokos saját marháin kívül, például a legeltetési szolgálat fennállása folytán, a község marháinak is tartoznék az erdőn legeltetést engedni; akkor ezen községi marhaállomány is, daczára annak, hogy a legeltetést az erdőelkülönítésig ingyen használja, éppen oly bérrrel veendő számításba, mint a birtokosé.

A makkoltatás értékének kipuhatolása legbiztosabb, ha erre nézve a megszabott 25 éves korszakról elegendő számadási adatok állanak rendelkezésre; ezek hiányában csak becslés által lehet célt érni. Ezen esetben legelőbb is ki kell nyomozni, hogy teljes makktermés tapasztalat szerint, hány év alatt szokott beállani, és hogy az utolsó teljes makktermés mikor volt, továbbá, hogy egyik teljes makktermő évtől a másikig, hány közepeszerű, hány szórványos termés és hány egészen terméketlen év szokott előfordulni. Ezen adatok alapján azután kitűnik, hogy a felvett 25 éves korszakban, hány teljes, közepes és szórványos makktermő és hány terméketlen év volt. Például: ha a tapasztalat szerint minden 6-ik évben van teljes makktermés, s az utolsó ilyen termés 1873-ban fordult volna elő; továbbá 6 év alatt egy közepes és két szórványos termés mellett, két egészen terméketlen év mutatkozik: akkor a teljes makktermő évek voltak 1873., 1867., 1861., 1855., tehát összesen négy; ezenkívül 4 közepes és 9 szórványos

termés. A különféle nagyságu termések értéke azután vagy az egyes helyeken bizonyos években a termés arányában elért holdankénti bérek, vagy pedig a makkra hajtott sertések száma, s az ezek után darabonként fizetett makkoltatási díjak szerint számítandó ki. Például: teljes makktermő évben a makkoltatásért fizettek holdanként 85 krnyi bért, közepes makktermő években 45 krajczárt, szórványos termés mellett pedig 8 krajczárt, e szerint a makkoltatás értéke, az előbbi példára alkalmazva, évenként és holdanként átlagosan tenne: $\left(\frac{85 \times 4 + 45 \times 4 + 8 \times 9}{25}\right) = 24$ krajczárt. Vagy ha az tudatnék, hogy egy 1200 holdas erdő teljes makktermő évben 3 hónapon át 500 db sertést képes táplálni, egy sertésért pedig ezen idényre 2 forintot szoktak fizetni; továbbá, ha a közepes termő évek makkoltatási értéke csak $\frac{4}{10}$ -ed részét képezi a teljes makktermés értékének, a szórványos pedig csak egy tizedét: akkor a makktermés átlagos évi és holdankénti értéke, ismét az előbbi példában felvett 4 teljes, 4 közepes és 9 szórványos termésű év mellett lenne = $\left(\frac{500 \times 200 \times 4 + 500 \times 200 \times 0.4 \times 4 + 500 \times 200 \times 0.1 \times 9}{25 \times 1200}\right) = 22$ krajczár. Ezen átlag számításnál a 17 termő év összes eredménye 25 évre osztatott fel, mert az tényleg a 25 évnek összes termése.

A hol a makkoltatás nem külön, hanem az erdei legelővel együttesen szokott kibéreltetni, ott e kétféle mellékhaszonvételnek értékét alig lehetne, de nem is szükséges elkülönítve kimutatni; elég, ha a mellékhaszonvételek ezen két ágának értékére nézve együttes, de biztos adatokat lehet szerezni.

A kéreg használat értékének kinyomozása kevesebb akadályokba fog ütközni; mert a hol a kéreg felhasználatik, ott azt a birtokos vagy szerződés alapján öl vagy mázsa szerint külön, vagy pedig a fával együtt adja el. Az első esetben az évi, e czimen elért pénzbevételek a számadásokból kivehetőek, vagy pedig az eladott kéreg tömegéből és az egységi árból kiszámíthatók; a második esetben a kéreg a fával együtt adatván el, a kéreg értéke már a faárában benn van, és így másodszor fel nem számítható.

A gubacstermés, mely hosszabb idő alatt ismétlődik, de annál nagyobb jövedelmet szokott adni, rendszeren élénk kereskedés tárgyát képezi, s így ennek értéke szélesebb körökben is ismert lévén, az erdőbecslő a gubacstermés értékének meghatározására elegendő adatokat fog gyűjthetni; de itt is főszóly fektetendő azon eredményekre, melyek a rendezett erdőgazdaságot folytató állam vagy magán-erdőbirtokosok eredeti számadásaiból vonatnak

ki. Magától értetik, hogy ha a 25 évi korszak alatt például csak 3 gubacs-termő év lett volna, az évi átlagos termés értékének kipuhatólása végett, a 3 év értéke 25-tel lesz osztandó.

Az erdei mellékhaszonvételekre nézve az előbbieken adott utasítás szerint több uradalmakban, városokban stb. gyűjtött részletes adatok az ide csatolt III. számú minta szerint állítandók össze, s azokból az utolsó rovatba jegyzendő évi és holdankinti átlag számítandó ki.

Az egyes uradalmak átlag adatai, az illető erdők területével együtt azután a IV. számú mintába jegyeztetnek be, hol az átlagok és területek szorzatainak összege, osztva a területek összegével, az erdei mellékhaszonvételeknek az utolsó rovatba jegyzendő átlagos évi és közép értékeit adandja, a melyek végre a becslésnél való használat végett a VII. számú minta illető részébe irandók ki.

11. FEJEZET.

Erdőtenyésztési viszonyok; erdőfelújítási módok; erdőmivelési és ápolási költségek.

A járás erdőtenyésztési viszonyainak általános jellegzése után részletesen leirandó, hogy az egyes üzemmódokban kezelt különféle fanemű erdőknek felújítása természetes vagy mesterséges uton, mily terjedelemben és mily sikerrel történik; továbbá, hogy a mesterséges erdősisítésnek mily módjai alkalmaztatnak (vetés, ültetés, dugványozás) valljon a vágásoknak mezőgazdasági köztes használat utján való erdősisítése gyakoroltatik-e? hány évig tart ezen köztes használat? fedezi-e ez az erdőmivelési költségeket, vagy ezeken felül még jövedelmet is ad? stb.

Fordulnak-e a járásban elő, oly kopár vagy futóhomokos területek, melyek semmi egyébre, mint erdőtenyésztésre alkalmasak? történtek-e ezen területek beerdősisítése végett már kísérletek és mily eredménnyel?

Mily napszámberék fizettetnek az erdőmiveléseknél tavasszal és ősszel, valamint a faiskolák ápolásánál nyáron? egy férfinak, egy asszonynak s egy gyermeknek?

Ezek után az 1867—1872-ig terjedő 6 évi korszak (1875: VII. t.-cz. 18. §.) átlagos évi és holdankinti erdőmivelési költségei, üzemmódok és fanemek szerint mutatandók ki. Ezen költségeket a járás tényleges viszonyai-

nak megfelelőleg legegyszerűbben, de legbiztosabban is az egyes erdőbirtokosok illető évi számadásainak kellőleg kiszemelt tételeiből kell kiszámítani.

Az ekként gyűjtött adatok azon erdőterülettel együtt, melyre azok vonatkoznak az V. számú minta illető rovataiba bejegyzendők. Terület alatt nem az egyes években ténylegesen erdősitett vagy tatarozott vágások és tisztások, hanem az illető üzemtest egész területe értendő. Például: egy 6000 holdnyi tölgyesálerdő vágásainak felújítására 6 év alatt összesen 2160 forint fordított, évenként tehát $(2160 : 6 =)$ 360 frt; évenként és holdanként pedig $(36000 : 6000 =)$ 6 krajczár.

Magától értetik, hogy az erdőmivelési költségekhez nem csak a munka és fuvarberek, továbbá a magvak és csemeték beszerzési költségei, hanem a faiskolák telepítésére és ápolására, a futó-homok előzetes megkötésére, a kártékony rovarok által okozható károk meggátlására sat. tett kiadások is tartoznak. Ha az erdőmivelésnél felhasznált munka nem pénzzel, hanem fával vagy legelővel avagy más természetbeni járandósággal fizettetnék: akkor ezeknek értéke azon átlag-árak szerint veendő számításba, melyek a folyamatban lévő kat. becslés céljából a járásban használtatnak.

A különféle üzemmódok s ezek mellett a különféle fanemek lényegesen eltérő erdőmivelési költségeket igényelvén, ezek az V. sz. mintán előirt öt főtétel alatt külön lesznek kimutatandók. Ha valamely üzemtest elegendő fanemből állana és az erdőmivelési költségeket a főfanemekre nézve külön kimutatni nem lehetne, akkor a kipuhított erdőmivelési költségek azon fanem sorába irandók, a mely a terület legnagyobb részét elfoglalja. Például: egy üzemtest $\frac{6}{10}$ fenyű- és $\frac{4}{10}$ bükkfából áll: ekkor a kinyomozott erdőmivelési költségek a fenyűk sorába jegyeztetnek, épen úgy, mintha a bükk elő sem fordulna.

Miután az V. sz. mintában jelzett számítások végrehajtottak, ezeknek végeredményei, vagyis minden üzemmód és fanemre nézve a főátlagok évenként és holdanként a VII. sz. minta illető részébe átírandók.

12. FEJEZET.

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások.

Az erdő tiszta jövedelmének kiszámításánál az 1875. VII. t.-cz. 16. §. f. pontja szerint, a fatermés és a mellékhaszonvételek értékéből, az erdő-

22 *Értesítés: ott az erdőkezelt területen birtokosokat megállapítják*
nél az illető személynél járandóságai, de csak az erdőre
rányúlóan eső részen veendő személynél.

tenyésztési és ápolási költségeken kívül, az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások vonandók le.

Az erdészeti személyzet alatt értendők mindazon tiszték, altiszték és szolgálók, kik az erdőkezelés és őrzés körüli teendőkre állandóan alkalmazva vannak, nevezetesen az erdőmesterek, főerdészek és erdészek, az erdőrendező, erdészeti számvivők, pénztárnokok, ellenőrök, pénztári tiszték, erdőgyakornokok, erdészsegédek, raktártiszték, raktárellenőrök, irodatiszték, irodasegédek, hivatalszolgálók, erdőőrök vagy erdővédek, erdőkerülők vagy pásztorok, raktárőrök, hajduk sat. *F*

Az erdőkezelő személyzethez nem tartoznak azon felsőbb hivatalok, például: igazgatóságok, felügyelőségek sat. személyzete, melyek az erdőnek közvetlen kezelésével nem foglalkoznak, hanem a fölött csak a felsőbb felügyeletet gyakorolják. Nem számítandó továbbá az erdőkezelő személyzethez az erdészeti iparágaknál, például: a fűrészmalomnál, a műfűrészeknél, a hamuzsírforrásnál sat. kizárólag alkalmazott egyének, a mennyiben ezen iparágaknak jövedelme is (1875. VII. t.-cz. 8. §.) számításon kívül hagyatik.

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt kiadásokhoz tartoznak: a készpénzfizetések, a nyugdíjak és segélyezések, a természetbeni járandóságok értéke, a lakbérek vagy a természetbeni lakások fenntartására fordított költségek, az utazási és lótartási költségek s az irodai átalányok. Az itt megnevezett költségeken kívül más kiadások e czímen számításhoz nem vehetők.

Az erdők kezelésére és őrzésére szükséges személyzet fizetésére fordított kiadások az 1867—1872. évig terjedő 6 évi időszak (1875. VII. t.-cz. 18. §.) átlagából számítandók ki. E célból a rendezett erdőgazdasággal biró állam és magán-birtokosok illető évi számadásaiból szorgos megvizsgálás mellett e célra kivont adatok, a VI. mintába jegyzendők be.

Ezen adatok gyűjtésénél azonban különös figyelemmel kell eljárni, nehogy azok közé olyan kiadások is bevéessenek, melyek az elébb adott részletezés szerint oda nem tartoznak.

A VI. mintába jegyzett adatokból az évi átlagok kiszámítása után ezeknek évi középarányosa aként lesz levezetendő, hogy az évi átlagok összege a területek összegével osztatik, minek eredménye az évi és holdankénti költségek középarányosa lesz.

Az így nyert és a VII. minta illető részébe bejegyzendő erdőkezelési és őrzési átlagos költség a tiszta jövedelmi fokozat felállításánál használandó.

Azon netalán előforduló esetben, ha a járás egyetlen birtokosa sem folytatna rendszeres erdőgazdaságot, s egy sem vezetne oly számadást, melyből az erdészeti személyzet fizetésére fordított kiadásokat megnyugvással ki lehetne venni: ezen költségek az erdőbecslő által szerzendő részletes adatokból lesznek kiszámítandók. E célból az erdőbecslő a járás egész területére nézve kinyomozandja, hogy átlagosan hány hold erdő kezelésére alkalmaztatik egy pagony gondnok, és hogy egy erdővédre vagy kerülőre átlagosan hány hold erdőnek őrzése bizatik. Továbbá kinyomozandja, hogy a járás területén átlagosan egy pagony-gondnoknak, továbbá egy erdőőrnek számításba vehető összes javadalmazása mibe kerül. Végül az előbbiekből kiszámítja, hogy átlagosan egy holdra mennyi esik a pagony-gondnok és mennyi az erdőőr fizetéséből. Ezen két átlag összege adja az évi és holdankinti átlagos kezelési és őrzési költségeket.

13. FEJEZET.

Az erdők részletes leírása.

Midőn az erdőbecslő a járás erdőgazdasági viszonyainak tanulmányozása és leírása, továbbá a tiszta jövedelem kipuhatólására szükséges adatok gyűjtése végett a járás erdeit bejárja, különösen a jelentékenyebb és a rendszeresen kezelt erdők viszonyait fogja bchatóbb vizsgálat tárgyává tenni, s a feladatának sikeres megoldásához szükséges részletes adatokat ezen erdőkől gyűjteni.

Ezen vizsgálódásainak eredményét, vagyis a járás erdőgazdasági viszonyainak képét az előbbieken adott utasítás szerint készitendő gazdasági leírás adja ugyan egész általánosságban, de nem oly részletekben, melyekből annak helyességét megítélni és egyszersmind a becsléshez szükséges némely tényezők iránt közelebbi tájékozást szerezni lehetne.

Szükséges tehát, hogy az erdőbecslő, a járás erdeinek bejárása alkal-mával, a jelentékenyebb terjedelmű, és legalább a 100 kat. holdnál nagyobb erdőknek fatermési tényezőit, közvetlen kutatásai és a helyszínén szerzett meggyőződése alapján, a VIII. számú minta szerint összeállitott könyvbe a lehető pontossággal bejegyezze.

E célból még a járás beutazása előtt előkészitendő ezen könyv, s abban az első öt rovat, a kat. igazgatóságtól ideiglenes használat végett kikérendő

„földadó - telekkönyvi birtokívek összesítéséből“ olyformán kitöltendő, hogy minden egyes, részletesen leírandó erdőre, a fanemek és választékok átnézetes bejegyezhetése végett, öt sor üresen hagyassék.

Oly járásokban, a hol az erdő igen csekély terjedelmű, ezen részletes leírásba a 100 holdnál kisebb, esetleg az összes erdők is felveendők.

A többi rovatok közvetlen észlelés alapján, vagy az illető birtokos erdőrendezési munkálataiból, vagy ezek hiányában a kezelő erdésznek a kat. erdőbecslő által elfogadott vagy helyesbitett bemondásaiból a helyszínén töltenők ki.

Az előbbieken adott utasítás szerint minden egyes becslőjárásra külön elkészített erdőgazdasági leírás, az ahhoz tartozó mellékletekkel együtt letisztázva, az erdőbecslő által aláírva és egy füzetbe kötve; az abban foglalt adatok megvizsgálása és megállapítása és annak eldöntése végett, hogy a járás egy vagy több osztályozási vidékre osztassék-e fel: a járás-bizottsághoz az erdőbecslő által, egyetértőleg az illető k. becslőbiztossal benyújtandó. Az egyetértő eljárás az erdőbecslő és a k. becslőbiztos közt különösen az osztályozási vidékek számának javaslatba hozatala végett szükséges, a mennyiben az osztályozási vidékek számra és kiterjedésre nézve ugyanazonosok kell hogy legyenek ugy erdészeti, mint mezőgazdasági tekintetben. Ennélfogva például, ha a járásnak két osztályozási vidékre való felosztása csak mezőgazdasági tekintetben volna szükséges, mindazonáltal ezen felosztás az erdészetre is, (mely csak egy mivelési ág) kiterjed, s következőleg az erdőket illetőleg is, mind a két osztályozási vidékre nézve külön tiszta jövedelmi fokozat készitendő, ez azonban nem vonja maga után, hogy a járás elkészített gazdasági leírása átdolgoztassék, vagyis ilyen leírás minden osztályozási vidékre külön készittessék.

Ha a járás két vagy több osztályozási vidékre osztatott, akkor a járás-leírásnak, a járás-bizottság által megállapított (I—VI. sz. kimutatások) adataiból ezen utasítás szerint mindenik osztályozási vidékre nézve külön kiszámítandók a faárak, az erdei mellékhaszonvételek értéke, az erdőmivelési és ápolási költségek és az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt kiadások; a mely adatok azután a VII. sz. minta szerint mindenik osztályozási vidékre nézve külön készitendő, s a tiszta jövedelem kiszámításánál használandó kimutatásba vezetendők be.

A járás-leírás adatainak s az osztályozási vidékeknek megállapítása körül követendő eljárást a kataszteri földadó-bizottságok részére kiadott 1876. évi 232. számú „ügyviteli szabályrendelet“ 36—39. §§. szabályozzák.

Ha a járás-leírás adatai és az osztályozási vidékek meg lettek állapítva, az erdőbecslő feladata második részének megoldásához lát, a mely

B. RÉSZ.

A becslőjárás, illetőleg osztályozási vidék tiszta jövedelmi fokozatának felállítása.

1. FEJEZET.

Fogalom.

A járásonként, illetőleg osztályozási vidékenként minden művelési ágra nézve készítendő tisztajövedelmi fokozat tételei, vagy is a tiszta jövedelemre tényleges befolyással bíró gazdasági és értékesítési viszonyok különbségei szerint megállapított, azonban nyolcznál többre nem terjedhető minőségi osztályok, pénzértékben fejezik ki az illető minőségi osztály holdankénti tiszta jövedelmét. (1875. VII. t.-cz. 13. §.)

Az előbbieket szerint, az erdő összes tiszta jövedelmi fokozata sem tartalmazhat több mint nyolcz minőségi osztályt, a melyben a járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló összes erdei üzemmódok fanemek és termőhelyi jóságok tiszta jövedelmi osztályainak, benn kell foglalva lenniök. — Ez azonban nem zárja ki, sőt az osztályba sorozás könnyítése céljából szükséges, hogy az összes tiszta jövedelmi fokozat alapjául, egy részletes tisztajövedelmi fokozat szolgáljon, mely minden üzemmódra és fanemre nézve termőhelyi osztályonként külön tüntesse elő az erdők tiszta jövedelmét; csak arra kell figyelemmel lenni, hogy ezen részletes tiszta jövedelmi fokozat tételei együtt véve a megszabott nyolcz minőségi osztályt meg ne haladják.

2. FEJEZET.

Adatok gyűjtése a tiszta jövedelmi fokozat tételeinek megállapításához.

Az erdőbecslő feladata lévén a járásbizottság által átvizsgált s megállapított járásleírás adatai alapján, az erdők minőségi osztályainak és tiszta

jövedelmi fokozatának felállítása iránt javaslatot kidolgozni, — ennél fogva a járásban, illetőleg osztályozási vidéken található legjövedelmezőbb, legcsekélyebb jövedelmű, és a szükséges közbeeső jövedelmi osztályokat állapítja meg. (1875. VII. t.-cz. 38. §.)

Ezen feladat könnyítése és biztosabb elérése céljából azonban szükséges a járásban, illetőleg az osztályozási vidéken előforduló minden erdőnemre, vagyis fanem, üzem mód és termőhely szerint különböző erdőkre nézve, a részletes jövedelmi fokozatot, mely a jelen utasítás A. részének 7-ik fejezetéhez tartozó termési táblák szerint egy erdőnemre nézve legfeljebb öt osztályt foglalhat magában, kidolgozni. — Ezen részletes tiszta jövedelmi fokozat tételei képezik azon adatokat, melyekből az összetes tiszta jövedelmi fokozat összeállítandó.

Már a járásnak első beutazása és a járásleírás, nevezetesen a VIII. minta szerinti részletes erdőleírás készítése alkalmával kell hogy az erdőbecslő kiszemelje és előjegyzésbe vegye azon erdőket, melyek a tiszta jövedelmi fokozat egyes minőségi osztályait legélesebben jellegzik, s így az egyes erdőnemeknek az előforduló termőhelyeken leghatározottabb képét nyújtják. Nem lesz tehát az erdőbecslő ez irányban tájékozatlan, sőt midőn a tiszta jövedelmi fokozat felállításához lát, előre tudni fogja, hogy a járásban, illetőleg osztályozási vidéken előforduló erdőnemeknek és termőhelyi osztályoknak megfelelőleg, a helyszínén hány tiszta jövedelmi felvételt és számítást kellend tennie, és hogy az illető erdők hol fekszenek. — Így például, ha a járásban a következő erdőnemek fordulnának elő:

tölgyzálerdő III. és IV. termőhelyi osztály

bükkzálerdő II. és III. " "

jegenyefenyőerdő I., II., III. és IV. " "

tölgyasarjerdő III., IV. és V. " "

akkor legalább tizenegy felvételt kellend tenni, hogy a szükséges adatokat megszerezhesse.

Miután az erdőbecslő a járásában előforduló erdőnemek és termőhelyi jóságok minőségét leginkább kifejező erdőterületek száma és megválasztása iránt megállapodásra jutott, a felvételre kiszemelt erdőket oly sorrendben fogja bejárni, hogy ez a tervnélküli ide-oda utazás mellőzésével egymásután és minden idővesztegetés nélkül egy folytában történhessék.

A tiszta jövedelmi fokozat tételeinek kipuhatólása céljából kiszemelt

erdőrészek, melyek a később következő osztályba sorozásnál kijelölendő mintateretek közt is fognak szerepelni, egyenkint és részletesen, a következő módon lesznek felbecsülendők.

Mindenekelőtt a kiszemelt erdőrész bejárandó és ez alkalommal tüzetes szemle után megállapítandó:

- a) az üzemmód, a fanem, a forda;
- b) a termőhelyi jóság; t. i. a talaj, a fekvés és a klíma rövid jellegzése; a megfelelő fatermési táblának száma;
- c) a község neve, melynek határához, és a birtokos neve, kinek tulajdonához az illető erdőrész tartozik;
- d) a terület holdankénti fatermése.

Ha az erdőbecslő a szemmérték szerinti fatömegbecslésben kellő jártassággal nem bírna, vagy az erdőtulajdonos erdeinek fatermését tartalmazó megbízható termési táblákat, az erdőbecslő rendelkezésére nem bocsátana; akkor az erdőbecslő az illető erdőterület azon részében, mely záratra és növekvésre nézve leginkább megközelíti a közönséges gazdaság mellett elérhető szabályszerű állapotot, s egyszersmind az illető fanem vághatási koránál nem, vagy csak kevéssel fiatalabb: egy vagy több holdnyi, de egy holdnál nem kisebb próbatért fog kitűzni, és ennek fatömegét, kiszámlálás és a szokásos köbözés útján fogja meghatározni. — A holdankénti fatömeg osztva az állab korával, adja az átlagos évi növedéket, vagy is a fatermést. — Ez alkalommal megállapítandó, hogy a kipuhított fatermés hány százalékát teszi a tüzi dorongfa, hány százalékát a tüzi hasábfá, és hány százalékát az épület- és szerszámfa, továbbá az is, hogy a helyi viszonyok közt a rözse- és tusakfa, valamint a többi faválasztékok mindegyike, vagy csak némelyike értékesíthető? Miután pedig a tiszta jövedelem kiszámításánál a fatermésnek csak azon része szolgálhat alapul, mely tényleg értékesíthető, megállapítandó még a feldolgozási-, kéreg-, csusztatási és usztatási apadék is;

e) a nyers jövedelem. Ennek kiszámítása céljából az értékesítendő holdankénti fatermés minden egyes választéka, a járásbizottság által elfogadott faárjegyzékben (VII. minta) foglalt árakkal veendő számba és ehez hozzáadandók az illető erdőben előforduló erdei mellékhaszonvételeknek a járásbizottság által elfogadott (VII. minta) holdankénti értékei. — A fatermés és a mellékhaszonvételek értékének összege, adja a nyers jövedelmet;

f) az erdei költségek. Az erdő tiszta jövedelmének kinyomozásá-

nál számba vehető erdőművelési és ápolási költségek, valamint az erdészeti személyzet fizetésére szükséges kiadások, azon holdankénti tételekkel veendő fel, melyek a járásbizottság által lettek elfogadva és a VII. minta szerint készített kimutatásban fel lettek jegyezve;

g) a tiszta jövedelem. Ha a fentebbi módon kipuhatolt nyers jövedelemből az erdei költségek levonatnak, a különbség a tiszta jövedelmet adja; mely végül az 1875. VII. t.-cz. 38. §. 4-ik bekezdése szerint ki-kerekítendő.

Az a—g) pontok alatt most felsorolt adatok, már a helyszínén az erdőben, a IX. minta szerint, (melynek űrlapjait az erdőbecslők a kat. igazgatóságok útján veendő) jegyzendő fel, s azután egy külön e célra nyitott füzetbe téntával átírandók.

3. FEJEZET.

A gyűjtött tételeknek, tiszta jövedelmi fokozattá való összeállítása.

Ha a járásban, illetőleg osztályozási vidéken előforduló minden erdőnemnek, vagy is üzemmód, fanem és termőhelyi jóság szerint különböző erdőnek holdankénti tiszta jövedelme, az előbbieken adott utasítás szerint kinyomoztatott; akkor a tiszta jövedelmi fokozat felállításához nem kell egyéb, mint a nyert tiszta jövedelmi tételeket kellő összehasonlítás után, a törvény által megszabott nyolcz minőségi osztályba összevonni, és a végleg megállapított tételeket a X. minta szerinti űrlapra feljegyezni.

Megeshetik, hogy az előforduló erdőnemek különfélesége folytán, nyolcznál több tiszta jövedelmi osztály mutatkozik; miután azonban ezen számot túllépni nem szabad, nem marad egyéb hátra, mint azon tiszta jövedelmi tételeket, melyek egymástól kevésbé különböznek, összevonni, s azok körül a tiszta jövedelmi fokozat számára azon tételt megtartani, a melynek megfelelő erdők, a járás, illetőleg osztályozási vidék területén legnagyobb terjedelemben fordulnak elő.

Igy például ha a járás területén a következő tizenegy tiszta jövedelmi tétel nyomoztatott volna ki:

1. tölgyszálerdő	III. term. osztály	=	2 frt 60 kr,
2. " "	IV. " "	=	2 frt 30 kr,
3. bükkszálerdő	II. " "	=	— frt 35 kr,
4. " "	III. " "	=	— frt 25 kr,

5.	jegenyefenyőerdő	I.	term. osztály	=	1 frt 20 kr,
6.	"	II.	" "	=	1 frt — kr,
7.	"	III.	" "	=	— frt 50 kr,
8.	"	IV.	" "	=	— frt 30 kr,
9.	tölgysarjerdő	III.	" "	=	2 frt 25 kr,
10.	"	IV.	" "	=	1 frt 70 kr,
11.	"	V.	" "	=	— frt 95 kr.

Ezen tiszta jövedelmi tételek nagyságuk szerint felsorolva 260, 230, 225, 170, 120, 100, 95, 50, 35, 30, 25; ezek közül 230 és 225 összevonható, vagy is a kettő helyett csak 225 tartandó meg azért, mert a III. t. h. tölgysarjerdő sokkal nagyobb terjedelemben van, mint a IV. t. h. tölgyzálerdő, melynek tiszta jövedelme 230 kr, hasonlóképen a 100 és 95 összevonandó s a kettő közül a 100 tartandó meg, mert a II. t. h. jegenyefenyőerdő nagyobb területet foglal el, mint az V. t. h. tölgysarjerdő; továbbá összevonandók még a 30 és 25 krajczáros tételek, ez utóbbinak megtartásával, a mennyiben a III. t. h. bükszálerdő nagyobb terjedelemben fordul elő, mint a IV. t. h. jegenyefenyőerdő.

Ezen összevonások folytán a 230,95 és 30 krajczáros tételek mellőzve, az osztályok száma a szabályszerű nyolczra apadt, melyek a X. számú minta szerinti űrlap megfelelő rovataiba jegyezve, a teljes tiszta jövedelmi fokozatot képviselik.

Magától értetik, hogy ha valamely járásban, illetőleg osztályozási vidéken nyolcznál kevesebb számú erdőnem, s ennek megfelelőleg nyolcznál kevesebb tiszta jövedelmi tétel fordulna elő, a tiszta jövedelmi fokozat is nyolcznál kevesebb osztályt fog tartalmazni.

C. RÉSZ.

Az egyes erdőrészeteknek a megfelelő minőségi (tiszta jövedelmi) osztályokba való sorozása.

1. FEJEZET.

A mintaterek kijelölése és leírása.

Hogy a járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló erdőrészeteket, a tervezett tiszta jövedelmi fokozat egyes osztályaiba biztosabban lehessen sorozni, szükséges az egyes minőségi osztályok jellegét kitüntető

mintatereket oly számban kitűzni, hogy minden község határában, az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve. (1875. törvénycikk 14. §.)

A mintatereknek célja az, hogy az osztályba sorozás alkalmával, minden egyes erdőrészletet össze lehessen hasonlítani azon osztály mintájául szolgáló erdőrészszel, a melybe az illető erdőrészlet besoroztatni terveztetik.

M után azonban ezen összehasonlításnál sem az állab kora, sem pedig zárlatának jobb vagy rossz volta, hanem csak a fanem, üzemmód és a termőhelyi jószág mérvadó: következik, hogy a mintaterek kiválasztásánál csak az utóbbi három tényezőre, t. i. az üzemmódra, a fanemre és a termőhelyi jószágra kell tekintettel lenni.

Ehhez képest minden község területén legalább annyi mintatér jelendő ki, a hányféle külön üzemmód, fanem és termőhelyi osztály a község területén fekvő erdőkben tényleg előfordul.

A mintaterek nagysága, bizonyos terjedelemhez ugyan kötve nincsen, azonban egy kataszteri holdnál kisebbre az még sem veendő, hacsak a község határában fekvő erdőrészletek legnagyobbika sem birna ezen kiterjedéssel; mely esetben a mintául kijelölt erdőrészletek, tényleges kiterjedésükben képezendik a mintatereket is. Egyébként legcélszerűbb ott is, a hol sokkal nagyobb terjedelmű erdőrészletek fordulnak elő, ezek közül a kiválasztandókat egész terjedelmükben mintaterekül kijelölni, annál is inkább, mert az ezekben előforduló állabminőségi különbségek, inkább szemlélhetővé fogják tenni az illető osztály jellegét, mintha ezen erdőrészletből csak egy vagy több hold jelöltetnék ki. Ennélfogva mintaterekül rendszerint külön helyrajzi szám alatt álló egész erdőrészletek lesznek kijelölendők.

Mínthogy a mintaterek kijelölését a nélkül, hogy az erdőbecslő az illető község határában fekvő erdők minémüségét alaposan ismerné, helyesen eszközölni nem lehet, s mínthogy az erdőbecslő a járás beutazása és az ottani erdőgazdasági viszonyok leírása alkalmával, az illető erdőket tüzetesen tanulmányozta, önként következik, hogy az erdőbecslő a mintaterek kiszemelésének tényével már tisztában volt az iránt, hogy az illető község területén fekvő erdők hány osztályba esnek, mert ha czéltudatosan jelöl ki egy mintatért, tudnia kell, hogy mely erdőrészletek jellegzésére fog ez szolgálni, s így saját későbbi tájékozása végett egyidejűleg azt is feljegyezheti, hogy a kitűzött mintatér mely erdőrészletek jellegét hordja magán.

Ebből következőleg nemcsak czélszerű, hanem az osztálybasorozás munkájának gyorsítása végett szükséges is, hogy az erdőbecslő, midőn a község határában a mintatereket kijelöli, egyidejűleg feljegyezze azt is, hogy ezen mintaterek a község területén fekvő mely erdőrészek mintájául szolgálnak.

A mintaterek helyi fekvésük, állab és talajminőségük leírásával, a XI. minta szeréni jegyzékben kimutatandók.

2. FEJEZET.

Az erdőrészeknek a tervezett tiszta jövedelmi fokozat megfelelő osztályaiba való sorozása.

Az osztálybasorozás községről-községre, a községi bizottságnak (1875. t.-cz. 34. §.) és ha az illető földbirtokos jelen van, vagy magát képviselteti, ennek is meghallgatásával a helyszinén hajtandó végre. (1875. t.-cz. 39. §.)

E czélből a sorozás napja az egyes községeknek az erdőbecslő által előre tudtul adandó, és a községekben közhírré teendő, hogy az érdekelt birtokosok a sorozásnál jelen lehessenek.

A községi bizottság köteles a sorozásnál megjelenni s a szükséges felvilágosításokat a becslőknek megadni. (1875. t.-cz. 39. §.)

Az osztálybasorozás ténye abban áll, hogy a határban fekvő minden egyes erdőrészt nézve megállapittatik, hogy az minősége vagy tiszta jövedelme szerint, a mintaterek által képviselt, melyik osztályba tartozik.

Ezen megállapodás eredménye a XIII. minta szeréni kimutatás illető rovatába, betűvel beiratik.

Az osztálybasorozási kimutatás minden adóközségre nézve külön és előre elkészítendő úgy, hogy az osztálybasorozás alkalmával annak mindazon rovatái ki legyenek töltve, a melyekre nézve az erdőbecslő a szükséges adatokkal már előbbi felvételeiből rendelkezik.

Ezen osztálybasorozási kimutatás az erdőbecslő és a községi bizottság jelen volt tagjai által aláírandók.

Kétséget nem szenved, hogy az osztálybasorozás községenként közvetlenül a mintaterek kijelölése után is eszközölhető; mindazonáltal egyes esetek kivételével czélszerűbb lesz a tényleges osztályozást csak akkor kezdeni meg, ha az erdőbecslő a járás, illetőleg osztályozási vidék minden községében a mintatereket kijelölte, leírta és egyuttal az előleges osztályozást is esz-

közölte. Ezen utóbbi módnak előnye abban fekszik, hogy az erdőbecslő a mintaterék kijelölése és az erdőrészeknek előleges osztályozása alkalmával az egész járás, illetőleg osztályozási vidék erdeinek viszonyaival még jobban megismerkedvén; midőn a tényleges osztálybasorozáshoz lát, az összes erdőviszonyok élénk képét hordandja emlékezetében, s így szélesebb s az egész járás viszonyait egybefoglaló tapasztalatai és átnézete alapján, az erdőrészek osztálybasorozásánál biztosabban és helyesebben fog eljárhatni, mintha csak azon község erdészeti viszonya állana szeme előtt, melyben a mintatereket kitűzte s nyomban erre az osztálybasorozást foganatosítja. De még egy más előnye is van a jelzett eljárásnak, az t. i., hogy a járás összes községeiben eszközendő mintatér-kitűzések és előzetes osztályozások alkalmával e részt előforduló és később felismert hibák, könnyen helyrehozhatók és az erdőbecslő által kiigazíthatók; ellenben, ha a tényleges osztálybasorozás megtörtént és a kimutatás aláíratott, a netán más községekben tett tapasztalatok alapján, az előbbi osztályozásban felismert hibák, már az erdőbecslő által ki nem igazíthatók.

3. FEJEZET.

Az osztálybasorozásnál követendő szabályok.

Az erdők osztályba sorozásánál a következő szabályok tartandók szem előtt:

a) Az állabok tökéletes vagy tökéletlen volta figyelembe nem vehető, sőt ellenkezőleg az osztályba sorozandó erdőrészlet úgy tekintendő, mintha annak állabja a szabályszerű korfokozatban és oly tökéletes állapotban lenne, a mely közönséges és tartamos gazdálkodás mellett, rendesen kezelt erdők-nél, nagy átlagban elérhető.

b) Minden a kataszteri telekkönyvben külön helyrajzi szám alatt bejegyzett erdőrészlet, kiterjedésére való tekintet nélkül, rendszerint csak egészben s csak egy-egy osztályba sorozható.

Ha egy és ugyanazon helyrajzi szám alatt előforduló valamely erdőrészlet, oly lényeges termőhelyi különbségeket tartalmazna, hogy annak részei különféle minőségi osztályoknak felelőnek meg: ilyen erdőrészlet rendszerint még is csak egy és pedig egészben azon minőségi osztályba lesz sorozandó, a melyhez átlagosan számítandó tiszta jövedelme szerint legközelebb esik. Ily esetben az osztályozandó erdőnek, az erdőbirtokos által az erdőbecslő

rendelkezésre bocsátandó részletes állab leírásából veendő ki, hogy a kérdéses erdőrészletben előforduló minőségi különbségek mily tért foglalnak el; ha pedig az erdőbirtokos ilyen részletes állableírással nem rendelkeznek, akkor az erdőbecslő feladata lesz megítélni, hogy a kérdéses erdőrészlet egyes minőségi különbségei, az egész erdőrészletnek hány százalékait teszik. Az előforduló minőségi különbségek kiterjedésének egyik vagy másik uton megállapított arány számai azután, az illető osztályok tiszta jövedelmi tételeivel szorozandók; az eredmények összege az átlagos tiszta jövedelmet adja.

Például: ha egy és ugyanazon helyrajzi szám alatt iktatott erdőrészlet területének 70% -ka 1 frt 20 kr, 30% -ka pedig 50 kr holdankénti tiszta jövedelemnek felelne meg, akkor az átlagos tiszta jövedelem lenne $(120 \times 0.70 + 50 \times 0.30) = 99$ kr, vagyis kerek számban 1 frt.

Ezen eljárástól való eltérésnek kivételképen és az alábbi feltételek alatt csak akkor lehet helye, ha az illető, a kataszteri telekkönyben egy helyrajzi szám alatt iktatott erdőrészlet talajának egyik része, az erdőbecslő meggyőződése szerint, mezőgazdasági állandó használatra kétségen kívül alkalmas, másik része pedig feltétlen erdőtalaj, s ha ezen kívül a birtokos határozottan kívánja, hogy a szóban levő erdőrészlet a most jelzett minőségi különbségek terjedelméhez képest, alrészletekre felosztva, a megfelelő külön minőségi osztályokba tényleg be is soroztassék.

Mínthogy azonban ezen kívánságnak csak úgy lehet eleget tenni, ha az illető földrészlet a fenti minőségi különbségek szerint a természetben külön alrészletekre tényleg felosztatik, és ezen alrészletek valódi kiterjedése hiteles felmérés alapján pontosan kimutattatik; ezen munkálatokat pedig az állam sem nem eszközölheti, sem azok költségeit nem viselheti: a birtokos feladata leendő az illető erdőrészletet, az erdőbecslőnek előzetes beleegyezése és az 1875. VII. t.-cz. 39. §. c) pontjának szem előtt tartása mellett, a megjelölt minőségi különbségeknek megfelelő alrészletekre saját költségén felosztani, okleveles mérnök által felmérteni, a területeket kiszámíttatni és az egész munkálatot hatósági megvizsgálás útján rendszerint hitelesíttetni.

Ha ezen adatokat a birtokos, még a tényleges osztálybasorozás előtt az erdőbecslőnek átadja, ez a kérdéses erdőrészletet a megállapított alrészletek szerint, az osztálybasorozási kimutatásba felveszi, s a felosztás alapjául szolgáló hiteles térképet és térszámítást, a járásbizottsághoz benyújtandó munkálatához csatolja.

Az alrészletek, megkülönböztetés végett, a földrészlet helyrajzi számán kívül, törtszámalakban irandó kis betűkkel jelölendők meg.

c) A kataszt. telekkönyvben külön helyrajzi szám alatt iktatott oly erdőrészesletek, melyek az 1875. VII. t.-cz. 6. §-a szerint ideiglenes adómentesek, szintén sorozás alá esnek, azonban az osztálybasorozási kimutatásokban ilyen erdőrészesletek ezen megjegyzéssel: „18.... évtől bezárólag 18.... évig ideiglenesen adómentes“ látandók el, s ezen kívül a most nevezett kimutatás utolsó rovata, ezen részesletekre nézve üresen hagyandó.

d) Az erdőrészesleteknek a tervezett tiszta jövedelmi osztályokba való sorozásánál, tekintettel az előforduló fafajokra és üzem módra, első sorban a talaj termőképessége mérvadó; minthogy azonban a tiszta jövedelemre ezen kívül még a faválasztékok aránya, a faárak, a kezelési és mívelési költségek stb. is befolyással vannak: tüzetesen megfontolandó, hogy ezen tényezők a besorozandó erdőrészesletnél olyanok-e, mint a melyek a tiszta jövedelmi fokozat illető osztályának felállításánál átlagosan felvételtek, vagy pedig ezeknél előnyösebbek avagy hátrányosabbak.

Minden egyes erdőrészesletnek osztályba sorozásánál tehát föltétlenül szükséges, az ott található tényleges helyi tényezőket, azon átlagos tényezőkkel összehasonlítani, a melyek a tiszta jövedelmi fokozat illető osztályának megállapításánál felvételtek, s a melyek az ezen utasításhoz tartozó IX. sz. minta szerint készített tiszta jövedelmi számításokban részletesen fel vannak sorolva.

Ha ezen összehasonlításból kitűnnék, hogy a besorozandó erdőrészeslet kedvező fekvésénél, az épületfa magasabb százalékának értékesíthetésénél, a magasabb faáraknál, a kezelési és mívelési költségek kisebb voltánál vagy bármely előnyös körülményeknél fogva, holdanként nagyobb tiszta jövedelmet ad, mint a tiszta jövedelmi fokozat azon osztálya, melybe ezen erdőrészeslet termőhelyi jóságánál fogva tartoznék: akkor ezen erdőrészeslet a megfelelő magasabb tiszta jövedelmi osztályba sorozandó. Megfordítva, ha csekélyebb faárak, kisebb százalék épületfa-eladás, magas kezelési és mívelési költségek, vagy bármely hátrányos körülmény miatt, valamely erdőrészeslet kisebb tiszta jövedelmet ad, mint a melyet a tiszta jövedelmi fokozat azon osztálya mutat, a melybe a besorozandó erdőrészeslet termőhelyi jóságánál fogva tartoznék: akkor ezen erdőrészeslet a megfelelő alacsonyabb tiszta jövedelmi osztályba sorozandó.

e) Miután az 1875. VII. t.-cz. 16. §. f) értelmében a fatermés „a helyi viszonyok szerint állandóan értékesíthető fameny-

nyiségre“ való tekintettel veendő számba, az osztálybasorozásnál ezen tényező is, minden erdőrészletre nézve, megállapítandó.

Az erdőbecslő az iránt, hogy a tartós fatermés mely erdőkben értékesíthető teljesen vagy csak részben, már a járásleírás alkalmával szereztén magának általános tájékozást, az osztálybasorozásnál neki már azon helyzetben kell lennie, hogy minden egyes erdőrészletre nézve megállapíthassa a tartós fatermésnek a helyi viszonyok közt állandóan értékesíthető részét.

Ezen meghatározásnál a birtokosnak szó- vagy írásbeli bevallása nem mérvadó, hanem az erdőbecslő köteles, a helyi viszonyok szorgos tanulmányozása, a birtokos több évi számadásainak áttekintése vagy más célra vezető puhatolódzások alapján, a fatermés értékesítésének mértékére nézve magának közvetlen és biztos meggyőződést már előre szereztetni. És miután ezen kérdésnek eldöntése a jelen utasítás A. részének 7-ik fejezete szerint kizárólag a múlt évek eredményei alapján helytelen volna, a faértékesítésre befolyással bíró viszonyok jövőbeli alakulása is okszerű módon számba veendő. Így például az újabb időben épült, vagy most épülő, avagy rövid időn belül kiépítendő vasutak, vagy pedig ujon keletkezett iparvállalatok, a fatermés értékesítésének nagyobb lendületet adnak.

Előfordulhatnak oly esetek is, a hol a birtokos saját akaratjából, vagy mert az erdők kihasználásához szükséges befektetésektől tartózkodik, fatermését nem értékesíti, ámbár annak értékesítése, tekintettel a fanemre és az értékesebb választékokra, ha nem is a helyi fogyasztás, de távolabbi vidékekre való szállítás útján lehetséges volna. Ilyen és hasonló esetekben a fatermés természetesen úgy veendő fel, mint ha az tényleg értékesítették.

Tekintettel a fatermés értékesítési mértékének fontosságára, szükséges, hogy az erdőbecslő már a mintatereknek községenként való kijelölésénél és leírásánál, s az ezen alkalommal saját tájékozása céljából eszközözendő előleges osztályozásnál feljegyezze, a fakelendőség hiánya miatt esetleg szükségesnek látszó levonásokat a fatermésből; ezeket azonban a tényleges osztálybasorozásnál csak akkor alkalmazhatja, ha azokat az illető kataszt. igazgatóság előbb felülvizsgálta, helyesbitette és jóváhagyta.

Ennélfogva az erdőbecslő a XII. sz. minta szerint készítendő kimutatásba feljegyzi mindazon erdőrészleteket, a melyeknek fatermése nem egészben, hanem csak részben értékesíthető; leírván egyszersmind az értékesítési viszonyokat, feljegyzi azon utat és módot, a melyen a fatermés értékesíthető

részének megállapításához jutott. — A kataszt. igazgatóságához benyújtandó ezen kimutatást a kerületi erdőbecslési felügyelő szükség esetén a helyszínen megvizsgálja, és saját véleménye kíséretében a kataszt. igazgató elé terjeszti, a ki azt belátása szerint helyesbitve, az erdőbecslőnek a tényleges sorozás alkalmával való használat végett kiadja.

Miután a tényleges osztályozásnál első sorban minden erdőrészlet csak a fanemre, üzemmódra és a termőhelyi jóságra való tekintettel becsülendő meg; ha azon eset fordulna elő, hogy a termőhelyi jóságnak megfelelő fatermés, csak részben lenne értékesíthető: akkor az illető minőségi osztály tiszta jövedelmi tételének azon tényezői, melyek a fatermés értékét tartalmazzák, megfelelőleg leszállítandók s ennél fogva az illető erdőrészlet, a tiszta jövedelmi fokozatnak aránylag alacsonyabb osztályába lesz sorozandó, mint a melybe tartoznék, ha a fatermés nem részben, hanem egészen értékesíthető lenne.

4. FEJEZET.

Az osztályozási kivonat elkészítése.

Az osztálybasorozás eredményének könnyebb áttekintése végett, a községenkénti osztálybasorozási kimutatásokból (XIII. minta) az erdőbecslő járásonkint, illetőleg osztályozási vidékenkint a XIV. minta szerint, osztályozási kivonatokat készít, melyeknek végösszegei a tiszta jövedelmi osztályok mindegyikébe eső összes terület nagyságát mutatandják.

B e f e j e z é s.

Az erdőbecslők a jelen utasítás szerint készített összes munkálataikat, beleértve a járásbizottság által már tárgyalt és ettől visszkapott járásleirást is, minden itt előirt kimutatások melléklésével, és egy tartalomjegyzék kíséretében, az illető járásbizottság elé terjesztik. (1875 : VII. t.-cz. 39. §.)

Az egész munkálatnak egy másod példányát további, nevezetesen a bizottsági és felszólamlási tárgyalásoknál való használat végett, az erdőbecslő magánál tartandja és szorgosan megőrzendi.

Budapest, 1876. májushó 17.

Szell Kálmán,

m. k. pénzügyminister.

Körrendelet

valamennyi kataszteri igazgatósághoz.

„Erdőbecslési utasítás“ C. része III. fejezete b) pontjának módosítása tárgyában.

Az osztálybasorozásnál követendő egyenlő eljárás céljából, az 1876. évi 24.163. sz. alatt kiadott „Erdőbecslési utasítás“ *) C. részéhez tartozó III-ik fejezete b) pontjának egész szövege ezennel hatályon kívül helyezettvén, annak helyébe az 1879. 31.015. sz. a. kiadott általános, az erdőkre nézve is irányadó osztálybasorozási utasítás **) 15. §-nak megfelelőleg a következő szövegezés állapittatik meg:

„b) Minden a kataszteri telekkönyvben külön helyrajzi szám alatt bejegyzett egy holdig terjedő erdőrészlet, minőségére való tekintet nélkül, egészben és egy, még pedig azon osztályba sorozandó, melyhez térfogatának nagyobb részéhez mérten tartozik, vagy azon osztályba, mely az előforduló különböző minőségek átlagát megközelíti.

Ha egy és ugyanazon helyrajzi szám alatt előforduló, de egy holdnál nagyobb erdőrészlet oly lényeges termőhelyi különbségeket tartalmazna, hogy annak részei különféle minőségi osztályoknak felelnének meg, akkor az osztályozandó erdőnek, az erdőbirtokos által az erdőbecslő rendelkezésére bocsátandó részletes állableírásából veendő ki, hogy a kérdéses erdőrészben előforduló minőségi különbségek mily tért foglalnak el; ha a birtokos ily részletes állableírással nem rendelkeznék, akkor az erdőbecslő feladata lesz

*) Lásd a „Pénzügyi Közlöny“ 1876. évi folyamának 24. számát.

**) Lásd a „Pénzügyi Közlöny“ 1879. évi folyamának 38. számát.

megítélni, hogy a kérdéses erdőrészlet egyes minőségi különbségei az egész erdőrészletnek hány százalékait teszik.

Például: ha a 173. helyrajzi szám alatt iktatott erdőrészlet 480 holdnyi területének 70% -ka, a 2-ik, 30% -ka pedig a 4-ik tisztajövedelmi osztályba tartoznék, akkor a szóban lévő erdőrészlet területének, megkülönböztetés végett törtszám alakjában kis betűkkel jelölendő alrészletei lennének: $\frac{173}{a} = 336$ hold és $\frac{173}{b} = 144$ hold.“

Budapesten, 1880. januárhó 6-án.

Madarassy, s. k.

Statásteri igazgató

11: 850

295
1
szám.

ir: 9/2.

Ükintetes.

Róker Salmos kőr.
Hát. erdőbecslési felügye-
lő. úrnak.

További szabályszerű eljárás
vegett kiadatik.

Prassau 1880.
Február hó 4-én

1851
66
1966
Jancsó
Hát. igazgató

Körrendelet

valamennyi kataszteri igazgatósághoz.

A földadó szabályozásáról szóló 1875. VII. t.-cz. végrehajtása céljából 1876. évi 24.163. szám alatt kiadott erdőbecslési utasítás kiegészítése tárgyában.

Az erdőbecslési utasítás*) 7. fejezetében foglalt fatermési tábla a következő VI-ik (legrosszabb) termőhelyi osztálylyal egészítendő ki:

Üzem mód, fanem és forda	Átlagos fatermés év- és holdanként	
	VI.	
	legrosszabb	
	termőhelyen	
	köbláb	köbméter
S z á l e r d ő.		
Tölgyek és szelid gesztenye 120—180 éves forda	16	0.5
Bükk és gyertyán 90—140 " "	7	0.2
Lúcz- és jegenyefenyő 80—120 " "	13	0.4
Erdei-, fekete-, henye- és vörösfenyő 60—120 " "	10	0.3
Éger-, nyár- és nyirfa 40—80 " "	10	0.3
S a r j e r d ő.		
Tölgy, bükk, gyertyán 10—60 éves forda	13	0.4
Nyár, fűz, éger, nyír 15—40 " "	13	0.4

2. Az erdőbecslési utasítás 7-ik fejezetének ezen pontja: „Azon fatermések, melyek a termési táblákban ki vannak mutatva, magukba fog-

*) Lásd a „Pénzügyi Közlöny” 1876. évi 24. számát.

lajják a fatermés azon részét is, mely áterdőlés útján használtatik ki sat.“ (11. oldal. 2-ik bekezdés) a következő ponttal egészítendő ki:

„A hol az áterdőlési fahozam egyáltalában nem, vagy csak kivételesen használtatik és értékesítettik, ott a tapasztalat szerint meghatározandó áterdőlési hozam a tisztajövedelem számításánál a tartós fatermésből levonandó.“

3. Az erdőbecslési utasítás 12. fejezetének 2-ik kikezdése a következővel egészítendő ki:

„A hol az erdők kezelését vagy őrzését nem külön erdészeti, hanem saját teendői mellett más személyzet teljesíti, vagy a hol az erdészeti személyzet bizonyos nem az erdőkezeléshez tartozó teendőket is végez: ott az erdészeti kezelési költségek megállapításánál az illető személyzet járandóságai, de csak az erdőre aránylagosan eső részben veendő számításba.“

Budapesten, 1877. júniushó 14-én.

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz I. minta.)

..... katasztr. kerület. .... becslőjárás.

A fa-árak megállapítására

szolgáló

a d a t o k.

1851

/1866/

..... kataszt. kerület.

A fa-árak megállapítá-

A fa-árakat szolgáló uradaiom, erdőhivatal, pagony, város, község sat.		Fancem	Faválaszték	A köbmérték-egység		A fának tő-árai az						
neve	azon erdő területre, melyet a fancem elfoglal holdak			neve és méretei	tömör köbtartalma	1855	1856	1857	1858	1859	1860	
	holdak					köbláb	k r a j c z á r o k					
		Tölgyek	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									
		Bükk és gyertyán	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									
		Lúcz- és jege-nyo-fenyő	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									
		Erdel-, fekete- és vörös-fenyő	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									
		Éger- és nyírfa	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									
		Nyár- és fűzfa	Épület- és szerfa . Hasábfa . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa									

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz II. minta.)

..... kataszt. kerület. .... becslőjárás.

A fanemek középarányos tőárainak

k i s z á m i t á s a .

1851

/1866/

kataszt. kerület.

A fanemek középarányos

Fanemek	Választékok	A faárakat szolgáltató uradalmak,											
		OKen											
		illető erdő-területe	átlag tóár, tömör kőb-tőmerenként	terület és tóár	illető erdő-területe	átlag tóár, tömör kőb-tőmerenként	terület és tóár	illető erdő-területe	átlag tóár, tömör kőb-tőmerenként	terület és tóár	illető erdő-területe	átlag tóár, tömör kőb-tőmerenként	terület és tóár
hold	kraj-czár	szor-zata	hold	kraj-czár	szor-zata	hold	kraj-czár	szor-zata	hold	kraj-czár	szor-zata		
Tölgyfák	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												
			204										
Bükk- és gyertyánfa	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												
Lúcz- és jegénye-fenyő	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												
Erdői-, fekete- és vörös-fenyő	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												
Éger- és nyírfa	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												
Nyár- és fűzfa	Épület- és szerfa Hasábfá . . . . . Dorongfa . . . . . Rózsefa . . . . . Tusakfa												

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz III. minta.)

..... katasztr. kerület. .... becslőjárás.

Az erdei mellékhaszonvételek értékének

megállapítására szolgáló

a d a t o k.

1851

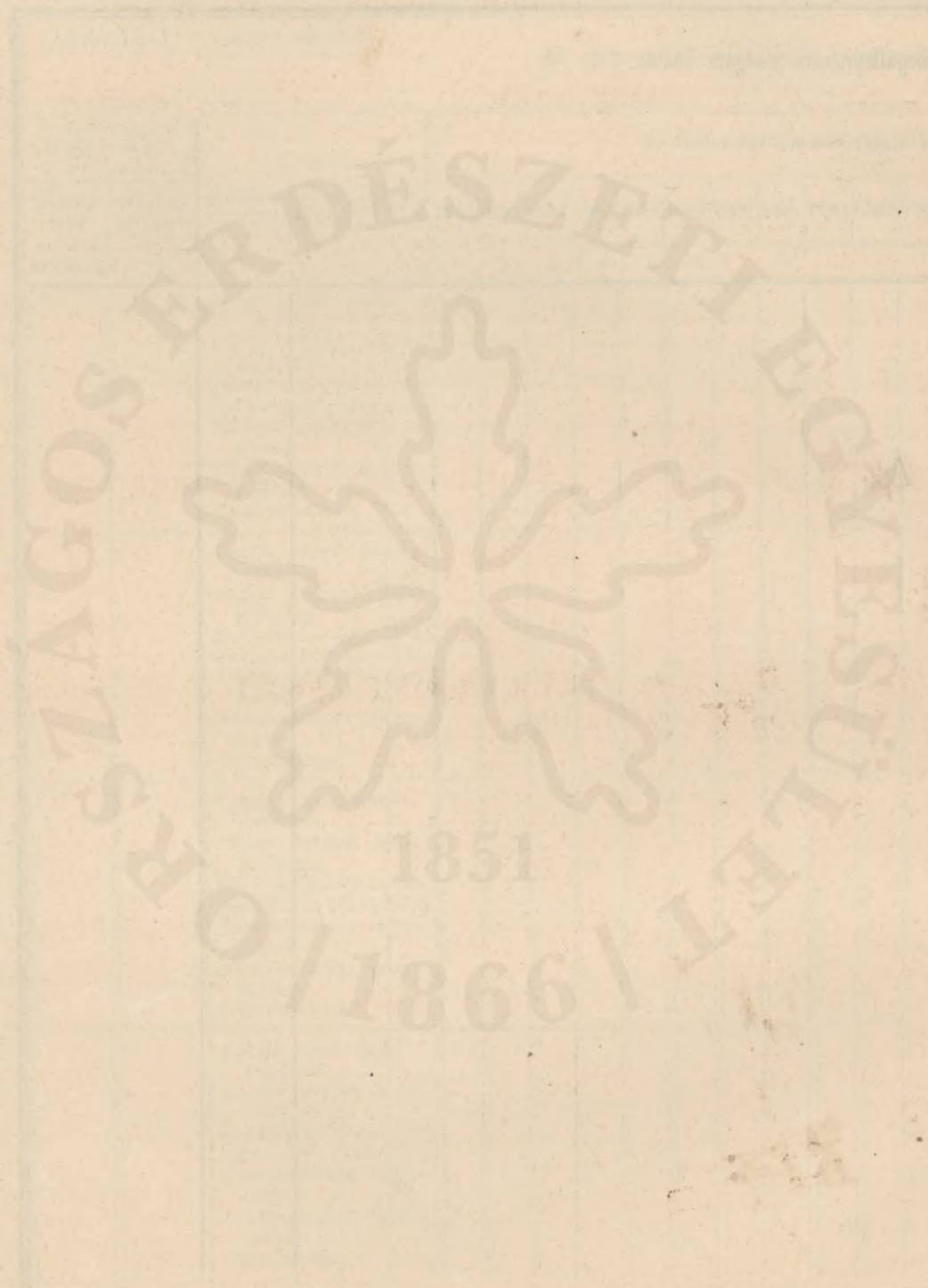
/1866/

kataszt. kerület.

Az erdei mellékhaszonvételek értékének

Az adatokat szolgáltató uradalom, erdőhivatal, pagony, város, község sat.		Az erdei mellékhaszonvételeknek megnevezése	Az erdei mellékhaszonvételekből										
			1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
			f o r i n t o k										
neve	illető erdőterülete	Legelő alant fekvő erdőkben											
	holdak	Legelő magasb hegyi erdőkben											
		Makkoltatás tölgyesekben											
		Makkoltatás bükkesekben											
		Kéreghasználat tölgyesekben											
		Kéreghasználat fenyvesekben											
		Gubacstermés											
		Legelő alant fekvő erdőkben											
		Legelő magasb hegyi erdőkben											
		Makkoltatás tölgyesekben											
		Makkoltatás bükkesekben											
		Kéreghasználat tölgyerdőkben											
		Kéreghasználat fenyvesekben											
		Gubacstermés											
		Legelő alant fekvő erdőkben											
		Legelő magasb hegyi erdőkben											
		Makkoltatás tölgyesekben											
		Makkoltatás bükkesekben											
		Kéreghasználat tölgyesekben											
		Kéreghasználat fenyvesekben											
		Gubacstermés											
		Legelő alant fekvő erdőkben											
		Legelő magasb hegyi erdőkben											
		Makkoltatás tölgyesekben											
		Makkoltatás bükkesekben											
		Kéreghasználat tölgyesekben											
		Kéreghasználat fenyvesekben											
		Gubacstermés											

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz IV. minta.)

.....kataszt. kerület. ....becslőjárás.

Az erdei mellékhaszonvételek középátlagos
értékének
kiszámítása.

1851

/1866/

Az erdei mellékhaszonvételek megnevezése	Az erdei mellékhaszonvételek értékét szolgálható uradalmak,											
	az illető erdő területe			az illető erdő területe			az illető erdő területe			az illető erdő területe		
	évi átlagérték holdanként	terület és érték	érték	évi átlagérték holdanként	terület és érték	érték	évi átlagérték holdanként	terület és érték	érték	évi átlagérték holdanként	terület és érték	érték
hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata	
Legelő, alatt fekvő erdőkben												
Legelő, magasb hegyi erdőkben												
Makkoltatás, tölgyesekben												
Makkoltatás, bükkesekben												
Kéreghasználat, tölgy-erdőkben												
Kéreghasználat, fenyves erdőkben												
Gubacstermés												

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz V. minta.)

..... kataszteri kerület. .... becslőjárás.

Az erdőművelési és ápolási költségek

megállapítására szolgáló

a d a t o k.

1851

/1866/

.....*kataszt. kerület.*

Az erdőmivélsési és ápolási költségek

Ü z e m m ó d	F a n e m	Az adatokat szolgáltató ura- dalom, erdőhivatal, pagony- város, község sat. n e v e	Az illető erdő- terület
			holdak
Szálerdő	Tölgyek :		Összeg .
	Bükk és a többi lombfák :		Összeg .
	Fenyők :		Összeg .
Sarjerdő	Tölgy, bükk, gyertyán :		Összeg .
	Nyár-, fűz-, éger-, nyirfa :		Összeg .

megállapítására szolgáló adatok.

..... becslőjárs.

Erdőmívelési és ápolási költségek:

1867	1868	1869	1870	1871	1872	összesen	évi átlaga	
							az egész területen	holdanként
f o r i n t							krajczár	

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VI. minta.)

..... kataszteri kerület. .... becslőjárás.

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt

évi kiadások.

1851

/1866/

..... *kataszt. kerület.***Az erdészeti személyzet fizeté-**Az adatokat szolgáltató uradalom, erdőhivatal, pagony, város,
község sat.

n e v e

erdőterülete
holdak

1851

/1866/

sére szükségelt évi kiadások.

..... *becslőjárás.*

A kezelő erdőszemélyzet fizetésére és járandóságaira szükségelt kiadások

1867	1868	1869	1870	1871	1872	összesen	é v i á t l a g a	
							az egész területen	holdanként
f o r i n t								krajczár

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VII. minta.)

kataszteri kerület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

F a - á r a k :

F a n e m e k	Tőárak tömör köbméterenként				
	épület- és szerfa	hasábfá	dorongfa	rózsefa	tusakfa
	k r a j c z á r o k				
Tölgyek					
Bükk- és gyertyánfa					
Lúcz- és jegenyefenyő					
Erdei- fekete- és vörös fenyő					
Éger- és nyírfa					
Nyár- és fűzfa					

Az erdei mellékhaszonvételek értéke.

A mellékhaszonvételek megnevezése	Évi közép érték holdanként
	krajczárok
Legelő, alant fekvő erdőkben	
Legelő, magasb hegyi erdőkben	
Makkoltatás tölgyesekben	
Makkoltatás bükkesekben	
Kéreghasználat tölgyerdőkben	
Kéreghasználat fenyvesekben	
Gubacstermés	

Erdőmivvelési és ápolási költségek.

	S z á l e r d ő			S a r j e r d ő	
	tölgyek	bükk- és a többi lombfák	fenyők	tölgy, bükk, gyertyán	nyár, fűz, éger, nyír
	k r a j c z á r o k				
Évenként és holdanként					

Az erdészeti személyzet fizetésére szükséges kiadások.

Évenként és holdanként	Krajczárok
----------------------------------	------------

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VIII. minta.)

..... katasztr. kerület. .... becslőjárás.

Az erdők részletes leírása.

1851

/1866/

..... kataszteri kerület.

Az erdők rész-

Az erdő-birtok-része- tek helyrajzi száma	A község		A község területén			
	n e v e	egész erdő területe	tulajdonosának n e v e	területe	uralkodó faneimeinek	
		kat. hold			megnevezése	terje- delmők aránya
						kat. hold

letes leírása.

..... becslőjárás.

f e k v ő e r d ő b i r t o k

üzem módja és fordája	termőhe- lyi jósága a termési tábla szerint osztály	fater- mésé- nek ér- tékesít- hető része %	értékesíthető faválasz- tékainak		mellékhaszonvételeink		
			megnevezése	aránya	n e v e	jelentősége	
				%			

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz IX. minta.)

kataszteri kerület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

Egy kataszt. hold erdőnek tiszta jövedelme.

Üzem mód: .....

Fanem: .....

Forda: .....

Termőhelyi jóság, (osztály): .....

A mintatér talaja: .....

„ „ fekvése: .....

„ „ klimája: .....

A község neve: .....

melynek határához, ...

A birtokos neve: .....

melynek tulajdonához a mintatér tartozik.

Fatermés

a ..... termési tábla szerint:

tönk és dorongfa ..... t. kbm.,

ehez .....^o/_o rőzsefa ..... ”

„ .....^o/_o tusakfa ..... ”

Összesen ..... t. kbm.,

levonva a feldolgozási, kéreg, csuszatási és usztatási apadékra .....^o/_o-kot ..... ”

marad értékesítendő fatermés ..... t. kbm.

Nyers jövedelem.

..... ^o / _o épület és szerszámfa	t. kbm.	.....	krjával =	.....	frt	.....	kr.
..... ^o / _o hasábfá	”	.....	” =	.....	”	.....	”
..... ^o / _o dorongfa	”	.....	” =	.....	”	.....	”
..... ^o / _o rőzsefa	”	.....	” =	.....	”	.....	”
..... ^o / _o tusakfa	”	.....	” =	.....	”	.....	”
Legeltetés					”		”
Makkoltatás					”		”
Kéreghasználat					”		”
Gubacstermés					”		”
Összesen	t. kbm.				.....	frt	.....
							.....

Költségek.

Erdőművelésre és ápolásra	.....	frt	.....	kr.
Erdészeti személyzet fizetésére	.....	”	.....	”
Összesen	.....	frt	.....	kr.
Marad tiszta jövedelem	.....	frt	.....	kr.
		Kikerekítve	.....	kr.

(Kataszt. erdőbecslési utasításhoz X. minta.)

kataszteri kerület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

Az erdők tiszta jövedelmi fokozata.

Ü z e m m ó d és f a n e m	Részletes fokozat					Ö s s z e t e s f o k o z a t							
	I	II	III	IV	V	1	2	3	4	5	6	7	8
	termőhelyi jóság					tiszta jövedelmi osztály							
	k r a j c z á r o k												
Szálerdő.						77							
Tölgyek													
Bükk és gyertyán			70	40	16								
Lúcz- és jegenyefenyő		70	40										
Erdei-, fekete- és vörös fenyő				40									
Éger- és nyárfa													
Sarjerdő.													
Tölgy, bükk, gyertyán													
Nyár, fűz, éger nyír													
Együtt						70	40	25	16	10	6	4	2

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XI. minta.)

..... kataszteri kerület. .... becslőjárás.
..... osztályozási vidék.

Az erdei mintaterek
k i m u t a t á s a .

1851

/1866/

.....
 kataszteri kerület.

Az erdei mintaterék

Folyó szám	A k ö z s é g neve	Tiszta jövedelmi osztály	A m i n t a t é r r é s z -		
			az erdőhely neve, helyrajzi száma, tér- tartalma	üzemmód és forda	f a n e m és elegyarány
-	-	~~IV~~ 16	- - -	Szalárdó	Bükk
-	-	I	- - -	- - -	Lőr-Ly.
			1851		
			1866		

kimutatása.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

l e t e s l e i r á s a

termő- helyi jó- ság osztály	a talaj neme, mélysége, termékeny- sége, nedvességi foka sat.	a hely fekvése a világrészek felé, és hajlási szöge	a k l i m a minősége	A tulajdonos neve és lakása	A szomszédok megnevezése
~~IV~~ 16					
~~III~~ 70					
			1851		
			/1866		

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XII. minta.)

..... kataszteri kerület. .... becslőjárás.

..... osztályozási vidék.

K i m u t a t á s a

azon erdőknek, melyek fatermése csak részben értékesíthető.

1851

/1866/

..... *kataszt. kerület.*

Kimutatása azon erdőknek, melyek

A község	A dűlő	Az erdő birtokrészlet					
n e v e	hely- rajzi száma	területe		üzem módja	faeme	évi fatermése	
		hold	☐ öl			holdan- ként	összesen

fatermése csak részben értékesíthető.

*becslőjárás.**osztályozási vidék.*

A birtokos			Az évi fatermés értékesíthető része		Az értékesítést gátló okok, továbbá azon utnak és módnak megjelölése, a melyen a fatermés értékesíthető része megállapított
neve	lakása	házszáma	százalék	köbméter	

Magyarországi Erdészeti Társaság
Erdészeti és Mezőgazdasági Lap
1866. évi 12. szám

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XIII. minta.)

..... kataszt. kerület. .... becslőjárás.

..... osztályozási vidék. .... adóközség.

Az erdők osztályba sorozásának

k i m u t a t á s a.

1851

/1866/

kataszt. kerület.

becslőjárás.

Az erdők osztályba

A dűlő neve	Az erdő - birtokrészlet				A birt-
	hely- rajzi száma	területe	üzemmódja	fanemei	neve

sorozásának kimutatása.

osztályozási vidék.

adóköztség.

t o k o s		O s z t á l y o z á s				Összes tisztá jöve- delem a végleg megállapított osztá- lyozás szerint	
l a k á s a	ház- száma	az erdőbeeslő által javasolt		a vizsgálat folytán meg- állapított		forint	kr
		osztály	holdanként tisztá jöved.	osztály	holdanként tisztá jöved.		
			krajczár		krajczár		

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XIV. minta.)

..... kataszteri kerület. .... becslőjárás.

..... osztályozási vidék.

Osztályozási kivonat.

1851

/1866/

Osztályozási

kataszteri kerület.

Folyó szám	A község neve	I. osztály		II. osztály		III. osztály	
		..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel	
		terület		terület		terület	
		hold	☐ öl	hold	☐ öl	hold	☐ öl
	Oldal .						

kivonat.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

IV. osztály		V. osztály		VI. osztály		VII. osztály		VIII. osztály	
..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel		..... krajczár tisza jövedelemmel	
t e r ü l e t		t e r ü l e t		t e r ü l e t		t e r ü l e t		t e r ü l e t	
hold	☐ öl	hold	☐ öl	hold	☐ öl	hold	☐ öl	hold	☐ öl

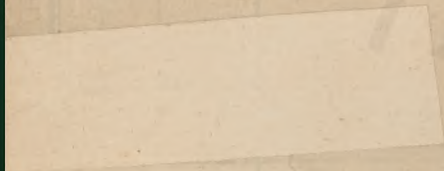
© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2022. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/127/2022.

1851

1851

1851

1866

Ügyrendtartás

a kataszteri erdőbecslési felügyelők és erdőbecslők számára.

(Kiadott 1876. évi 34217. sz. a.)

I. Munkálkodási terv.

Mielőtt az erdőbecslő a folyó évi 24163. sz. a. kiadott erdőbecslési utasításban foglalt feladatának megoldásához látna, szükséges, hogy az általa végzendő összes munkát sorrend és idő szerint, tekintettel a helyi viszonyokra úgy ossza be, hogy egyrészt a járás beutazása alkalmával mindazon teendőket, a melyek egy alkalommal és egy helyen végezhetők egybefoglalja, s így a czéltalan utazások mellőzése folytán megtakarított időt, a munkákat gyorsabb befejezésére fordíthassa; másrészt, hogy a munka különböző részeinek elkészítésére, azok fontosságához és lényeges voltához mérve, a föltétlenül szükséges legrövidebb idő szabassék ki.

A dolog természetében fekszik, hogy az előre megállapított munkaterv különösen az időre nézve, a tüzetesebben felismerendő helyi viszonyok, a véletlen akadályok és a beállható kedvezőtlen időjárás folytán, némely részeiben változni fog; de ezt előre látva úgy kell a munkatervet összeállítani, hogy a valószínűleg bekövetkezendő akadályok, nevezetesen a rossz időjárás, a munka előhaladására általában véve hátráltatólag még se hassanak. Ezt pedig úgy lehetend elérni, ha az irodai és szobai munkáknak végzésére és a gyűjtött adatok feldolgozására a mennyire lehetséges csak az esti órák és azon napok használatnak fel, a melyeken az erdőbecslő a szabadban nem dolgozhatik.

Ha az erdőbecslő az észszerűen felállított munkaterv szerint eljárva, a kedvező időjárást mindig a szabadban való működésre és az adatok gyűjtésére, a kedvezőtlen napokat pedig a gyűjtött adatoknak feldolgozására for-

ditandja, s ha az állam által fizetett minden idejét megfeszített tevékenység mellett és ernyedetlen buzgalommal fontos feladatának szentelendi, az egész munkának helyes és a kellő időben való bevégezése biztosítva leend.

Az erdőbecslési felügyelőnek feladata a munkaterveket, az illető erdőbecslővel tüzetes tárgyalás alá venni, megbirálni, szükség szerint módosítani és jóváhagyni. Az így megállapított munkatervtől az erdőbecslő csak fontosabb okok miatt térhet el; erről azonban köteles az erdőbecslési felügyelőnek a legközelebbi találkozás alkalmával, eljárásának indokolása mellett, szóbeli jelentést tenni.

II. Foglalkozási napló.

Minden erdőbecslési felügyelő és erdőbecslő köteles foglalkozási naplót vezetni, melybe minden napon a tetteleg végzett munka és a tett intézkedés röviden, de pontosan és hűven feljegyzendő, s amennyiben hivatalos levelezés is előfordult, saját iktatókönyvének erre vonatkozó folyó száma is idézendő.

Az erdőbecslési felügyelő naplóját a kataszteri igazgató, az erdőbecslő naplóját, az erdőbecslési felügyelő mindannyiszor ahányszor csak alkalma van átvizsgálja, láttamozza és a netalán szükséges észrevételekkel ellátja.

A foglalkozási naplók minden hó végén lezárandók és a következő hónap 5-ik napjáig a kataszteri igazgatóságnak átküldendők, mely azokat a kataszteri igazgató és illetőleg az erdőbecslési felügyelő által történt látta-mozás után legkésőbb ugyanazon hó 15-ik napjáig a pénzügyministeriumhoz eredetiben felterjeszti.

Ha a foglalkozási naplóban a tényállással meg nem egyező, nem tévedésből származó, hanem a szándékos elferdítés gyanuját magán viselő feljegyzések találatnának, ez súlyos vétségnek tekintendő, s első esetben 25 forintos pénzbírsággal, ismétlés esetében pedig a szolgálatból való elbocsátással büntetendő.

Ugyanazért a naplóban vakarásokat tenni nem szabad, és ha törlések szükségesek, ezek csak egy egyszerű vonallal, és úgy eszközözendők, hogy a kitörült írást olvasni lehessen.

A foglalkozási naplókhoz ugyanazon nyomtatványok használandók, melyek a földadósabályozásnál működő mérnöki személyzet számára D. 32 jegyzettel ellátva kiadattak, s a melyekből a szükséges mennyiséggel az erdőbecslési felügyelők és erdőbecslők a kataszteri igazgatóság által látandók el.

III. Az erdőbecslési munkálatok előhaladását előtüntető kimutatások.

Az erdőbecslési munkálatok előhaladásáról tartozik minden erdőbecslő az idecsatolt két rendbeli minta szerint pontos kimutatást vezetni.

Az egyik minta vonatkozik a járások erdőgazdasági leírásának előhaladására, melyben a munka-egységeket, az erdőbecslési utasítás A) részének fejezetei és az ezen részhez tartozó kimutatások egyenként képezik: a második minta pedig az erdőbecslési utasítás B) és C) részeiben foglalt munkálatok előhaladásáról szól.

Ezen munkaelőhaladási kimutatások minden hónap utolsó napján lezárandók, s legkésőbb a következő hó nap 5-ik napjáig a kataszteri igazgatóság-hoz beküldendők.

A beérkezett munkakimutatásokat az igazgatóság az erdőbecslési felügyelő által megvizsgáltatja; ez utóbbi, netaláni megjegyzéseit közvetlenül az illető és általa is aláírandó kimutatásokra reá írja.

A kataszteri igazgatóság ezen kimutatásokat legkésőbb minden hó 15-ik napjáig az erdőbecslők munkásságára vonatkozó észrevételeit és a munkálatok megfelelő és gyors előmozdítására irányzott intézkedéseit vagy javaslatait tartalmazó jelentés kíséretében, minden összevonás nélkül eredetiben a pénzügyminisztériumhoz felterjeszti.

Ezen jelentésekhez az erdőbecslési felügyelőknek a hó folytán tett jelentései is csatolandók.

Ha a kimutatások a kitűzött napig az igazgatósághoz be nem érkeznek, utóbbi a késedelmes erdőbecslőkre 5 frtnyi és ismétlés esetén 10 frtnyi rendbirságot ró; és már minden hó 6-án az illető adóhivatalt utasítja, hogy ezen bírságot az illető erdőbecslőtől a jövő havi illetményének kifizetése alkalmával vonja le, és a földadószabályozási alap javára számolja el.

IV. Iroda.

Az erdőbecslő állandó hivatalos irodát a számára kijelölt munkakörön belül fekvő és postaállomással bíró azon községben köteles tartani, mely neki a kataszteri igazgatóság által lakhelyül kitűzetett.

Midőn az erdőbecslő lakhelyétől távol működik, köteles úgy intézkedni, hogy a hozzá intézett és állandó lakhelyére érkező hivatalos levelek, rendesen és késedelem nélkül utánna küldessenek.

Az irodarend szabályai szerint a hivatalos levelezésekről minden erdőbecslő köteles vezetni:

a) iktató könyvet, melybe a beérkezési, illetőleg ha az erdőbecslő kezdeményezi, az iktatási időszertint folyó számokkal ellátott ügyiratok, kelte, tartalmának és elintézésének rövid kivonata és az elküldés ideje pontosan feljegyzendők;

b) mutató könyvet (index), melybe az ügyiratok tárgy és név szerint könnyebb fellelhetés végett betürendes sorban jegyeztetnek fel;

c) posta-könyvet, melybe a postára adott levelek száma és czime jegyzendő be, s a melyben az illető postahivatal egyszersmind az átvételt aláírásával elismeri;

d) leltárt, a mely két részre oszlik, az egyikbe feljegyzendők a hivatalos használatra az igazgatóság által kiszolgáltandó következő tárgyak:

1) a földadószabályozásról szóló 1875. évi VII-ik t.-czikk;

2) az 1876. évi 24163. sz. a. kiadott erdőbecslési utasítás;

3) azon megyék térképei, melyekre az illető erdőbecslő munkaköre kiterjed;

4) azon községek járásonkénti kimutatása, melyek az illető munkakörbe esnek;

5) a munkakörhöz tartozó járások erdeinek községenként és birtokrészletek szerinti kimutatása, mely az illető telekkönyvek kivonatos hű másolatát képezi;

6) az 1875. évi 35866. sz. a. kiadott szabályzat, a kat. költségek megszabása, utalványozása és elszámolása iránt;

7) az 1875. évi 29.294. sz. a. a földadókataszteri munkálatoknak, a tényleges állapot szerinti kiigazítása tárgyában kiadott körrendelet és utasítás;

8) az 1876. évi 232. sz. a. a kataszteri földadóbizottságok részére kiadott ügyviteli szabályrendelet;

továbbá minden ezután megjelenő az erdőbecslőket illető általános rendelet;

9) a jelen ügyrendtartás és

10) végül a hivatalos pecsét.

A leltár második részébe az erdőbecslési munkálatokhoz, valamint az irodai kezeléshez szükséges, a kataszteri igazgatóságtól nyugta és ellennyugta mellett kapott nyomtatványok jegyzendők fel.

Minden erdőbecslő tartozik irodáját a legnagyobb rendben tartani, az iktatókönyvet, az indexet és leltárt úgy vezetni, hogy abban egy napi hátra-
maradás se álljon be.

Az ügyiratok folyó szám szerint csomagolva, s egyáltalában minden hivatalos eszköz, könyv, térkép, nyomtatvány, a gyűjtött adatok s a t. kivétel nélkül zár alatt tartandók, s minden sérüléstől vagy csonkítástól szorgosan megóvándók. Minden a hivatalos eszközökben és iratokban hanyagságból vagy vigyázatlanságból támadható hiányokért és az abból származható károkért az erdőbecslő személyesen felelős és kártérítéssel tartozik.

Az iktató-, mutató- és postakönyvhöz, valamint a leltárhoz szükséges nyomtatványokat az erdőbecslő a kataszteri igazgatóságtól kéri ki.

Miután az erdőbecslők idejöknek legnagyobb részét állandó lakhelyüktől távol, a járások különböző részeiben adatok gyűjtésével, tiszta jövedelmi felvételekkel sat. elfoglalva kell hogy töltsék; nehogy ezen idő alatt a hivatalos levelezések és az irodai munkák hátramaradást szenvedjenek, szükséges, hogy az erdőbecslők irodáiknak e célra nélkülözhetlen részét mindenüvé magukkal vigyék, s a hivatalos levelezéseket mindig ott teljesítsék, a hol az illető ügyirat őket találta, a mi annál is inkább teljesíthető, mert az iktató-, mutató- és postakönyvön, meg a hivatalos pecséten kívül még csak a különben sem nagy ügyirat-csomag képezi a szorosabb értelemben vett irodai eszközök azon részét, melyet az erdőbecslő magával vinni kénytelen.

Különösen kötelességévé tétetik az erdőbecslőnek, hogy a járások és az ezekben fekvő erdők bejárása alkalmával adatok szolgáltatása végett vagy bármi tárgyban szükségkép felmerülő felszólításokat, megkereséseket nyomban azon helyről, a hol akkor tartózkodik, és mindég írásban intézze az illető hatóságokhoz, birtokosokhoz, hivatalokhoz sat., ez által ki lesz kerülve, hogy az ilyen felszólítások egy időre összehalmozódjanak, és el lesz érve, hogy a kellő időben tett megkereséseknek teljesítésére és az egymás után beérkező adatok feldolgozására több idő nyeretik, az iratok közvetlen kézbesítése pedig könnyebb és biztosabb lesz.

De, mert az erdőbecslő többnyire állandó lakhelyétől távol lesz, szükséges, hogy a hatóságokhoz és felekhez intézendő iratokban mindig azt is határozottan megmondja, hogy a felelet hová küldendő.

Magától értetik, hogy a munka megkezdése előtt az általános adatok beszerzése végett szükséges megkeresések előre és egyszerre, nem pedig csak akkor intézendők az illetőkhöz, midőn azok birtokát az erdőbecslő beutazza.

V. Felügyelet.

A kataszteri erdőbecslési munkálatok és az erdőbecslők működése fölötti felügyeletet és ellenőrzést közvetlenül, vagy az erdőbecslési felügyelő által, a kataszteri igazgató gyakorolja.

Az erdőbecslési felügyelő legfőbb kötelessége a törvény, az utasítás és a szabályrendeletek értelmében, az erdőbecslők működését nem csak a legszigorúbban ellenőrizni, hanem egyszersmind azokat minden alkalommal és minden irányban oktatással, tanácsal, sőt a hol szükséges, tényleges közreműködéssel is hathatósan istápolni.

Az erdőbecslési felügyelő köteles a kerületében működő erdőbecslők mindegyikét azok száma szerint havonként legalább egyszer, akkori működésük helyén felkeresni, s itt lehetőbb annak irodavezetését, azután munkakimutatásait, az általa gyűjtött adatokat, az ezek alapján szerkesztett leírásokat és összeállított kimutatásokat részletesen megvizsgálni, s ez alkalommal mindent, a mi a végzett és még végzendő munkára vonatkozhatik, vele tüzetesen megbeszélni, azután a gyűjtött adatok minőségéről és az erdőbecslő eddigi eljárásának helyességéről a helyszínén meggyőződni.

Ez alkalommal az erdőbecslési felügyelő biztos meggyőződést szerzend magának az erdőbecslő képességéről, szorgalmáról és az erdőbecslési utasítás teljes elsajátításáról és egyáltalában arról, hogy képes lesz-e az erdőbecslő a reá bízott fontos feladatnak minden tekintetben úgy megfelelni, hogy bárminemű fogyatkozása folytán a munka sikeres és kellő időben való befejezése kockáztatva ne legyen.

Miután az erdőbecslési felügyelő az erdőbecslő által elkövetett és kellő időben fel nem jelentett és helyre nem hozott minden tévedésért, hibáért, mulasztásért, hátramaradásért és az ebből eredő kárért második sorban személyesen felelős, már saját érdekében is kötelességének kell hogy tartsa, az igazgatósághoz intézendő jelentéseiben minden elfogultság nélkül és teljes nyíltsággal, az erdőbecslők egyéni képessége, szorgalma, megbízhatósága és a felől nyilatkozni, hogy képeseknek tartja-e azokat arra, hogy a reájok

bizott feladatnak a várakozáshoz képest megfelelhetnek vagy nem; utóbbi esetben az illető erdőbecslőknek azonnali felmentése hozandó javaslatba.

A munka folyama alatt némely erdőbecslési munkakörben a teendők mennyisége oly mérveket ölthet, hogy azoknak az erdőbecslő kellő képesség és kifogástalan szorgalom mellett sem felelhet meg teljesen a kívánt időre. Ily esetben az erdőbecslési felügyelő közvetlen és tényleges közreműködésével kell hogy segítsen, s e célból egyéb teendőit úgy osztja be, hogy megketőztetett működés mellett a felügyelet se szenvedjen.

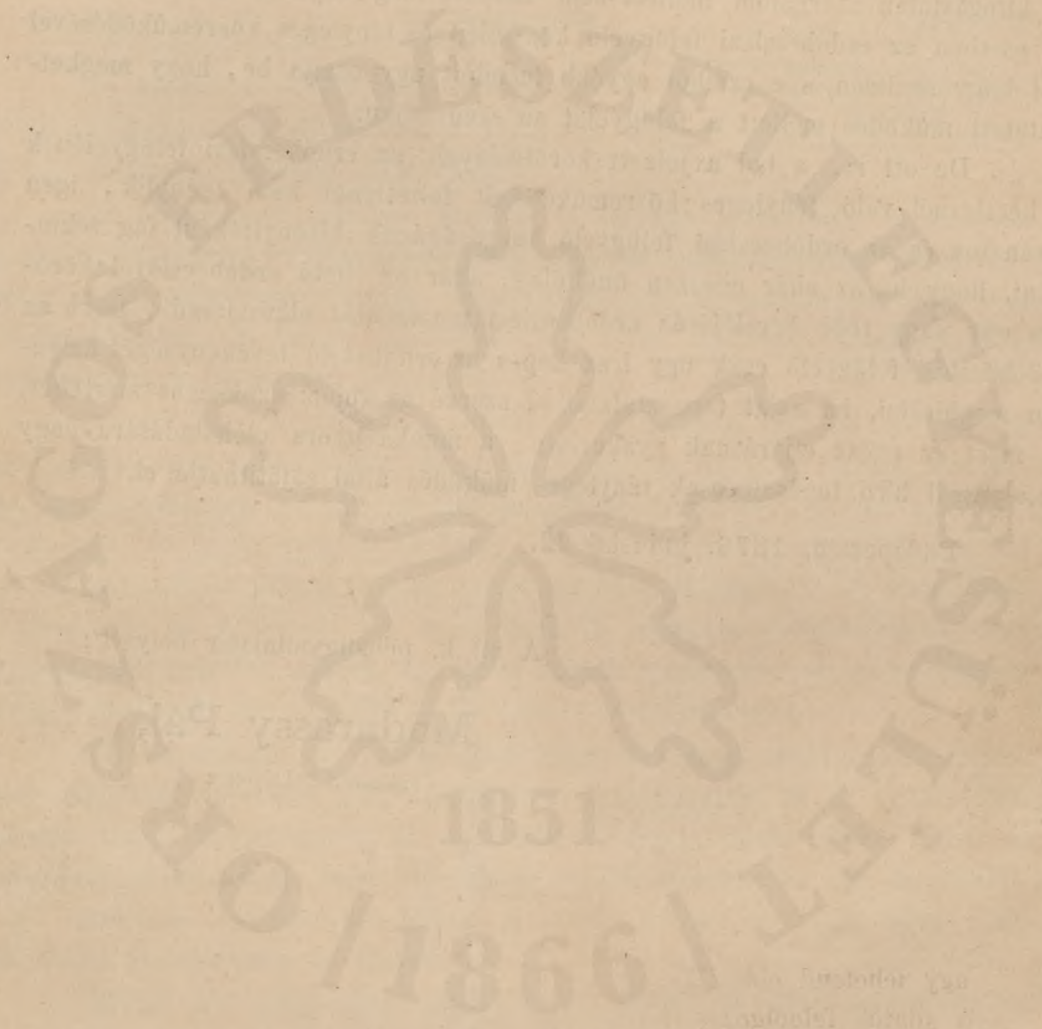
De ott is, a hol a jelzett körülmények az erdőbecslési felügyelőnek a becslésnél való tényleges közreműködését föltétlenül nem igénylik, igen kívánatos és az erdőbecslési felügyelő buzgóságának bizonyítékául fog tekintetni, hogy ha az akár egészen önállólag, akár az illető erdőbecslővel közösen egy vagy több becslőjárás erdőbecslési munkálatát elkészítendi, mert az erdőbecslési felügyelő csak úgy lesz képes az erdőbecslő tevékenységét helyesen megbírálni, ha saját tapasztalataiból szerzé az ahhoz szükséges mértéket, és mert az egész eljárásnak gyakorlati, a munka gyors előhaladására nagy befolyással bíró fogásait csak tényleges működés által sajátíthatja el.

Budapesten, 1876. juliushó 22.

A m. k. pénzügyminister helyett:

Madarassy Pál,

államtitkár-helyettes.

Utasítás

a földadó szabályozásáról szóló 1875. VII. t.-cz. 39. §-ában foglalt, a földrésztetek osztályba sorozását tárgyazó rendeletek végrehajtása iránt.

(Kiadatott 1879. évi 31.015. szám alatt.)

1. §.

A földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvényczikk 39. §-a rendeletei szerint az egyes földrésztetek a talajminőségüknek s egyéb tulajdonságaiknak megfelelő minőségi osztályokba sorozandók, mihelyt ezen törvény 38. §-a és az annak végrehajtása tárgyában 1876. évi május 17-én 24.163. és 1877. évi április 18-án 11.669. számok alatt kibocsátott pénzügyministeri utasítások*) értelmében a minőségi osztályok és tisztajövedelmi fokozatok felállítása iránti javaslat elkészült.

Az e részben szükséges intézkedések és követendő eljárás szabályozása czéljából a jelen utasítás bocsátatik ki, mely alaki és anyagi rendeleteiben a fentidézett utasításokra támaszkodik s azoknak folytatását képezi.

2. §.

Az egyes földrészteteknek osztályba sorozása a kir. becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő és a választott járásbecslő, esetleg helyettese által együttesen végrehajtandó. E czélra a kir. becslőbiztos a választott járásbecslőt ajánlott levélben a sorozás megkezdésére kitűzött napra és helyre meghívja s egyuttal felszólítja, hogy akadályoztatása esetében erről a választott helyettes becslőt, a meghívó levél csatolása mellett, a végett értesitse, hogy ezen meghívásnak helyette megfeleljen.

*) Lásd a „Pénzügyi Közlöny“ 1876. évi 24-ik számát és 1877. évi 18-ik számát.

Ha azonban a választott járásbecslő vagy helyettese a kitűzött napon és helyen meg nem jelent, az 1875. VII. t.-cz. 36. §-a értelmében az osztályba sorozás nélküle is megkezdendő és befejezésig folytatandó.

A választott járásbecslőnek ezen együttes közreműködési viszonyát az 1875. VII. t.-cz. 36. §-án kívül az 1876. évi 232. számú szabályrendelet 26—29. §§-ai és az 1877. évi 11.669. számú utasítás 112. §-a szabályozzák.

3. §.

Az osztályba sorozáshoz a kataszteri igazgatóság által a következő munkálatok a becslők rendelkezésére bocsátandók:

a) a becslőjárás minden községére vonatkozó kataszteri telekkönyv, esetleg az abból készített osztálybasorozási földkönyv, és a hol az 1877. évi 11.669. számú utasítás 29. §-ában említett esetben a költséges vizsabályozási munkálatokkal mentesített ártér földrészletenkint valósított, az ártér valósítási jegyzék is;

b) a térkép vázlat, és ott, hol a kataszteri részletes felmérés megtörtént — a birtokvázlat;

c) a kataszteri mérnökök által az 1876. évi 37.143. számú utasítás*) 18. §-a értelmében készített különbözeti iv;

d) a becslőjárásra vonatkozólag az 1877. évi 11.669. számú utasítás nyomán elkészített helyszinelési és osztályozási, valamint az 1876. évi 24.163. számú utasítás szerint elkészített erdőbecslési munkálatok.

Ezen munkálatok a kir. becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő által elismervény mellett átveendő s maga idején a kataszteri igazgatóságnak visszaszolgáltatandók, minélfogva ezeknek épségben tartásáért a kir. becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő felelős.

Az a) és b) alatti munkálatok mihelyt az osztálybasorozási mivelet az illető községben elvégeztetett, a kir. becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő által haladék nélkül a kataszteri igazgatóságnak visszaküldendők.

4. §.

A kataszteri igazgatóság megállapítja a sorrendet, melyben az osztálybasorozás a becslőjárásbeli községekben külön az erdőkre és külön a többi mívelési ágakra nézve végrehajtandó.

*) Lásd a „Pénzügyi Közlöny“ 1876. évi 38-ik számát.

Az ekkép megállapított sorrend, rendkívüli esetek pld. árviz esete kivételével csak akkor változtatható meg, ha a sorrendbe eső valamely községben a földkönyvnek használhatlansága miatt a sorozás nem folytatható, vagy időközben a tagosítás végrehajtatott s a földrészletek megváltoztatása következtében szükségessé vált új földkönyv még el nem készült. Ily esetben a kir. becslőbiztos ezen körülményt a kataszteri igazgatóságnak azon célra jelenti be, hogy ez a földkönyv átalakítása iránt intézkedhessék.

5. §.

A sorozás oly községekben, melyeknek erdőterülete csekély kiterjedéssel bir, a járási becslőbiztos és járási becslő által az e célra az erdőbecslőtől átveendő erdőbecslési munkálatok alapján az erdőterületre nézve is végrehajtandó, ott pedig, hol az erdőterület már nagyobb és több községi határra kiterjed, a sorozás mindenesetre a kir. erdőbecslő vezetése mellett s a 2. §-ban kitett szabályok figyelembe vételével teljesítendő, mely alkalommal az erdőterületen belül szétszórva előforduló más mivelési águ földrészletek, különösen havasi rétek (kaszálok), legelők stb. osztályba sorozása is végrehajtandó, mely célra a kir. becslőbiztos az arra vonatkozó becslési munkálatokat az illető kir. erdőbecslőnek átadja.

A mennyiben pedig a járási kir. becslőbiztos és erdőbecslő ugyanazon becslőjárásban egyidejűleg soroznának, a választott becslő pótlására helyettese is behivandó.

Az erdők osztálybasorozásánál mindenkor az 1877. évi 24.163. sz. alatt kibocsátott erdőbecslési utasításnak (C. részében foglalt) szabályai figyelembe veendők.

6. §.

A sorozást vezető járási kir. becslőbiztos vagy erdőbecslő hivatalos levélben, hivatkozással a földadó szabályozásáról szóló 1875: VII. t.-czikk 39. és 57. §§-aira és a sorozási sorrend (4. §.) csatolása mellett felkéri a járásbeli közigazgatósági hatóságot, (szolgabíró, polgármestert, Horvát-Szlavonországban az alispánságot, a végvidéken kerületi hatóságot), hogy az érdekelt községi előljárókat arról értesitse, hogy a sorozási sorrend szerint, mely időtájban kezdődik meg e községben az osztályba sorozási mivelet, s őket ez alkalommal arra is figyelmeztesse, hogy ezen ügyben náluk megjelenő becslőknek a községben teljesítendő írásbeli munkálatok végzésére szükséges irodai helyisé-

geket, a helyszíni munkák végzéséhez pedig a szükséges gyalog napszámosokat, anyagokat, kocsikat, hegyi vidéken azokat pótló hátszlovakat és a hol kell ladikokat, az 1875: VII. t.-cz. 57. §-a értelmében a község, melyben a becslők működnek, ingyen tartozik adni; továbbá, hogy az osztályba sorozásnál a községi bizottság köteles megjelenni és a szükséges felvilágosításokat a becslőknek megadni, és mihelyt a sorozás napja az illető községnek a kir. becslőbiztos által tudtúl adatott, a községi előjáróság tartozik a sorozás napját a községben azon célból közhírré tenni, és a községben személyesen nem lakó birtokosokat erről vevény mellett értesíteni, hogy az osztályba sorozásnál minden érdekelt birtokos jelen lehessen, vagy magát képviseltethesse.

A kataszteri igazgatóság utasítatik, hogy ezen felhívásra kellő mennyiségben mintákat a szokásos nyelven nyomasson ki, és azokat a becslőbiztosok rendelkezésére bocsássa.

7. §.

A kir. becslőbiztos a sorozás napját az illető községnek mindenkor legalább 10 nappal előbb ezen határnapnak a 6. §. szerinti közzététele, és a birtokosok értesítése végett tudtúl adandja, és a mennyiben a sorozás valamely vizsábályozási társulat területére is fogna kiterjedni, ezen társulatot a 4. §. alatt említett sorrend kivonatának közlése mellett értesíti.

8. §.

A becslők azon községben, melyben az osztályba sorozás végrehajtása kitűzetett, megérkezvén, mindenekelőtt meggyőződnek arról, vajjon a községi előjárók a felhíváshoz képest úgy a kataszteri községi bizottságot, mint az érdekelt birtokosokat az osztályba sorozás idejéről értesítették-e? Azon esetben, ha ezen értesítés megtörténtnek bizonyul, a községi előjáróságtól erről bizonyítványt vesznek; ha pedig ezen értesítés nem történt, annak rögtöni és olyképi pótlása iránt intézkednek, hogy a birtokosok a 9. §. szerint a tettleges sorozást megelőző előmunkálat folyama alatt kellőképp értesítsenek.

A becslők ezen intézkedések megtételéről a községi előjárósággal jegyzőkönyvet vesznek fel, s azt a munkálathoz csatolják, azután pedig a sorozási miveletet a 9-ik és azt követő §§. rendeletei szerint, a községi bizottság legalább két tagjának jelenlétében és tekintet nélkül arra, hogy az érdekelt birtokosok megjelentek-e vagy sem, megkezdik és befejezésig folytatják.

9. §.

A becslőjárásra vagy osztályozási vidékre felállított tiszta jövedelmi fokozat minden egyes osztálya, mely a sorozás alá vett községben előfordul, ezen községben az 1877. évi 11.669. számú utasítás 85., 86. és 87. §-ai szerint a járásra nézve megállapított mintatérnek teljesen megfelelő egy vagy több mintatér által jelzendő; e célra a község egész határának bejárása után az előleges osztálykivonat és a mintaterek előleges jegyzékének (1877. évi 11.669. számú utasítás VI. minta 1. és 2. mellékleteinek) segítségével az előlegesen felállított mintaterek közül annyi mintatér kiszemelendő és végleg megállapítandó, hogy nem csak a szóban lévő osztály, esetleg annak minden árnyalata mintatér által képviselve legyen, hanem a becslőknek, s maga idején a felszólalási tárgyalások alatt az érdekelt birtokosoknak a mintatér gyakrabbi megtekinthetésére mód nyujtassék, s ez a mintatér távol fekvése által ne nehezítettessék.

Ez okból nagy kiterjedésű községekben egy és ugyanazon osztály mindenkor több helyen kitüzendő mintaterek által jelzendő.

A községben előforduló minőségi osztályokat jelző mintaterek megállapíttatván, azok a 11.669. számú utasítás 87. §-a értelmében VI. minta 2-ik melléklet szerint készítendő jegyzékben kimutatandók.

A mintaterek jegyzékének a becslők által aláírt és keltezett egy példánya a sorozási munkálatokhoz csatolandó, egy példánya pedig a község házánál közszemlére teendő ki.

10. §.

Az osztályba sorozás a topografiai rend lehető megtartása mellett hajtandó végre és az osztály, melybe valamely földrészlet soroztatott, könnyen olvasható arab számokkal a kataszteri munkálatokba a következő módozatok mellett iktatandó be:

a) a hol a községi határról az A. minta szerint osztályba sorozási A. minta. földkönyv készült, abban az osztály az illető mivelési ág rovatába iratik;

b) a hol a B. minta szerint új kataszteri telekkönyv létezik, mely B. minta. a földadó-provisorium céljára nem használtatott, és melynek osztályrovatai e szerint még üresen hagyattak, az osztály száma, a házszám melletti (6-ik) rovatba jegyzendő;

c) a hol csak a jelenlegi adóztatás céljára szolgáló ideiglenes telekkönyv létezik, ez a határ bejárásánál a földrészletek valóítására használandó ugyan, de a sorozás eredménye külön kézikönyvbe jegyzendő, mire az osztályba sorozási földkönyv nyomtatványa alkalmazandó. Ez esetben ezen nyomtatványon csak a helyrajzi szám és a művelési ág rovatába a megállapított osztály irandó;

d) a hol az erdőbecslő, és a járási becslőbiztos ugyanazon községben egyidejűleg soroznak, az erdőbecslő a sorozás eredményét az erdőbecslési utasítás XIII-ik számú mintájára készített kimutatásban tünteti elő.

11. §.

Mielőtt az osztály valamely földrészletre nézve bejegyeztetnék, ezen földrészlet valósitandó, vagyis annak a telekkönyvben vagy sorozási földkönyvben beirt földrészlettel való azonossága és annak tényleges birtokosa a helyszinén a birtokosnak vagy a községi bizottság jelenlévő tagjainak meghallgatásával megállapítandó, és ha e tekintetben a telekkönyvi felvétel a valósággal meg nem egyez, a telekkönyv vagy sorozási földkönyv a tényleges állapot szerint kiigazítandó, illetőleg a 10. §. c) pontja esetében e kiigazítás a kézikönyvben eszközözendő.

12. §.

A birtokos bejegyzésének esetleges kiigazításánál, az 1875. évi VII. t.-cz. 32. §-ának rendeletei tartandók szem előtt.

Oly esetben, ha egy földrészlet akár adás-vevés, akár örökösödés, akár csere útján több részre oszlott, a földrészlet eredeti száma, törtszám alakjában annyi névre irandó, a hány birtokossal az tényleg bir, pl. ha a 214. helyrajzi szám alatti földrészlet három felé oszlott, ezen földrészlet $214/1$, $214/2$, $214/3$ tört számok alatt lesz bejegyzendő.

Magától értetik, hogy ha egy földrészlet oly sok felé oszlott, hogy az a földkönyvbe be nem jegyezhető, ily esetben függelék készítendő, minden esetben a tényleges topografiai sorrend megtartásával.

Oly esetben pedig, ha egy művelési ághoz tartozó több szomszédos földrészlet egy birtokos tulajdonába ment át, a régi tulajdonosok nevei törlendők és a jelenlegi tulajdonos neve jegyzendő be a helyrajzi számok megtartása mellett.

13. §.

A földrészlet azonosságának a 11. §. szerint történt megállapítása után, a földrészlet azon esetben, ha az az 1875. évi VII. törvényczikk 4. §-a értelmében földadó alá esik, azon mivvelési ágba veendő fel, a melyben az a sorozás alkalmával találtatott; ha pedig a földrészlet az 1875. évi VII. t.-cz. 5. §-a értelmében a földadó tárgyát nem képezi, annak térfogata a 10. §-ban említett munkálatokban az adómentes területek rovatába, annak jelzése pedig az e célra nyitott rovatba jegyzendő be.

Annak megállapítására nézve, hogy valamely földrészlet mely mivvelési ághoz, vagy általában földadó alá nem tartozik, az 1875. évi VII. törv.-czikk 4., 5., 10. és 11. §§-ai és az 1877. évi 11669. számú utasítás 1—8. §§-ai mérvadók; — az alaki eljárás tekintetében pedig még a következő szabályok veendőek figyelembe:

a) ha a kataszteri telekkönyvben valamely földrészlet mivvelési ága helytelenül volt bejegyezve, s a sorozás alkalmával a tényleges állapot szerint kiigazított, ezen földrészlet térfogata a helytelen rovatban törölnendő és a tényleges mivvelési ág rovatába bejegyzendő;

b) a parificatio tárgyát képező területek térfogata azon mivvelési ág rovatába irandó, melyhez azok az 1875. évi VII. törvényczikk 11. §-a értelmében tartoznának; ezen területek másfépi tényleges használata pedig az arra szolgáló jegyzet-rovatban jelzendő;

c) a vasutakhoz elfoglalt területek az 1875. évi VII. t.-czikk 5. §. b) pontja szerint adómentes háztelkek kivételével azon mivvelési ágban veendőek fel, melyben azok az 1875. évi VII. t.-cz. 34. §-a alapján a kataszter-kiigazítás folytán adó alá estek;

d) valamely erdőállományhoz tartozó és az illető erdei üzemtervbe foglalt erdei tisztások és vágások, melyek a szomszédos erdőrészek letarolásáig vagy az újra erdősítés sikeresebb eszközlése céljából az osztályba sorozáskor ideiglenesen szántófeldül, avagy kaszálóul vagy legelőül használtatnak, az erdei mivvelési ág megfelelő osztályába sorozandók; ha azonban ily földrészletek jövőbeli használata kétes, ez esetben azok a tényleges mivvelési ág szerint veendőek fel;

e) ha egy holdnál nagyobb földrészlet, mely egy birtokos tulajdona, az utolsó kataszteri felvétel óta a mivvelési ágban részben változott, ily esetben e földrészlet eredeti száma törtszámokkal annyi helyrajzi számra osz-

tandó, a mennyi változás történt; ha pl. egy 10 hold kiterjedésű eredetileg 225. helyrajzi számmal felvett legelőből 2 hold szőlővé, 3 hold szántóvá alakítottát át:

$225/1$. sz. alatt 5 hold mint legelő,

$225/2$. " " 2 " " szőlő,

$225/3$. " " 3 " " szántóföld fog bejegyeztetni, és a meny-

nyiben a változások a telekkönyvbe bejegyezhetők nem volnának, függelék készítendő.

Ha azonban ily földrészletben 50 □ ölnél kisebb szőlő vagy kert, más művelési ágból pedig 100 □ ölnél kisebb terület fordul elő, a különböző művelési águ területek nem veendő fel külön helyrajzi számok alatt, hanem ugyanazon egy helyrajzi szám alatt és azon művelési ág szerint hagyandók meg vagy veendőek fel, mely a terület nagyobb részét foglalja el.

14. §.

Az osztály, melybe valamely földrészlet sorozandó, a községben a 9. §. értelmében felállított mintaterék szerint határoztatik meg, ehhez képest minden földrészlet azon osztályba sorozandó, melynek mintaterével vagy mintaterének egyikével talajminőség és egyéb tulajdonságai szerint megegyez, s ezt elfogulatlan gazdasági itélettel helyesen felismerni a becslők feladata.

De mivel sokszor véletlen körülmények hozzájárulása, pl. a változó időjárás befolyása folytán a föld minőségét ismertető jelek nem mindenkor könnyen felismerhetők, és a becslők itéletét tévútra vezethetik, szükséges, hogy a becslők már az osztályok felállításánál mérvadóknak elismert tényezőket emlékezetükbe hozzák vissza, s e tekintetben tájékozásul szolgálанд a 9. §-ban említett előleges osztálykivonat, melyben még a helyszinelés alkalmával a dülők vagy dülőrészek, habár csak hozzávetőleg, a felállított osztályokba soroztattak, s ámbár ott is nemcsak egyes földrészletre, hanem egész dülőkre terjedő tévedés csuszhatott be, mégis szükséges, hogy a becslők ezen előleges osztályba sorozási munkálatot itéletük ellenőrizhetése végett megtekintsék és attól csak akkor térjenek el, mikor annak téves voltáról meggyőződtek.

Az eltérés az osztálykivonatban az illető tételnél az eltérőleg választott osztály rövid bejegyzésével jelzendő; de a térfogat összeállítása érintetlenül hagyandó.

15. §.

Az osztályba sorozásnál a következő szabályok lesznek szem előtt tartandók:

a) ha egy dülőnek egész területe ugyanazon talajminőséggel és talajtulajdonságokkal bir, az egész dülő egy osztályba sorozandó (1875. évi VII. t.-cz. 39. §-a a) pontja), azaz: ha a becslőbiztos a dülőt, illetőleg a dülőben fekvő földrészteteket megjárván, úgy találja, hogy a dülő minden földrésztete egyforma talajminőséggel és tulajdonsággal bir, azt ugyanazon minőségi osztályba besorozza; midazonáltal a minőségi osztály száma az osztály illető rovatában, minden egyes földrésztetnél bejegyzendő;

b) ha a dülőnek talajminősége és tulajdonságai különbözők, a különböző részek a minőségüknek megfelelő osztályba sorozandók (1875. évi VII. t.-cz. 39. §. b) pontja.)

Ha tehát valamely dülőben két vagy többféle minőségű talaj vagy éppen különböző mivelési ág fordul elő, minden egyes földrésztet az illető mivelési ág azon minőségi osztályába, illetőleg osztályába sorozandó, melyhez egészben vagy részben a megállapított mintateretekhez hasonlítva tartozik.

c) egy kataszt. holdig terjedő földrésztetek, habár talajminőségük és tulajdonságaik különbözők is, egy és pedig azon osztályba sorozandók, melyben eltérő tulajdonságaiknak aránya kellő kiegyenlítést talál. (1875. évi VII. t.-cz. 39. §-a c) pont.)

Ennélfogva ily földrésztetek mindig csak egy osztályba sorozandók, — még pedig rendszerint azon osztályba, melyhez térfogatuk nagyobb részéhez mértén tartoznak vagy azon osztályba, mely a különböző minőségek átlagát megközelíti. Megjegyzendő azonban, hogy ily esetben a községben alkalmazott osztályok közül egy kiegyenlítő osztály egyszerűen megállapítandó, nem pedig a különböző részek átlagos jövedelmének kiszámítása által keresendő.

Ugyan e szabály szerint sorozandók egy holdon aluli oly földrésztetek, melyekben a különböző mivelési ág szerint használt részek a 13. §. e) pontja szerint egy helyrajzi szám és csak egy mivelési ág alatt hagyatnak meg;

d) az 1875. VII. t.-cz. 6. §-a értelmében ideiglenesen adómentes földrésztetek szintén sorozás alá esnek. (1875. évi VII. t.-cz. 39. §. d) pontja.)

Az ilyen földrésztetek tehát, tekintet nélkül ideiglenes adómentességükre, a rendes sorozási eljárás alá esnek.

Magától értetik, hogy ideiglenes adómentességük a lejárati idejéig megmarad, mely tulajdonság nyilvántartása végett az ideiglenes adómentesség a kataszteri telekkönyvben és egyéb munkálataiban feljegyeztetett és az ujon készitendő munkálatokba is átvezetendő;

e) ha az 1875. évi VII. t.-cz. 18. §-a értelmében egyes földrészleteknek termőképességben tartása a rendes gazdálkodási költségeken felül különös költséggel jár, ily területek a nagyobb gazdálkodási költség betudása fejében a tisztajövedelmi fokozat, illetőleg minőségi osztályoknak egy kisebb tételű osztályába is sorozhatók. (1875. évi VII. t.-cz. 39. §-a e) pontja.)

Ily esetben megvizsgálendő:

1. vajjon ezen különös költségek összefüggő nagyobb oly területen fordulnak elő, mely vizszabályozási válalatra társulattá szövetkezett érdekelttség, vagy egyes nagybirtokos által is rendszeres védművekkel, ugymint: védtöltések, csatornák és zsilipekkel ármentesített és elöntések ellen folytonosan védetik, ennek folytán évi fentartási költséggel (járulékkal) terheltetik, s mely vidék mentesített ártere, az 1877. évi 11669. számú utasítás 29. §. a) alapján, az érdekelt társulat vagy nagybirtokos képviselőjének közbejöttével, a helyszínen valósított és a kataszteri munkálatban „mentesített ártér“ jegyzettel földrészletenkint megjelöltetett-e? vagy

2. vajjon ezen különös gazdasági költségek csak egyes földrészletnél vagy birtoknál fordulnak elő.

Az 1. alatti esetben a különös gazdasági költség megállapításának módja a jelenleg előlegesen felállított tisztajövedelmi fokozatoknak a járási földadó bizottság elé leendő terjesztése előtt kibocsátandó külön rendelettel fog szabályoztatni; addig is ily területek, illetőleg földrészletek, a különös gazdasági költségekre való tekintet nélkül egyelőre azon osztályba sorozandók, melynek mintaterével megegyeznek.

A 2. alatti esetben ellenben, ha pl. egyes birtokrészletek leomlás, vizmosás, vizáradás, elhomokosodás ellen fallal, töltéssel vagy sövénynyel védetnek, vagy egyes földrészletek csatornával vízmentesítettnek, vagy pedig öntözési, vagy alagsövezési készülékek alkalmaztatnak, ezen költségek, a mennyiben egyáltalában számbavehetők és az osztály holdankinti tiszta jövedelméből le nem vonattak volna, az osztályba sorozásnál az által veendő tekintetbe, hogy az illető földrészletek egy alsóbb osztályba soroztatnak; de itt is arra tekin-

tendő, hogy a két osztály közti különbszet a különös költség évenkénti átlagának megfelelően.

E célra ott, hol nagyobb tisztajövedelem és térfogat forog szóban, ezen évi különös költség a körülmények szerint, vagy az érdekelt birtokostól elkérendő számadások, vagy más hiteles adatok, esetleg becslés alapján jegyzőkönyvileg megállapítandó és ezen jegyzőkönyv a sorozási munkálathoz csatolandó.

16. §.

A mennyiben a becslők valamely vízmentesítési társulat oly területére akadnának, mely a 15. §. 1. pontja alatt említett viszonyoknál fogva folytonos évi vízműfenntartási költséggel terhelve van, de a kataszteri munkálatban, mint ilyen kitüntetve nincs, az ahhoz tartozó minden földrészlet a társulat képviselőjének közbenjárása mellett valósítandó és a sorozási munkálatban a jegyzetrotatban „mentesített ártér“ jegyzettel előtüntetendő.

17. §.

Oly községekben, melyekben a részletes kataszteri felmérés még meg nem történt és melyekben a kataszteri mérnökök által végrehajtott reambulatio alkalmával oly térfogati hiányok fedeztetek fel, melyek a jelen utasítás 3-ik §. c) pontja alatt említett különbszeti iven ki lettek mutatva, a becslők megkísérik a különbszet kiegyenlítését és ha ezen kiegyenlítés a helyszínén nyert adatok nyomán könnyen és idővesztegetés nélkül eszközölhető, azt a sorozásnál alkalmazott munkálatokban keresztül is vezetik.

Ellenkező esetben ily térfogati hiányok kiegyenlítése kataszteri mérnökök által eszközözendő, s e célra a becslők ezen eseteket külön jegyzékben feljegyzik és ha a sorozási miveletet ezen községben befejezték, a királyi becslőbiztos ezen eseteket a kataszteri igazgatóságnak, a megfelelő intézkedések megtétele végett bejelenti.

Egyébiránt megjegyzendő, hogy a különbszeti iven kimutatott térfogati különbszet, az osztályba sorozási miveletnél a következő esetekben egészen figyelmen kívül hagyandó:

a) ha a különbszet hasonló tisztajövedelmű miveletési ágak között, pl. szántóföld és rét között, vagy szőlő és kert között fordul elő és 10%-ot meg nem halad;

b) ha a különbözet nagyobb és kisebb tisztajövedelmű mivvelési ágak között 5%-ot és

c) adómentes területnél 3%-ot meg nem halad.

18. §.

Mihelyt az osztályba sorozás valamely községben befejeztetett, s annak eredménye a 10. §-ban említett sorozási földkönyvbe vagy telekkönyvbe beiratott, a jelen volt becslők ezen munkálatot a befejezés keltezése mellett aláírják, a kir. becslőbiztos pedig azt, [miután abból a 19. §-ban említett kivonatot is elkészítette,] az ezen községre vonatkozó térképvezetékkel a kataszteri igazgatóságnak beküldi (l. 3. §.).

Ha azonban a választott becslőnek a sorozásra vagy egyes földrészletek sorozására nézve a királyi becslőbiztos határozatától eltérő külön véleménye volna, azt írásban foglalva átadja a becslőbiztosnak.

A kir. becslőbiztos a választott becslő által benyújtott külön munkálatára megjegyzéseit megtevén, azt az illető község sorozási munkálataihoz csatolja.

19. §.

A kir. becslőbiztos az előleges osztálykivonatban tett jegyzetek segítségével vagy más gyakorlati módon hozzávetőleg összeállítja a sorozás eredményét az 1877. évi 11.669. számú utasítás 109. §-ában említett VI. 4. minta szerinti sommás osztálykivonatban, a melyben a községek azonban nem betűrendben, hanem azon sorrendben bejegyzendők, a melyben azok sorozás alá kerültek. Ha a sorozás a 4-ik §-ban említett kivételes esetben valamely községben a megállapított sorrend szerint nem hajtott végre, a sommás osztálykivonatban egyelőre csak ezen község neve irandó be, a sorozás eredménye pedig akkor lesz utólag bejegyzendő, ha abban a sorozás is befejeztetett.

Minden község számára a sommás osztálykivonatban hat vonal húzandó, melyeknek elseje az osztályba sorozás után azonnal betöltendő, a többi pedig arra szolgál, hogy azokon a későbbben következő bizottsági és felszólalási tárgyalások eredménye bejegyezhető. *C. 22 §.*

20. §.

A kir. becslőbiztos, illetőleg erdőbecslő a sorozási munka folyamáról *C. minta. a C. minta szerinti munkanaplót* vezet, s abba mindennap a teljesített munkát

jelzi. — E kimutatást a kir. becslőbiztos minden hó végével lezárja s a kataszteri igazgatóságához a következő hó első napján küldi be.

A kataszteri igazgatóság a beérkezett kimutatásokból a *D. minta* *D. minta* szerinti összeállítást készíti s azt a hó 15-én a pénzügyministeriumhoz terjeszti fel.

21. §.

A kataszteri igazgató a körülmények szerint személyesen vagy a kerületi és erdőbecslési felügyelők közbejöttével az osztályba sorozási munkálatok gyors, egyöntetű és szabályszerű végrehajtása felett örkődik, s e célból különösen arra ügyel:

a) hogy a becslők által a községek határain kitűzött mintaterék a járási mintaterekkel minden tekintetben megegyezzenek ;

b) hogy a földrészletek osztályba sorozásánál a törvény és a jelen utasítás szerint alkalmazandó elvek és az alaki eljárásra vonatkozó szabályok szigoruan megtartassanak ;

c) hogy a munkálatok kellő tisztasággal állittassanak ki, különösen a megállapított osztály tisztán irt és jól olvasható sámokkal jegyeztessék fel ;

d) hogy a becslőbiztos külön jegyzéket vezessen, a melybe az általa ki nem igazitható térfogati hiányok eseteit azon célra jegyzi be, hogy ezen eseteket a kataszteri mérnök által leendő elintéztetés végett a kataszteri igazgatóságnak bejelentse.

22. §.

A kataszteri igazgatóság intézkedik, hogy a 18. §. rendelete szerint hozzá érkezett sorozási munkálatokból községenként részletes osztálykivonatok készíttessenek, a melyekben az egy osztályba eső egyes földrészletek térfogatukkal egymás után bejegyzendők, azoknak térfogata összegezendő és osztályonként a tiszta jövedelem az előleges fokozat alapján kiszámítandó.

Az osztályba sorozási eredménynek további kidolgozása, annak a járási földadó bizottság elé terjesztése, valamint a földadó bizottsági tárgyalások és a felszólalási eljárás szabályozása iránt külön utasítások fognak kibocsáttatni.

Budapest, 1879. július 10-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,

magy. kir. pénzügyminister.

Jelölés — E kimutatás a kft. bejelölésig minden bejelölés tárgyát képező a
biztonsági igazgatóság a következő bejelölés tárgyát képező.

A kataszteri igazgatóság a bejelölés kimutatásából a V. pontban
szóltatott bejelölés tárgyát képező a kft. bejelölésig minden bejelölés tárgyát képező.

A kataszteri igazgatóság a bejelölés tárgyát képező a kft. bejelölésig minden bejelölés tárgyát képező.

1) hogy a bejelölés által a kataszteri igazgatóság minden bejelölés tárgyát képező.

2) hogy a földterület osztályozás sorozatát a földterület osztályozás tárgyát képező.

3) hogy a munkatársak kötelezően a földterület osztályozás tárgyát képező.

4) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

5) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

6) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

7) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

8) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

9) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

10) hogy a földterület osztályozás tárgyát képező a földterület osztályozás tárgyát képező.

Dr. Szapary Gyula a.k.
mag. tan. bírósági elnök

A) minta az 1879. évi 31.015. számú utasításhoz.

A. Birtokos		Helység	
név	lakása	név	helye
.....			
község			
osztályba sorozási földkönyve.			
1851			
/ 1866 /			

Dűlő	Helyrajzi szám		A birtokos							Térfogat	Jegyzet.		
			neve	lakása	házsám	Szántóföld	Kert	Rét	Szőlő			Legelő	Erdő
	osztály							A terméketlen részek jelzése	hold	☐ öl			
	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												
	9												
	0												
	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												
	9												
	0												
Oldal													

B) minta az 1879. évi 31.015. számú utasításhoz.

adóközség

kataszteri telekkönyve.

D. 11. rakt. szám. (Egyenes adó) — (Czim.)

(1 ivenként 2 kr.)

C. minta az 1879. évi 31.015. számú utasítás 21. §-ához.

.....kataszteri igazgatóság.

.....becslőjárás.

Munka-napló

az osztályba sorozási munkálatok haladásáról

1879. évi augusztus havában.

Év, hó és nap	A k ö z s é g			Ebből szoroztatott		
	n e v e	hold	helyrajzi szám	helyrajzi számtól	hold	birtok- részlet
		s z á m a		helyrajzi számig		
1	2	3	4	5	6	7
1879.						
Augusztus 1.	Pilis	6.540	2.450	.	.	.
» 2.	»	.	.	1—321	101	327
» 3.	»	.	.	322—809	2.177	489
» 4.	»	.	.	.	.	.
» 5.	»	.	.	810—1.067	422	258
» 6.	»	.	.	1.068—1.390	529	322
» 7.	»	.	.	1.391—1.704	211	319
» 8.	»	.	.	1.705—1.731	1.565	37
» 9.	»	.	.	1.732—2.215	1.411	483
» 10.	»	.	.	2.216—2.456	134	241
» 11.	»	.	.	.	.	.
» 12.	Bénye	2.115	1.390	.	.	.
» 13.	»	.	.	.	.	.
» 14.	»	.	.	1—266	95	269
					s így tovább	
	Augusztus hóban összesen	8.655	3.840	.	8.655	3.961
	Hozzáadva a július havi főösszeg	12.930	7.680	.	12.930	8.057
	Augusztus végével főösszeg	21.585	11.520	.	21.585	12.018
	Hasonlítva az egész járás állományát	312.490	156.804	.	.	.
	Marad augusztus 31-én	290.905	145.284	.	.	.

Bevég- zett község száma	A lefolyt hóban volt					A járásbecslő a sorozásnál jelen volt	Jegyzet.
	ünnepnap	eső-nap	szabadságolási nap	betegségi nap	munkanap		
8	9	10	11	12	13	14	15
.	.	.	.	.	1	1	A községi mintaterek kitűzése.
.	.	.	.	.	1	1	
.	.	.	.	.	1	.	
.	1	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	1	1	
.	.	.	.	.	1	1	
.	.	.	.	.	1	1	
.	.	.	.	.	1	1	
1	.	.	.	.	1	.	
.	1	.	.	.	.	.	Átköltözés Bényére.
.	.	1	.	.	.	.	} Folytonos esőzés miatt irodai munká- váli foglalkozás és a községi mintaterek kitűzése.
.	.	1	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	1	.	
a hó végéig							
2	5	4	.	.	22	17	
6	.	.	.	.	.	.	
8	.	.	.	.	.	.	
26	.	.	.	.	.	.	
18	.	.	.	.	.	.	

Kelt Monoron, 1879. augusztus 31-én.

1866

Magyarországi Erdészeti Társulat

A társulat által kiadott

A társulat által kiadott

A társulat által kiadott

D. minta az 1879. évi 31.015. számú utasítás 21. §-ához.

..... kataszteri igazgatóság.

Kimutatás

az osztályba sorozási munkálatok haladásáról

1879. évi augusztus havában.

1851

/1866/

A becslőjárás					E b b ő l s o -					
Folyó szám	neve	köz- ségek száma	területe kataszteri holdak- ban	helyrajzi számai	1879. júliushó végeig			1879. augusztus hóban		
					köz- ség	hold	birtok- részlet	köz- ség	hold	birtok- részlet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

roztatott				Marad még sorozandó 1879. évi augusztus .....-én			A lefolyt augusztus hóban volt					A járásbecslő jelen volt a sorozásnál	Jegyzet.	
összesen				köz-ség	terület		ünnepnap	eső nap	szabadságolás	betegségi nap	munkanap			
köz-ség	terület		birtok-részlet		hold	%								
	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Tartalom	Művelet	A feladat megoldásához szükséges adatok					A feladat megoldásához szükséges adatok								
		Művelet	Eredmény	Művelet	Eredmény	Művelet	Eredmény	Művelet	Eredmény	Művelet	Eredmény				
												Művelet	Eredmény	Művelet	Eredmény
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

